

TAMPEREEN YLIOPISTO

Johtamiskorkeakoulu

TURVALLISUUS, JA TURVALLISUUDEN KOKEMINEN
HYVINKÄÄLLÄ 2015 -TURVALLISUUSKYSelyn
TULOKSET JA NIIDEN HYÖDYNTÄMINEN
POLIISITOIMINNAN KEHITTÄMISESSÄ

Hallintotiede, Turvallisuushallinto

Pro gradu -tutkielma

Lokakuu 2016

Ohjaaja Sirpa Virta ja Minna Branders

Joni Tonteri

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto	Johtamiskorkeakoulu, turvallisuushallinto
Tekijä	Joni Tonteri
Tutkielman nimi	Turvallisuus, ja turvallisuuden kokeminen Hyvinkäällä 2015 - turvallisuuskyselyn tulokset ja niiden hyödyntäminen poliisitoiminnan kehittämisessä
Pro gradu -tutkielma	101 sivua, 15 liitesivua
Ohjaaja	Sirpa Virta ja Minna Branders
Aika	Lokakuu 2016
Avainsanat	Turvallisuus, turvallisuuden kokeminen, poliisi, yhteydenpitokeinot, lähipoliisitoiminta, ennalta estävä toiminta, turvallisuustutkimus

Tutkimus perustuu 2015 syksyllä pidettyyn turvallisuustutkimukseen, missä tarkasteltiin turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista Hyvinkäällä. Vastaava turvallisuuskysely pidettiin aiemmin vuonna 2012. Tutkimuksen peruskysymyksiä oli, voidaanko kyselyn perusteella tutkimuksessa ryhmitellä vastaajia taustakysymysten perusteella? Ja löytyykö turvallisuuteen ja turvallisuuden kokemiseen liittyviä taustaseikkoja?

Tutkimuksessa turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista tarkasteltiin laajan turvallisuuskäsityksen, sekä kontekstisidonnaisen suhteutetun turvallisuuden kautta. Tutkielmassa käsiteltiin lisäksi poliisin toiminnan vaikuttavuutta lähipoliisitoiminnasta sovellettujen eri muotojen avulla. Hallinnollisena viitekehyksenä käytettiin poliisia ohjaavia asiakirjoja, sisäisen turvallisuuden ohjelmaa ja turvallisuustutkimuksien lähtökohtaa. Tutkielma rajattiin koskemaan Hyvinkään kaupungin tunnuslukuja Hyvinkään asukkaiden taustatekijöiden ja poliisin tunnuslukujen katuturvallisuuteen vaikuttavien tekijöiden kautta. Turvallisuuskyselyn rakenne oli hyvin samanlainen kuin kolme vuotta aiemmin tehty kysely, joten vastauksia voitiin verrata myös aiempaan kyselyyn.

Vastaajien mielestä turvallisuutta koettiin edelleen. Kolme neljästä vastaajasta koki turvallisuutta, ja heidän mukaan turvallisuudessa ei ollut tapahtunut muutosta. Niiden määrä oli kasvanut jotka kokivat turvattomuutta voimakkaammin, ja hieman enemmän hyvinkääläisiä koki nyt turvattomuutta. Nuoret aikuiset ja etenkin naiset kokivat turvattomuutta eniten, mutta myös iäkkäämpien joukossa oli vahvaa turvattomuutta kokevia. Väkivallan kohtaaminen oli kyselyn mukaan lisääntynyt, vaikka poliisin tilastojen mukaan pahoinpitelytapaukset olivat pienentyneet, tutkimuksessa kohdatulla rikollisuudella oli merkitystä turvallisuuden kokemiseen Hyvinkäällä 2015.

Turvallisuus oli nähtävissä myös tarkastelunäkökulmasta riippuvaiseksi, oli esimerkiksi merkitystä, oliko kyseessä turvapaikanhakijoihin liittyvä, liikenteellinen tai syrjäytymiseen liittyvä lähestymistapa. Turvallisuuden kokeminen rakentui ympäröivään kontekstiin samalla kun sitä suhteutettiin omaan tarkastelunäkökulmaan.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	5
2. TUTKIMUSONGELMAT JA MENETELMÄT	7
2.1 Tutkimusongelmat	10
2.2 Tutkimuksen rajaus	11
2.3 Hypoteesi.....	12
2.4 Luotettavuus	13
2.5 Käsitteet.....	15
2.5.1 Turvallisuus.....	16
2.5.2 Turvallisuudentunne	17
2.5.3 Vuorovaikutus	18
2.6 Aiempia tutkimuksia.....	19
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	23
3.1 Inhimillinen turvallisuus.....	24
3.2 Kontekstisidonnainen turvallisuus.....	27
4. POLIISIN OPERATIIVINEN VIITEHYS	30
4.1 Lähipoliisitoiminta	31
4.2 Tietojohtoinen poliisitoiminta.....	33
4.3 Ongelmakeskeinen poliisitoiminta	38
4.4 Nollatoleranssimalli.....	41
5. HALLINNOLLINEN VIITEHYS.....	43
5.1 Turvallisuussuunnitelmat	50
6. KATUTURVALLISUUDEN NYKYTILA JA KATUTURVALLISUUS MITTARIT	53
6.1 Katuturvallisuus Hyvinkäällä.....	55
6.1.1 Häiriökäyttäytymisen mittaaminen.....	57
6.1.2 Katuturvallisuusindeksi.....	57
6.1.3 Pahoinpitelyrikokset.....	58
6.1.4 Vahingonteko- ja omaisuusrikokset.....	59
7. TURVALLISUUS HYVINKÄÄLLÄ 2015	60
7.1 Taustatiedot	60
7.2 Rikoksien ja järjestyshäiriöiden kokeminen ongelmaksi omalla asuinalueella	64
7.3 Katuturvallisuuden kokeminen ja kohtaaminen omalla asuinalueella	66
7.4 Koettu turvattomuus	67
7.5 Koettu turvallisuus eri aikoina ja eri paikoissa	69
7.6 Huolta ja turvattomuutta aiheuttavat paikat ja tilanteet	73

7.7 Turvallisuuden kokeminen taustatietojen perusteella	77
7.7.1 Naisten ja miesten koettu turvallisuus.....	77
7.7.2 Iän merkitys.....	79
7.7.3 Työllisyyden ja koulutustaustan vaikutus	81
7.7.4 Perheellisyys	82
7.7.5 Alueellisesti.....	83
7.8 Aktiivisuus asuinalueella	85
7.9 Yhteydenpito poliisin ja asukkaiden välillä	86
8. JOHTOPÄÄTÖKSET	90
8.1 Kohdatut rikokset ja häiriöt.....	91
8.2 Taustatekijöiden vaikutus.....	92
8.3 Ympäristön muutos turvallisuuden kokemisessa	93
8.4 Yhteydenpitokeinoista.....	96
8.5 Poliisitoiminnan vaikuttavuus.....	98
LÄHTEET.....	102

1. JOHDANTO

Tutkimuksessa tarkasteltiin turvallisuustilanteen muuttumista, turvallisuuden kokemista, sekä haettiin tietoa huolta aiheuttavista seikoista Hyvinkäällä 2015. Tutkimuksen tekijällä, hyvinkääläisellä poliisilla, oli tavoitteena tutkimuksen lisäksi parantaa poliisin, Hyvinkään kaupungin, ja kansalaisten välistä yhteistyötä, sekä lisätä vuorovaikutuksellisuutta poliisiin. Aineistona käytettiin Hyvinkään kaupungin teettämää turvallisuuskyselyä, missä kysyttiin turvallisuuden kokemiseen liittyviä asioita. Löydetäänkö tutkimuksessa taustatekijöitä joilla voidaan turvattomuutta ryhmitellä? ja onko turvallisuuden mahdollisella muutoksella selittävää tekijää? Ottaen huomioon että turvallisuuden kokeminen on kansalaisen subjektiivinen kokemus, mihin liittyvät seikat kuten: aiemmat kokemukset, paikka, ajankohta ja muut olosuhteet, eikä sillä välttämättä ole verrannollisuutta ympärillä olevaan objektiiviseen turvallisuustilanteeseen. Turvallisuuskysely, sekä käytettävissä olevat eri tilastot olivat yksi keino saada lisää tietoa paikallisesta turvallisuudesta tai turvattomuudesta. Tämä tutkimus antoi suuntaa siitä, miten turvallisuuden kokeminen nähtiin syksyllä 2015 Hyvinkäällä, minkälaisena poliisin tarkastelukulmasta katsottuna turvallisuuden kokeminen näyttäytyi, ja miten hyvinä vastaajat näkivät eri yhteydenpitokeinot poliisiin.

Turvallisuus liittyy lähestulkoon kaikkeen inhimilliseen toimintaan ja on osa ihmisen jokapäiväistä elämää (Niemelä & Lahikainen 2000, 33). Turvallisuus koetaan ihmisen yhdeksi perusoikeudeksi joka on lähtökohtaisesti itsestään selvyys, ja mikä on poliisitoimintaa ohjaavissa laeissa yleisenä periaatteena lähtökohtana. Ihmisillä on oikeus pelkäämättä ja toisten estämättä käyttää heille kuuluvia perusoikeuksia yleisillä ja yksityisillä paikoilla. Perusoikeuksia ovat mm. ihmisten oikeus oleskella ja liikkua yleisillä paikoilla ilman, että heidän rauhaansa häiritään. Perustuslain mukaan, jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (PL 2:7§). Poliisilain mukaan, poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä (PoL 1:1§).

Yhdessä alueen asukkaiden, eri viranomaisten ja yhteisöjen kanssa poliisi pyrkii ennalta ehkäisemään rikoksia ja järjestyshäiriöitä (Poliisi.fi). Luettu 15.1.2016. Oman asuinympäristön

paras asiantuntija ympärillä tapahtuvista ilmiöistä on asukas itse, tai ainakin hänellä on mahdollisuus nähdä ja kokea asioita, joista myös poliisi voisi olla kiinnostunut. Tiedonkulku poliisin ja kansalaisten välillä tulisi olla välitöntä, jos vain olisi hyvät ja toimivat yhteydenpitokeinot. Jo tapahtuneisiin rikoksiin ja häiriöihin on poliisilla toimivat toimenpiteet ja toimivat työprosessit. Rikosten ja häiriöiden torjumiseksi ennakolta tarvitaan tietoa turvattomuutta aiheuttavista asioista. Tavoitteena poliisilla on vuorovaikutuksen kasvu kansalaisten kanssa, ja samalla kansalaisten luottamus poliisiin paranee tietoa antamalla ja saamalla, esimerkiksi sosiaalisen median tuomilla mahdollisuuksilla.

Rikosten ennalta ehkäiseminen ja lähipoliisitoiminta ovat läheisesti suhteessa toisiinsa. Asuinalueiden rikosten ennalta ehkäiseminen on yhteistyötä lähipoliisitoiminnan ja ennalta estävän toiminnan välillä. Se on tiedon jakamista ja välittämistä, strategioiden ja toimenpiteiden näkymistä lähipoliisitoiminnan ja asiantuntijoiden työn tuloksissa. (Palmiotto 2012, 177). Ennalta estävän poliisitoiminnan, erityisesti lähipoliisitoiminnan, merkitys ja painoarvo kasvavat lähivuosina entisestään niin kansainvälisen kehityksen ja vaatimusten kuin kotimaisenkin kehityksen vuoksi. Tähän vaikuttavat esimerkiksi väkivalta yleensä, pahoinpitelyt, läheisväkivalta, maahanmuuttajien turvallisuus, turvallisuussuunnittelu, katurauha, yhteiskuntarauha ja monet muut ajankohtaiset kysymykset (Virta 2012, 138). Poliisi on kehittänyt lähipoliisitoimintaa, jonka yksi tavoite on lisätä poliisin ja paikallisten asukkaiden välistä vuorovaikutusta ja pitää yllä poliisin paikallistuntemusta. Poliisi suuntaa toimintaansa yhä laajemmin analyysitoiminnan perusteella niihin kohteisiin, joissa esiintyy eniten häiriökäyttäytymistä ja rikollisuutta. (Sisäasiainministeriön julkaisut 33/2010, 17).

Ennalta estävän toiminnan lähtökohtana on lähipoliisitoiminnan periaatteiden näkyminen päivittäisessä toiminnassa, tavoitteena on ehkäistä rikoksia ja häiriöitä yhteistyössä kansalaisten kanssa. Tämä on oikea suunta kun tavoitteena on laaja-alainen vaikuttavuus turvallisuuteen, turvallisuuden kokemiseen ja samalla luottamuksen lisääminen viranomaistoimintaan. Poliisipartiossa poliisi on kuullut usein ihmisten kysyvän: "eikö teillä todellakaan ole parempaa tekemistä?", ja harvemmin on ollut, sen enempää miettimättä vastausta. Kyse on poliisin perinteisestä toiminnasta, joka sinällään on ihan tuloksekasta. Tietojohdoisuuden näkyminen päivittäisessä poliisityössä, lähipoliisityössä, on nykyään ehkä enemmän velvollisuus kuin oikeus. Tietojohdoisuuden tiedossa tulee näkyä myös kansalaisten näkemys omasta asuinalueestaan, sekä muista "hiljaisista signaaleista".

2. TUTKIMUSONGELMAT JA MENETELMÄT

Tutkimuksen aineistona oli Hyvinkään kaupungin tekemä turvallisuuskysely 2015, josta saatiin tietoa siitä miltä turvallisuuden kokeminen näytti hyvinkääläisistä syksyllä 2015. Vertailu tehtiin kolmen vuoden ajalta, jolloin edellisen kerran vastaava turvallisuuskysely järjestettiin, ja nyt tehtyä turvallisuuskyselyä voitiin verrata kolme vuotta aiemmin tehtyyn kyselyyn. Turvallisuuskyselyssä (liite 1) oli taustatietoja kartoittavia suoria kysymyksiä, monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä, ja näiden perusteella haettiin vastauksia tutkimusongelmaan. Tutkimuksen nykytilan arvioimisessa oli Hyvinkään kaupungin perustietoja, sekä poliisin näkökulmasta katuturvallisuuteen liittyviä poliisin rekistereistä valittuja tunnuslukuja turvallisuuden nykytilanteen kartoittamiseksi.

Tutkimus oli luonteeltaan kvantitatiivinen, tutkimuksen aineistoa tulkittiin turvallisuuden ja turvallisuuden kokemisen teoreettisen viitekehyksen mukaan, lisäksi hallinnolliset ohjaavat asiakirjat tukivat valittua käytännön toimintaa, lähipoliisitoimintaa. Tutkimus oli menetelmänä kyselytutkimukseen perustuva survey- tutkimus, jonka kyselykaavake oli valmiiksi strukturoitu, ja käytetty yleisesti aiemmin ja muuallakin. Hirsjärven & co. (2009) mukaan Englanninkielinen termi survey tarkoittaa sellaista kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineistoa kerätään standardoidusti ja joissa kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietystä perusjoukosta (Hirsjärvi & co. 2009, 193). Menetelmäosassa välitetään tieto siitä, mitä tutkimuksessa tehtiin ja miten tutkimus kirjaimellisesti suoritettiin. Nyrkkisääntönä pidetään sitä, että selvityksen perusteella tutkimus olisi toistettavissa. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen menetelmää selostettaessa ovat esillä mm. tutkimuskohde, tutkimusvälineistö, tutkimuksen kulku vaiheittain ja aineiston analyysimenetelmät. (Hirsjärvi & co 2009, 261 - 262).

Määrällisen tutkimuksen lisäksi yhtenä tavoitteena on tutkimuksen avulla parantaa edelleen yhteydenpitoa kansalaisten ja poliisin välillä olemassa olevilla poliisitoiminnan keinoin. Näitä keinoja ovat tutkimuksessa esille tuodut perinteiset: lähipoliisimalli, tietojohdoinen poliisitoimintamalli, ongelmasuuntautunut- ja nollatoleranssimalli, sekä edellisiin malleihin viittaavat valtiorhallinnon ohjaavat asiakirjat, keskeisenä sisäisen turvallisuuden ohjelma. Lähipoliisitoiminta ja tietojohdoinen poliisitoiminta ovat poliisin toimintamalleja joilla tavoitellaan toiminnassa vaikuttavuutta, ja luottamuksen parantamiseen kansalaisten ja poliisin välillä. Sisäisen turvallisuuden ohjelma on valtioneuvoston asettama ohjelma, missä eri toimenpiteiden avulla Suomen tavoitteena on olla Euroopan turvallisimaa maa. Sisäisen turvallisuuden ohjelman

toimenpiteissä poliisin osalta korostetaan yksilöllistä lähipoliisimallin mukaista toimintaa ja paikallista osallisuutta ja vaikuttavuutta.

Teoreettinen viitekehys rakennettiin turvallisuuden ja turvallisuuden kokemisen ympärille. Turvallisuuden kokemista lähestyttiin Niemelän & Lahikaisen (2000) ihmisten kaikkiin elämänalueisiin liittyvällä laajalla turvallisuuskäsityksellä "Inhimillinen turvallisuus". Turvallisuutta tarkasteltiin myös kontekstisidonnaisena, paikkaan ja aikaan suhteutettuna, eri tieteenalasta ja näkökulmasta riippuen, ja eri termien ja määritelmien muodossa.

Asukkaille suunnatuilla kyselytutkimuksilla saadaan kerättyä sekä uutta että viranomaistietoja, kuten poliisin tilastoja, täydentävää tietoa. Niistä on myös apua tilastollisen perustiedon kohdentamisessa esimerkiksi alueellisesti. Rikoksentorjuntaneuvosto on laatinut turvallisuuskyselyn, jolla on mahdollisuus kerätä kattavasti tietoa asukkailta turvallisuustyön tueksi ja kuulla asukkaiden näkemyksiä asuinalueensa ja kuntansa turvallisuudesta. (rikoksentorjunta.fi).
Luettu 15.1.2016.

Hyvinkään kaupungin ohjausryhmä ja 24- turvallista tuntia Hyvinkäällä työryhmä tekivät turvallisuuskyselyn 2012, ja nyt kysely uusittiin lähes samoilla kysymyksillä. Näin ollen vastauksista voitiin arvioida turvallisuustilanteen ja koetun turvallisuuden muuttumista Hyvinkäällä kolmen vuoden ajalta. Turvallisuussuunnittelun ohjausryhmän puheenjohtaja, Hyvinkään kaupungin turvallisuuspäällikkö Yrjö Heimonen suhtautui myönteisesti ehdotukseen, että kyselyä voitaisiin käyttää hyväksi aineistona tässä tutkimuksessa. Tutkimuksessa haettiin tietoa hyvinkääläisiltä asioista, paikoista, vuorokaudenajoista ja muista seikoista jotka aiheuttivat turvattomuutta. Lisäksi kysymyksellä yhteydenpitokeinoista poliisin ja kansalaisten välillä haettiin ensinnäkin tietoa eri yhteydenpitokeinoista, ja toisaalta samalla pyrittiin parantaman ilmoitusaktiivisuutta asioista ja tapahtumista poliisille. Turvallisuudenkokemista ja turvallisuuden ryhmittymistä verrattiin laajaan turvallisuuskäsitykseen ja kontekstisidonnaiseen turvallisuuteen.

Turvallisuuskyselyn taustatiedoilla kuten ikärakenne, sukupuoli, sosioekonominen tai asumistilanne voitiin esittää turvallisuuden kokeminen eri väestöryhmissä. Tavoitteena oli saavuttaa mahdollisimman tasapuolinen ja tasa-arvoinen näkemys hyvinkääläisiltä. Taustatiedot vastaajien osalta edustivat suhteutettuna Hyvinkään koko väestörakennetta. Kysely toteutettiin lähettämällä postitse kutsu valituille henkilöille kyselyyn 20.11.2015 – 4.12.2015 välisenä aikana. Turvallisuuskysely lähetettiin Väestökeskusrekisterin satunnaisesti niin asuinpaikan, iän, sukupuolen ja henkilökohtaisen taustankin mukaan valitsemille 1500:lle 15- vuotta täyttäneelle hyvinkääläiselle. Vastaajiksi poimituille lähetettiin kaupunginjohtajan Jyrki Mattilan allekirjoittama

kirje, jossa oli kyselyn Internet- osoite. Kutsussa neuvottiin ohjeet sähköiseen vastaamiseen Webropol- sovelluksella, ja vastaaminen oli periaatteessa mahdollista vain sähköisesti. Viikon kuluttua kyselylomakkeen postittamisesta kyselyn vastaanottajille lähetettiin muistutuskirje, jossa kehoitettiin vastaamaan kyselyyn. Kahden viikon kuluttua ensimmäisestä kutsukirjeestä kyselyyn vastaaminen päättyi, ja linkki kyselyyn sulkeutui. Edellisessä turvallisuuskyselyssä yhtenä johtopäätöksenä oli saada vastaukset helpommin käsiteltävään muotoon. Ratkaisuna nähtiin sähköinen vastaaminen, ja nyt vastaaminen oli mahdollista vain sähköisesti.

Turvallisuuskyselystä vastaava Hyvinkään kaupungin turvallisuuspäällikkö Yrjö Heimonen teki myönnytyksen noin 10 henkilölle (lähinnä iäkkäitä vastaajia), joille hän toimitti paperisen turvallisuuskyselyn pyynnöstä. Noin viikko ensimmäisen kirjeen jälkeen vastaajille lähetettiin vielä kaupunginjohtajan allekirjoittama muistutuskirje. Vastauksia saatiin turvallisuuskyselyyn kaikkiaan 494 kappaletta. Heimonen löysi kyselyn suorittamisesta kehitettävää heti kyselyn jälkeen. Kyselyn internet- osoite oli www.hyvinkaa.fi/turvallisuuskysely, ja se ohjasi monet kaupungin sivujen kautta hakemaan kyselyä. Sieltä löytyi vain vanhaan kyselyyn liittyvää tietoa, ja tämä luultavasti pudotti osaltaan hieman vastaajien määrää edellisestä 632 vastaajasta.

Turvallisuuskyselyä tarkasteltiin Webropol- ohjelmalla, näin ollen päästiin analysoimaan kyselyn vastauksia vapaasti. Taulukoinnin tuloksia tarkasteltiin taustatekijöiden osa-alueprosentteina tarkasteluryhmän kokonaisuudesta, sekä ristiintaulukoitiin eri taustatekijöitä. Webropol- ohjelmalla pystyi tekemään hyvinkin tarkkoja otantoja, esimerkiksi postinumeron perusteella tehtyä omakotitalossa asuvaan perheelliseen työssä käyvään 25 - 30 -vuotiaaseen mieheen. Tällöin tarkasteltavien määrä putosi niin pieneksi, ettei tulosta enää voinut pitää luotettavana. Ristiintaulukoinnissa pidettiin noin 30 vastaajajoukkoa pienimpänä tarkastelukohteena.

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla voidaan selvittää lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Määrällinen tutkimus vaatii kuitenkin riittävän suuren otoksen kohderyhmäksi. Määrällisen tutkimuksen avulla ei pyritä selvittämään yksittäisiä asioita, vaan pyritään kartoittamaan olemassa oleva tilanne. Määrällisen tutkimuksen avulla voidaan myös tutkia korrelaatiota asioiden välillä. Tutkimustuloksia raportoitaessa käytetään raportoinnissa apuna erilaisia kuvaajia ja taulukoita. Raportoinnin yhteydessä käytettävien kuvaajien ja taulukoiden tulee olla helposti ymmärrettäviä ja luettavia. (Heikkilä 2008, 16.)

Turvallisuuskyselyssä oli mukana avoimia kysymyksiä, joilla voitiin tarkentaa esimerkiksi turvattomuutta aiheuttavia paikkoja ja syitä turvattomuuteen. Analysointi näistä avoimista vastauksista tapahtui teemoittamalla asiakokonaisuuksia vastaajia kiinnostaviin ja rajattuihin

ilmiöihin, ne olivat tässä tutkimuksessa teemoitettu turvapaikanhakijoihin, liikenteeseen ja häiriökäyttäytymiseen. Nämä kokonaisuudet esiintyivät useimmin avoimissa vastauksissa, ja niillä oli selkeä yhteys turvallisuuden kokemiseen, ja ovat osaltaan luonteeltaan muuttuvia aikaan, paikkaan tai tilanteeseen sidottuja tekijöitä.

Tutkimusaineiston järjestämistä siihen muotoon, että tehdyt johtopäätökset voidaan irrottaa yksittäisistä tapahtumista tai henkilöistä ja siirtää teoreettiselle tasolle, käytetään nimitystä abstrahointi. (Metsämuuronen 2000, 51).

Kysymyspatteristoon lisättiin poliisin oma kysymys liittyen yhteydenpitokeinoihin ja tiedonvälittämiseen poliisin ja vastaajien välillä. Kysymys oli vastaajan mielipiteestä eri keinoista kertoa poliisille rikoksista ja häiriöistä, tai muista poliisille kuuluvista asioista ei- kiireellisissä tilanteissa? Vastausvaihtoehtoina oli 7 erilaista tapaa.

Osaan kysymyksistä oli annettu valmis mielipidevaihtoehto, joista vastaaja pystyi valitsemaan lähimmän joka vastaa omaa mielipidettä. Analysoinnissa joihinkin kysymyksiin oli järkevämpää vertailla vastaajien omia mielipiteitä keskiarvoon nähden. Tässä mitta-asteikkona käytettiin Likert -asteikkoa 1-4, jossa esimerkkinä huolestuneisuutta eri rikoksista tai tapahtumista kysyttiin seuraavasti:

- 1=en ollenkaan huolestunut
- 2=hieman huolestunut
- 3=melko huolestunut
- 4=Erittäin huolestunut

2.1 TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen keskeisiä tavoitteita kysymysten muodossa olivat, miten hyvinkääläisten turvallisuuden kokeminen näyttäytyi paikallisesti? Onko turvallisuuden kokeminen muuttunut edellisestä 2012 kyselystä, ja miten katuturvallisuus on muuttunut tilastojen mukaan? Jäsentyykö hyvinkääläisten turvattomuusprofiili samoin kuin muualla Suomessa? Onko turvallisuudessa ja turvallisuuden kokemisessa havaittavissa monimuotoisia kompleksisia turvallisuuden kokemiseen liittyviä seikkoja tai muuta sellaista? Ja kuinka hyvänä nykyisiä yhteydenpitokeinoja hyvinkääläisten ja poliisin välillä pidetään?

Tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tutkimusaineistosta haettiin kysymysten avulla vastauksia edellä mainittuihin tavoitteisiin:

- Miten koettiin turvallisuus ja sen muutos niin omalla asuinalueella kuin muualla Hyvinkäällä?
 - vaikuttiko vuorokaudenaika, paikka, asuinalue, ikä, sosioekonominen tausta tai sukupuoli turvallisuuden kokemiseen?
 - oloko turvallisuus ja turvallisuuden kokeminen muuttunut viime kyselystä 2012?
 - erosiko hyvinkääläisten turvallisuuden kokeminen poliisin tilastoista?
 - nousiko yksittäisiä asioita tai paikkoja jotka aiheuttavat turvattomuutta? tai
 - voitiinko mahdolliseen turvallisuuden muutokseen löytää selittävää tekijää taustatekijöistä, tai muuta selittävää seikkaa esimerkiksi avoimista vastauksista?
- Mitä yhteydenpitokeinoja pidettiin parhaimpina poliisiin?
 - Vaikuttiko ikä vastauksiin?

2.2 TUTKIMUKSEN RAJAUS

Tutkimus rajattiin koskemaan Hyvinkään kaupunkia tarkasteluajanjaksolla 2012 - 2015. Alueellisesti tarkasteltiin turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista oman asuinalueen perusteella. Korander (1999) määritteli asuinalueen yhteisökonseptin kautta monimerkityiseksi ja epämääräiseksi yksiköksi. Yhteisö on alueellisesti rajattavissa oleva yksikkö, ja sosiaalisen vuorovaikutuksen yksikkö tai yhteenkuuluvuudentunteiden ja muiden symbolista yhteyttä osoittavien ilmiöiden yksikkö. (Korander 1999, 12).

Tutkimuksessa asuinalueella tarkoitettiin subjektiivisesti koettua lähiympäristöä Hyvinkäällä. Asuinalue kuuluu ihmisten päivittäisessä elämässä kiinteänä osana turvallisuuden ja turvattomuuden tuntemiseen. Kaupunkilaisten kykyyn lukea kaupunkiaan, kuuluvat harkinta ja varautuminen. Ihminen suhtautuu ja reagoi eri tavoin ympäristöönsä. Asuinalueissa olevat paikat ovat henkilökohtaisia ja näin ollen ihmisen subjektiivinen tulkinta tilasta. Tunne epävakaa maailmasta saa ihmiset kaipaamaan tuttua ja turvallista paikkaa yhä enemmän. (Heiskanen 2005, 22 - 23). Oma asuinalue mielletään usein varsin suppeaksi, esimerkiksi pihapiirin ja korttelin kokoiseksi alueeksi, jota arvioidaan suhteessa muihin, ehkä levottomammilta tuntuviin alueisiin.

(Laihin & Tuominen 2012, 25). Oman asuinalueen turvallisuus on ehkä tärkein koetun turvallisuuden osa-alue. Asuinalue muodostaa kodin välittömän ympäristön, jossa liikutaan päivittäin. Työ- ja koulu- ja asiointimatkat alkavat kotoa käsin ja myös lapset liikkuvat omatoimisesti kodin välittömässä läheisyydessä enemmän kuin muualla. Eläkeikäiset liikkuvat alueella erityisesti päiväaikaan ja nuoriso viettää myös vapaa-aikaansa paljolti omalla asuinalueella. Siksi oman asuinalueen turvallisuus on keskeistä arkisen elämän viihtyisyyden kannalta. (Tuominen 2006, 13).

Laajasta turvallisuuskäsitteestä huolimatta tutkimuksessa tarkastellaan turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista paikallisesti poliisin ja katuturvallisuuden näkökulmasta. Näin ollen tutkimuksesta jäi pois suurelta osin arjen turvallisuuteen liittyvät monet muut seikat, kuten onnettomuudet ja tapaturmat, sekä monet muut laajaan turvallisuuskäsitteeseen kuuluvat osa-alueet.

2.3 HYPOTEESI

Omalla asuinalueella ovat rikokset ja järjestyshäiriöt keskeisiä turvattomuuden aiheuttajia. Lisäksi muutokset omassa elämässä tai lähiympäristössä muuttavat turvallisuuden kokemista, tähän liittyy osaltaan oman asuinympäristön muuttuminen. Tutkimuksen tekoaikaan Hyvinkäällä oli juuri avattu yksi turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus ja toisesta vastaanottokeskuksesta oli huhuja liikkeellä. Valtakunnan mediassa sekä paikallisessa lehdessä ja sosiaalisessa mediassa julkaistiin yksittäisiä tapahtumia jotka mm. kohdistuivat naisiin seksuaalisina ahdistelutapauksina, joissa oli ollut turvapaikanhakijoita osallisena. Yleisönosaston kirjoituksissa ja sosiaalisessa mediassa oli tunteikkaita kirjoituksia niin puolesta kuin vastaan liittyen turvallisuuden muutokseen, mikä johtui kirjoittajien mielestä lisääntyneistä turvapaikanhakijoista. Yksittäisissä kirjoituksissa yleisönosastolla arveltiin turvallisuuden heikentyneen, poliisien määrän laskeneen ja turvattomuudentunteen lisääntyneen.

Suomen hallitus esitti syksyllä 2015 talouden tasapainottamiseksi erilaisia heikennyksiä palkansaajille. Epävarmuus kansalaisten taloudellisesta tulevaisuudesta oli esillä niin televisiossa kuin lehdistössäkin. Samoin työllisyystilanne Suomessa ei ollut lähtenyt paranemaan, ja esillä oli ollut pidemmän aikaa uutisointeja missä viitattiin yritysten YT-neuvotteluihin ja eri sopeuttamiskeinoihin. Huoli työttömyydestä oli monissa yhteyksissä esillä, mihin Suomen hallituskin halusi tehdä ohjaavia korjausliikkeitä.

Tämä turvapaikanhakijoihin sekä taloudellinen - ja työn tekemiseen liittyvä epävarmuus, joista uutisoidaan usein, lisää osaltaan turvattomuuden kohtaamista, vaikka se ei suoraan kohdistukaan lukijaan. Epätietoisuus omasta muuttuneesta ympäristöstä, kasvavasta turvapaikanhakijoiden määrästä ja niiden vaikutuksesta paikallisesti saattavat vaikuttaa vastaajien turvallisuuden tunteeseen.

Perinteisesti poliisin toimintaan luotetaan laajasti, toisaalta poliisille ilmoitettujen rikosten ja tehtävien määrä on viime vuosina vähentynyt koko ajan mutta kohdatut rikokset ja häiriöt ovat kasvusuunnassa. Onko edellä kuvattu suuntaus siitä että kansalaiset eivät koe poliisille ilmoittamista tärkeänä tai tarpeellisenä. Mihin sitten poliisin luottamus perustuu, jollei poliisin perustehtävän rikosten selvittäminen ja estäminen ole ilmoittamisen arvoista. Perinteisillä toiminnoilla, kuten tietoon perustuva lähipoliisitoiminta, on poliisissa saavutettu kansalaisten luottamus, kannattaa silloin vahvistaa tätä toimintamallia.

Mitä laajemmin poliisi saa tietoa alueen rikoksista ja häiriöistä, sitä tehokkaammin niitä pystytään selvittämään ja ennalta estämään. Kun kyse on hälytysluonteisesta tehtävästä tai rikoksen ilmoittamisesta on soitto hälytyskeskukseen ja sitä kautta poliisin saaminen paikalle yksinkertaista ja selvää. Mutta kun kyse on muusta kuin hälytystehtävästä tai tapahtuneesta, ja ehkä törkeästäkin rikoksesta, on yhteydenpito vaikeampaa koska selkeää ja yksinkertaista mallia ei ole olemassa. Sähköiset palvelut ja yhteydenpitokeinot ovat yksi mahdollisuus, mutta miten hyviksi tai huonoiksi ne koetaan?

2.4 LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää monia erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta. Mittauksen tai tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa siis sen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Toinen tutkimuksen arviointiin liittyvä käsite on validius (pätevyys). Validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä todellisuutta, jota tutkija kuvittelee tutkivansa. (Hirsjärvi & co. 2009, 231).

Avoimen verkkokyselyn edustavuutta taas ei voi tietää, mutta jossain määrin sitä voi arvioida tarkastelemalla, miten vastaajien ikä, sukupuoli, koulutus, ammattiasema ja muut taustatiedot vastaavat väestöä. Jossain määrin voidaan arvioida myös eri kokemusten yleisyyttä eri

väestöryhmissä. Avoimeen kyselyyn jää silti tulosten vinoutumisen riski, koska siihen vastaavat asiasta eniten kiinnostuneet. Otokyselyssä vastaavien ongelmien suuruusluokka voidaan arvioida. Kuitenkin myös avoin kysely tuottaa olennaista tietoa rikos- ja muista turvallisuusongelmista. (Turvallisuussuunnittelu.fi). Luettu 12.2.2016.

Mittauksen eri vaiheessa tapahtuvat satunnaisvirheet alentavat tuloksen reliaabeliutta. Virheen voi aiheuttaa mittajan huolimattomuus, puutteellinen vastaus tai aineiston tallennusvaiheen väärä merkintä. Huono reliaabelius alentaa mittarin kokonaisvalidiutta, mutta se ei ole riippuvainen validiudesta. Reliaabelius ja validius muodostavat yhdessä mittarin kokonaisluotettavuuden. (Alkula & co. 2002, 89 - 92).

Turvallisuuskyselyn vastausprosentti laski kolme vuotta aiempaan 42 prosentista 33 prosenttiin. Vastaajien lukumäärässä se oli 137 vastaajaa nyt vähemmän. Vastausprosenttia voidaan pitää alhaisena verrattuna vaikka muiden paikkakuntien turvallisuuskyselyihin. Suomalaisen turvattomuus- tutkimuksen Niemelä & co. (1997) aineistoon vuosilta 1991 - 1995 vastausprosentit olivat korkeat, yleensä yli 80 prosenttia. Helsingissä vastaavanlaisen turvallisuuskyselyn vastausprosentti on vaihdellut 60 - 70 prosentin välillä, vuoden 2012 (Stadiin kuuluu pieni rosoisuus) kyselyn vastausprosentiksi tuli 63, kyselyn vastausprosentti on laskenut hieman vuodesta 2003, jolloin se oli 72.

Vastaajamäärien lasku on yleinen trendi kyselytutkimuksissa. Kyselytutkimusten yleisesti tunnettu rajoite on myös se, että kaikkein huono-osaisimmat ihmiset eivät niihin vastaa. Osalla heistä esimerkiksi väkivaltakokemukset saattavat olla paljon yleisempiä kuin tämän kyselyn vastaajilla. Turvallisuuskyselyssä on kysytty turvallisuuden kokemisesta ja suhtautumisesta eri ilmiöihin. Vaikka kysymys ymmärrettäisiinkin samalla tavalla, on vastauksissa tietty tulkinnanvaraisuus olemassa. (Tuominen 2014, 50 - 53).

Poliisiasioita koskevissa kyselyissä on tyypillistä että alemman sosiaaliluokan miehet ja nuoret jättävät vastaamatta, vaikka heillä on poliisin tilastojen mukaan eniten kokemuksia turvallisuuskyselyssä turvattomuuteen liittyvissä asioissa. Poliisin kanssa tekemisissä olleiden joukko on hyvin pieni ja siihen kuuluu ryhmiä, jotka ovat usein vaikeasti tavoitettavissa ja lähestyttävissä kuten: uhriksi joutumisesta järkkyneet, pidätetyt ja vangit, asunnottomat ja eri laitoshoidossa olevat kuuluvat näihin postikyselyissä ulkopuolelle jääviin. Nuoret eroavat myös mielipiteiltään muista kriittisempinä on edellä mainittu kato otettava huomioon tulkinnassa. Kato on myös yleensä hieman korkeampi niiden vastaajien joukossa, joilla ei ollut perusasteen jälkeistä koulutusta. Kaikki edellä mainittu vaikuttaa oletettavasti kyselyn tulokseen. (Korander 2002, 85).

Jos kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, voidaan tulosta pitää reliabelina (Hirsjärvi & co, 2009, 231). Turvallisuuskyselyssä tulosten luotettavuutta arvioitaessa otettiin huomioon se, että kyselyn väittämällä kartoitettiin vastaajien omia näkemyksiä ja mielipiteitä esitetyistä asioista. Tämän kaltaiset asennemittaukset sisältävät enemmän satunnaisuutta kuin esimerkiksi suorat kysymykset, joita ovat taustatietokysymykset. Reliaabeliutta tuloksissa arvioitaessa verrattiin vastauksia myös muihin turvallisuustutkimuksiin sekä vastaajien oman tulkinnan mahdollisuuteen. Yhteydenpitokeinojen osalla vastaaja pystyi jättämään vastaamatta, mikäli halusi. Tämä siksi, että oli oletettavaa, etteivät kaikki vastaajat tunne tai tiedä eri sähköisten viestintäkeinojen toimintatavoista. Muihin kysymyksiin paitsi avoimiin kysymyksiin tuli vastata kyselyssä.

Luotettavuutta lisää tämän tutkimuksen tulosten ollessa samansuuntainen kuin edellinen 2012-turvallisuuskysely. Turvallisuuskyselyn kyselylomake oli valmiiksi strukturoitu ja kysely oli toteutettu aiemmin niin Hyvinkäällä kuin muuallakin, mikä paransi tutkimuksen validiteettia. Turvallisuuskyselyn hyvä puoli oli että se on toistettavissa ja sen avulla voidaan seurata paikallisesti turvallisuuden kehittymistä. Vastaajien taustatietojen perusteella vastaajat vastasivat melko hyvin keskiverto hyvinkääläistä, ja näkemykset turvallisuudesta vastasivat hyvinkääläisten keskiarvonäkemystä syksyllä 2015.

Yhteydenpitokeinoja tarkasteltaessa huomioitiin sähköisten yhteydenpitokeinojen ensisijainen tarkoitus olla yksisuuntaista tiedonkulkua, ja niitä arvioitiin lähinnä mielipiteenä eri taustatekijäryhmissä.

2.5 KÄSITTEET

Tutkimuksen turvallisuuskyselyssä kysyttiin asioita mm. vastaajan omalta asuinalueelta, eri tapahtumien kokemisesta sekä näkemisestä jne. Kysymyksissä haettiin vastauksia koetun turvallisuuden tasosta ja sen muutoksesta, sekä tietoa tapahtumista tai ilmiöistä joilla on vaikutusta turvallisuuteen. Kyse oli termeistä "koettu turvallisuus" ja "turvallisuus", nämä ovat ilmeisen ymmärrettäviä, vai ovatko? Kyse on kuitenkin ihmisten subjektiivisesta kannanotosta vallitsevaan tilanteeseen omasta tarkastelukulmasta. Jaottelun voitaisiin tehdä myös subjektiiviseen ja objektiiviseen turvallisuuteen, joista edellinen on omaa koettua turvallisuutta, jälkimmäinen on tosiasiallista riskiä joutua rikoksien tai onnettomuuksien uhriksi. Objektiivinen turvallisuus ei kerro koko totuutta, koska vain osa rikoksista tulee poliisin tietoon. Poliisin tavoitteena on saada kansalaisilta enemmän tietoa rikoksista, häiriöistä ja muista tapahtumista joilla on vaikutus

toimintaympäristöön ja samalla vaikuttaa siihen että ilmoitusaktiivisuus asioista lisääntyisi poliisille.

Hirsjärvi & co. (2009) kirjassaan toteavat jokaisen teoreettisen käsitteen olevan useiden konkreettisten tosideikkojen nojalla tehty yleistys. Abstraktit käsitteet eivät ole paikka- ja aika sidonnaisia. Usein annetaan ohje, että tärkeimmät tutkimuksessa käytettävät käsitteet on määriteltävä selvästi. Vaatimus termien pohdiskelusta ja tarkasta määrittelystä koskee nimenomaan tutkimuksen keskeisiä käsitteitä. (Hirsjärvi & co, 2009, 147 - 151).

Turvallisuuskyselyihin liittyvä yleisluontoinen ongelma on käsitteistö. Turvallisuudentunne, turvattomuus ja rikoksen pelko ovat subjektiivisia käsitteitä. Turvattomuus on yleisempi ja epätasällisempi käsite, rikoksen pelko on konkreettisempi. Voidaan myös kysyä, kuinka paljon erilaiset huolenaiheet yleensä kanavoituvat rikoksen peloksi turvallisuuskyselyjen yhteydessä. Tällainen kohteeton pelko voi kanavoitua myös turvallisuuskyselyjen kautta ja antaa kuvan "todellista" suuremmasta pelosta nimenomaan rikollisuuden suhteen. (Virta 1999, 54).

2.5.1 TURVALLISUUS

Turvallisuus on laaja-alainen ilmiö, jonka yksiselitteinen ja kaiken kattava määrittely on haasteellista. Turvallisuus käsitteenä on laajentunut. Turvallisuus liittyy kaikkeen yhteiskunnalliseen toimintaan ja ihmisten arkiseen elämään. (Sisäasiainministeriön julkaisut 33/2010, 9). Turvattomuuden kokemus yksilötasolla on psykologinen. Turvattomuus ilmenee pelkoina, psykosomaattisena oirehdintana ja huolestuneisuutena (Niemelä & Lahikainen 2000, 22). Turvallisuus on myös sisäisesti ambivalentti, paradoksaalinen, käsite; sen konnotaatiot voivat olla positiivisia tai negatiivisia riippuen tutkijan tieteellisistä lähtökohdista ja näkökulmista. (Virta 2011, 116).

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa hyvä turvallisuus muodostuu laajasta kokonaisuudesta, jossa keskeistä on kansalaisten hyvinvointi, vahva sosiaalinen koheesio ja yhteisöllisyys, taloudellinen vakaus sekä yhteiskunnan elinvoimaisuus. Turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai

turvattomuutta. Turvallisuus käsitteenä on laajentunut viime vuosikymmenten aikana. Aiemmin turvallisuus ymmärrettiin suppeasti ja sillä tarkoitettiin lähinnä vaaran poissaolemista. (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/2012, 8).

Keskustelu turvallisuuden käsitteen määrittelystä ja ulottuvuuksista yleisellä tasolla ei kuitenkaan ole kovin hedelmällistä, koska käsitteen sisältö vaihtelee asiayhteyden mukaan ja määrittely on siksi hankalaa. Turvallisuuskäsitteen muoto muuttuu jatkuvasti osana ympäristön muutosta. Nykyiseen käsitykseen turvallisuudesta vaikuttavat esimerkiksi taloudellinen tilanne, rikollisuus, pandemiauhat ja monet muut tekijät. (Heinonen & co. 2013, 7).

Puhuttaessa turvallisuudesta törmätään käsitteinä mm. laajaan turvallisuuden käsitteeseen, kokonaisturvallisuuteen, sisäiseen turvallisuuteen ja kollektiiviseen turvallisuuden käsitteeseen. Turvallisuus on siis laajentumassa ja monipuolistumassa. Turvallisuus on objektiivinen, eli ulkoinen ja subjektiivinen, eli koettu, siis tunne. Turvallisuus on myös psykologinen tarve, arvo ja ihmisoikeus. Turvallisuuden ja turvattomuuden käsitteillä voidaan yhtäältä tarkoittaa objektiivista eli ulkoista ja toisaalta subjektiivista eli koettua tilaa - tai näiden kahden välistä suhdetta. Turvattomuuden lähikäsitteitä ovat esimerkiksi riski, uhka, vaara ja pelko. (Niemelä & Lahikainen 2000, 21 - 25).

Tutkimuksessani turvallisuudella tarkoitetaan laajaa turvallisuuskäsitettä, missä painotus on sosiaalisessa turvallisuuskäsityksessä.

2.5.2 TURVALLISUUDENTUNNE

Turvallisuudentunne rakentuu monista tekijöistä, joista rikollisuus ja sen pelko on vain yksi. Nämä tekijät ovat sidoksissa poliittis-sosiaalis-taloudellisiin yhteiskunnallisiin tekijöihin ja vaihtelevat rauhallisinakin aikoina jonkin verran pitkällä aikavälillä. Tiedotusvälineiden osuus on merkittävä, kun suurelta väestön osalta puuttuu omakohtaisia kokemuksia pelkoa ja turvattomuutta aiheuttavista tekijöistä. (Korander 1993, 10). Turvallisuuden tunteen merkitys on suuri ja kasvaa edelleen. Tähän vaikuttavat muun muassa nopeutuva ja lisääntyvä tiedonvälitys ja sosiaalinen media. Turvallisuuden tunteen ylläpitäminen edellyttää turvallisuuden tarkastelua perinteisiä turvallisuuspalveluja laajempänä kokonaisuutena. (Sisäasiainministeriön julkaisu 33/2010, 10).

Turvallisuudentunteen kokeminen onkin eräs kansalaisten perusodotuksista yhteiskunnassa. Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ovat sidoksissa poliittisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin yhteiskunnallisiin tekijöihin, ja rikollisuuden pelko on vain pieni osa tästä yhteiskunnan sisäisestä turvallisuudesta. Missään nimessä turvattomuutta ei yhteiskunnassa saisi pitää vain rikollisuuden ja sen pelon synonyymina. (Kiehelä & Virta 1999, 230).

Turvattomuudentunne ei ole välttämättä suoraan yhteydessä todellisiin uhkiin ja vaaroihin. Pelko ei noudata rikos- tai onnettomuustilastoja. Vaikka turvattomuudentunne perustuisi virheellisiin käsityksiin esimerkiksi rikollisuudesta, se vaikuttaa elämänlaatuun ja rakennetun ympäristön käyttöön. Tunne on aina todellinen. (Hirvola 2016, 9).

Turvallisuuden kokeminen oli tutkimuksessa vastaajan omakohtainen näkemys siitä miten hän koki rikokset ja häiriöt. Miten vastaaja oli omasta mielestään kokenut katuturvallisuuden muutoksen, ja mitä asioita ja missä hän koki ongelmikseen sen hetkisessä tilanteessa kysytyssä paikassa.

2.5.3 VUOROVAIKUTUS

Oman alueen paras asiantuntija turvallisuudessa ja turvallisuudentunteen parantamisessa on alueen asukas itse. Haasteena on saada tieto liikkumaan poliisin ja asukkaiden välillä. Paikalliselle väestölle halutaan antaa oikeata tietoa tapahtuneista rikoksista ja alueen muista tapahtumista, luotettavalla ja oikea-aikaisella tiedonkululla lisätään luottamusta molemmin puolin. Poliisi haluaa myös aktiivisesti saada tietoa tapahtumista, henkilöistä tai ilmiöistä joilla on merkitys turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Kun poliisin ja paikallisten asukkaiden välillä on toimiva yhteydenpito rakentaa se luottamusta ja lisää tiedonkulkua. Poliisin tehtävänä on ottaa tietoa vastaan ja antaa siitä palautetta. Toimivaan yhteydenpitoa on myös antaa palautetta annettuihin tietoihin tai vihjeisiin.

Teknologiset muutokset mahdollistavat ainakin periaatteessa uudella tavalla toimimisen esimerkiksi prosesseissa ja palveluita tuottaessa. Myös ihmisten tavoittaminen vaikkapa sosiaalisesta mediaa hyväksikäyttäen ei ole vielä kovinkaan suuressa määrin edennyt (Stenvall 2012, 115).

Poliisin on panostettava näkyvyyteen, tavoitettavuuteen ja palveluiden saatavuuteen. Poliisi uudistaa ja kehittää palveluitaan korostaen joustavia ja moderneja palvelumuotoja. Tässä työssä

huomio kiinnitetään erityisesti asiakaslähtöisesti käyttäjien näkemyksiin ja toiveisiin. Tavoitteena on muun muassa helppokäyttöisyys. (Poliisihallituksen julkaisusarja 2/2015, 30 & Sisäministeriön julkaisu 34/2014, 22).

Vuorovaikutuksella ja yhteydenpidolla tarkoitettiin tässä tutkimuksessa poliisin ja kansalaisten välistä viestintää ei- kiireellisissä tilanteissa.

2.6 Aiempiä tutkimuksia

1991 Covington ja Taylor julkaisivat uhritutkimuksen Baltimoren kaupunginosan asukkaille, jonka keskeisimpiä johtopäätöksiä oli rikoksien aiheuttaman pelon ja rikostilaston eroavaisuus, mihin liittyi yhteys sosiaaliluokkaan sekä uhriutumisen ja pelon kokemisen ristiriita. Naiset ja vanhemmat ihmiset olivat fyysisesti haavoittuvampia ja tämä aiheuttaa pelkoa. Sosiaalisesti alemmalla tasolla olevat asukkaat kokevat pelkoa johtuen asumisympäristöstään. Asuinalueella havaitaan taustalla olevien häiriöiden syitä ja siten koetaan pelokkuutta enemmän. Pelko rikoksista johtaa integraation puutteeseen asuinalueella ja siten lisää pelon tunnetta. Pelon tunteen kasvattavia taustatekijöitä olivat tutkimuksen mukaan ikä ja alempi sosiaalinen luokka, lisäksi epäjärjestys asuinalueella aiheutti epäsuoraa uhriutumista kuulopuheista. Järjestys asuinalueella, naapurien välinen reagointi häiriöihin ja keskinäinen kanssakäyminen vähensivät pelon tunnetta. Tutkimuksessa olivat kysymyksenasettelu ja selvitettävät seikat samansuuntaisia kuin tässäkin tutkimuksessa.

Psykologisesta näkökulmasta (1992) Yvonne Bernard nosti rikoksen pelon tunteesta ihmisillä tarkasteluun kolme näkökulmaa artikkelissa "North American and European research on fear of crime". Psykologisessa julkaisussa kolme näkökulmaa oli: ympäristöllinen, subjektiivinen ja kolmas mekanismeihin jotka edistävät pelon kasvua. Näkökulmat ovat yhteyksissä eri maissa usein vallitsevaan tieteelliseen kontekstiin, eivätkä ilmene samanlaisina.

New Yorkin terrori-iskun 2001 jälkeen Yhdysvalloissa perustettiin uusi lähestymistapa poliisitoimintaan: Homeland Security. Tämä toimintatapa tuli kehittämään kansallista turvallisuussuunnitelmaa, toi vaihtoehtoisia toimintamalleja viranomaisille, kansallisten ja kansainvälisten tietolähteiden hyväksikäyttöä ja tiedon hyväksikäyttöä valtion- ja paikallisille toimijoille. Robert R. Friedmann ja William J. Cannon vertailivat ja yhdistivät community policing-

ja homeland security- toimintamalleja (2007) artikkelissa: "Homeland Security and Community Policing: Competing or Complementing Public Safety Policies".

Tietojohtoisen poliisitoiminnasta kirjoitettiin (2005) U.S. Department of Justice Office of Justice Programs- julkaisussa Intelligence-Led Policing: The New Intelligence Architecture, sekä Trevorton & co. julkaisussa Moving toward the future of plocing, The intelligence-Led policing era: Tietojohtoinen poliisitoiminta ei ole kerättyä tietoa vaan mitä tiedosta arvioidaan ja analysoidaan. Tietojohtoisen poliisitoiminnassa on aina mukana lähipoliisitoimintaa sekä ongelmaorientoitua toimintaa, mutta tietojohtoinen (ILP) poliisitoiminta on tuloshakuisempaa asiantuntijoiden tuottamaa laajempaa tietoa yksilöllisempiin tarkoituksiin ja tavoitteisiin.

Minna Branders (2016) tarkasteli väitöskirjassaan "Kokonainen turvallisuus? Kokonaisturvallisuuden poliittinen kelpoisuus ja hallinnollinen toteutettavuus" kokonaisturvallisuutta julkisena toimintapolitiikkana sekä monimutkaisena ja yhteenkietoutuneena ilmiönä että turvallisuuspoliittisena strategiana. Brandersin mukaan kokonaisturvallisuus on laajaan turvallisuuskäsitteeseen perustuva, aiemmasta kokonaismaanpuolustuksen käsitteistöstä ja strategiasta kehitetty toimintapolitiikka, jolla tavoitellaan kokonaisvaltaista yhteiskunnallisen turvallisuuden hallinnan mallia. Tutkimus päättyy suositukseen kokonaisturvallisuuden kehittämisen ratkaisumallista (ns. älykkään adaptiivisen kompleksisen turvallisuussysteemin idean avulla). Kokonaisturvallisuutta lähestytään turvattomuuden kompleksisuudella, mutta yhteistä turvallisuuden ja turvattomuuden välillä on niiden rakentuminen kyseisessä tarkastelukentässä, sen kompleksisuudessa ja ajan ja paikan merkityksestä verrattuna muuttuvaan toimintaympäristön. Yhteisiä elementtejä on niin turvallisuuden kuin turvattomuuden rakentumisessa.

Jussi Hakaniemi (2012) on tehnyt pro gradu -työn ”Analyysitoiminta ja päätöksenteko paikallispoliisissa: tietojohtoisen poliisitoiminnan sovellutuksia” Tampereen yliopistossa. Hakaniemen tutkimuskysymykset olivat: Mitä ja millaista analysoitua tietoa hyödynnetään paikallispoliisin operatiivisessa johtamisessa? Miten analysoitua tietoa hyödynnetään paikallispoliisin operatiivisessa johtamisessa? Milloin ja millaisissa asiakokonaisuuksissa analysoitua tietoa hyödynnetään paikallispoliisin operatiivisen johtamisen suuntaamisessa?

Timo Korander on julkaissut Suomalaisten turvallisuuden kokeminen ja suhtautuminen poliisiin 1993. Tässä Poliisiosaston julkaisemassa kyselyssä selvitettiin mm. mikä on kansalaisten käsitys turvallisuuden tasosta, ja millä tavoin poliisi voi parantaa turvallisuuden tasoa? Mitkä ovat kansalaisten kokemaan turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia tekijöitä? Timo Korander (1992)

tutkimus koski nuorten käsityksiä rikollisuudesta, sen seuraamuksista ja ehkäisystä. Tutkimusmenetelmänä oli teemahaastattelu ja tutkimuksessa käsiteltiin nuorisorikollisuutta. Timo Koranderin ja Seppo Soine-Rajanummen (toim.) tutkimus poliisiammattikorkeakoululle on tutkimus rikostorjunnahankkeesta: kaheksalta koskarille - saman tien sakot, Tampereen nollatoleranssikokeilu 1999-2000: historiallinen konteksti, vastaanotto ja vaikuttavuus. Tutkimuksessa on kuvattu tehostetun yleisten paikkojen valvonnan vaikuttavuutta poliisien ja kansalaisten näkökulmasta, ja etenkin nuorten tamperelaisten kohdalta. Hankkeen ytimenä oli Tampereen keskusta ja poliisin puuttumiskynnys oli erittäin matala. Koranderin tutkimuksissa oli kysely- tutkimus ja sen analysointikeinot samansuuntaisen tämän tutkimuksen kanssa. Timo Korander (2014) esitti väitöskirjassaan "rikottujen lasien nollatoleranssi" puuttumattomuusriskiteesin, koska siinä poliisin puuttumattomuus nähdään riskinä: jollei poliisi puutu pieniin asioihin, voi tapahtua suurempia. Väitöskirjassaan Korander tarkastelee aihetta rikottujen ikkunoiden teorian pohjalta. Teorian mukaan yksi rikottu ikkuna johtaa muiden rikkomiseen, joten se on korjattava heti. Tästä johtuen oletetaan, että nollatoleranssi pieniä rikoksia kohtaan estää vakavien rikosten lisääntymistä. Koranderin tutkimuksissa oli yhtenä näkökulmana poliisin työn vaikuttavuus, mikä on myös tässä tutkimuksessa nähtävissä.

Pauli Niemelä on vuonna 2000 tehnyt haastattelututkimuksen koskien suomalaisesta turvattomuutta. Yleisimmin turvattomuutta koetaan ympäristökysymyksistä ja elämän tuhoutumisesta. Toiseksi yleisimmin koetaan turvattomuutta ihmisten välinpitämättömyydestä toisiaan kohtaan, ja muita esiintyviä turvattomuutta aiheuttavia ovat väkivaltarikollisuus, työttömyys, huumeiden leviäminen, sosiaalipalveluiden supistaminen ja ydinaseiden uhka. Eri väestöryhmissä koetaan turvattomuutta eri asioista. Peruskysymyksenä Niemelällä oli: millainen on suomalaisen väestön turvattomuusprofiili? Niemelän tutkimuksen tuloksena suomalaiset ryhmittivät kahdeksaan turvattomuusprofiiliin. Viitekehyksenä Niemelän tutkimuksessa käytettiin laajenevan turvallisuuskäsityksen turvallisuuskehikkoa, näitä viitekehyksiä käytettiin myös tässä tutkimuksessa.

Seppo Ruotsalainen & Timo Leppälä (2008) tekivät kyselytutkimuksen järvenpääläisille lukiolaisille näkemyksistä turvallisuudesta ja poliisin onnistumisesta työssään. Keskeisiä kysymyksiä tutkimuksessa oli nuorten näkemyksen ja poliisin tietojen eroavaisuus, mitkä seikat vaikuttivat turvattomuuden tunteeseen, miten poliisi onnistui nuorten mielestä tehtävissään ja millä keinolla turvallisuutta voitaisiin lisätä. Tutkimuskysymys ja toimintaympäristö olivat tutkimuksessa hyvin samanlaisia kuin tässä tutkimuksessa.

Jaakko Pesonen (2013) tarkasteli Pro Gradu- kyselytutkimuksessaan poikkeako viranomaisten, järjestöjen ja yritysten välinen yhteistyö verkostoista kirjoitetusta teoriasta. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa viranomaisten, järjestöjen ja yritysten yhteiseen turvallisuussuunnitteluun. Tutkimuksen merkittävimmät löydökset liittyivät luottamukseen. Yritykset ovat epäluuloisempia muita toimijoita kohtaan. Viranomaiset luottavat järjestöjen ja yritysten vilpittömään tarkoitukseen, mutta pitävät toiminnan ennustettavuutta heikompana. Yhtenä näkökulmana oli oikeanlaisen ja konkreettisen tiedon välittyminen, mikä tässäkin tutkimuksessa oli hallinnollisessa viitekehyksessä huomioitu.

Satu Värri teki 2015 tammikuussa Pro Gradu- tutkimuksen paikallisista turvallisuussuunnitelmista. Tutkimuskysymyksenä oli arvioida onko valtiohallinto onnistunut ohjaamaan turvallisuussuunnittelua huomioiden verkostojen johtamisen ja verkostojen toimintaan liittyvät seikat. Aineisto oli kerätty paikallisista turvallisuussuunnitelmista.

Vuosittainen Rikollisuustilannekatsaus- rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä ovat keskeisimpiä turvallisuustutkimuksia valtakunnan turvallisuuden nykytilanteen arvioinnissa. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos liittyi vuoden 2015 alusta Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituuttina. Instituutin tehtäviin kuuluu edelleen rikollisuustilanteen ja rangaistusten seuranta. Tämän tehtävän mukaisesti instituutti jatkaa vuonna 1975 aloitettua Rikollisuustilanne-katsausten sarjaa. Rikollisuustilannekatsausta käytettiin nykytilan arvioimiseksi tässä tutkimuksessa, samoin kuin poliisibarometriakin. Poliisibarometrin tavoite on selvittää suomalaisten käsityksiä poliisin toimintaympäristöstä ja poliisitoiminnan laadusta. Tutkimus on jatkuva mittaus, jota on tehty kahden vuoden välein vuodesta 1999 ja siinä haastatellaan reilut 1000 henkilö eri puolilta Suomea. Poliisibarometrin tavoite on selvittää suomalaisten käsityksiä poliisin toimintaympäristöstä ja poliisitoiminnan laadusta. (Sisäministeriön julkaisu 4/2015).

Olennainen turvallisuustutkimus oli edellinen Hyvinkäällä tehty turvallisuustutkimus (2012). Turvallisuuskyselyssä 2012 kolme suurinta oman asuinalueen turvallisuusongelmaa olivat: syrjäytyminen, väkivalta ja huono liikennekulttuuri. Hyvinkään turvallisuuspäällikkö Yrjö Heimosen mukaan kyselytutkimus ei tuonut tällöin esille yllättäviä huolenaiheita. Merkille pantavaa tosin oli, että kymmenen prosenttia vastaajista arveli katuturvallisuuden heikentyneen viimeisen vuoden aikana. Yksi mahdollinen selitys tälle oli ollut toukokuun 2012 lopun ampumistapaus (7 murhan yritystä (joista yksi oli nuori poliisi), ja 2 murhaa).

Helsingissä turvallisuuskyselyyn perustuva tutkimus on pidetty neljästi vuodesta 2003 saakka. Viimeisin turvallisuustutkimus on vuodelta 2012: Stadiin kuuluu pieni rosoisuus. Eija Laihinen ja Martti Tuominen toteavat yhtenä havaintona, että tutkimus osoittaa koetun turvallisuuden parantuneen vuosien mittaan. Tämä tulkinta on nyt (2016) neljän vuoden takaa ja on auttamattomasti jo vanhentunutta, nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Tosin tutkimukset kartoittavat turvallisuuden ryhmittymistä eri taustatekijöiden mukaan, samoin kuin tämäkin tutkimus.

3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Kvantitatiivisen tutkimusotteen lisäksi tutkimuksessa käytettiin teoreettista viitekehystä turvallisuudesta, poliisin operatiivista viitekehystä, ja muutamaa käytännön poliisitoimintamallia. Teoreettisena viitekehyksenä käytettiin Niemelän (2000) tutkimusta suomalaisesta turvattomuusprofiilista, jonka tuloksena laadittiin teoreettinen tarkastelukehikko inhimillisestä, laajenevasta turvallisuus-käsityksestä. Toisen näkökulmana käytettiin suhteellista ja kontekstisidonnaista käsitystä turvallisuudesta. Näiden kahden näkökulman lisäksi kokonaisturvallisuutta tarkasteltiin turvallisuuden vastakohdan, turvattomuuden, kautta kompleksisena yhteenkietoutuneena ilmiönä. Niemelän turvallisuus- käsite liittyy osaltaan kansainvälisiin globaaleihin uhkiin, riskeihin ja ottaa huomioon ympäristöstä aiheutuvat huolet. Virta painottaa turvallisuus- käsitteessä enemmän kontekstia, mihin turvallisuutta verrataan. Tässä tutkimuksessa huomioitiin kumpikin tarkastelukulma turvallisuuteen, ja näitä tulkittiin tutkimuksen lopun johtopäätöksissä.

Hallinnon omana viitekehyksenä tutkimuksessa käytettiin sisäisen turvallisuuden ohjelmaa ja poliisin tulosohjausasiakirjoja, näissä ohjaavissa asiakirjoissa painotetaan peruspoliisitoiminnan vaikuttavuutta lähipoliisimallia hyödyntäen.

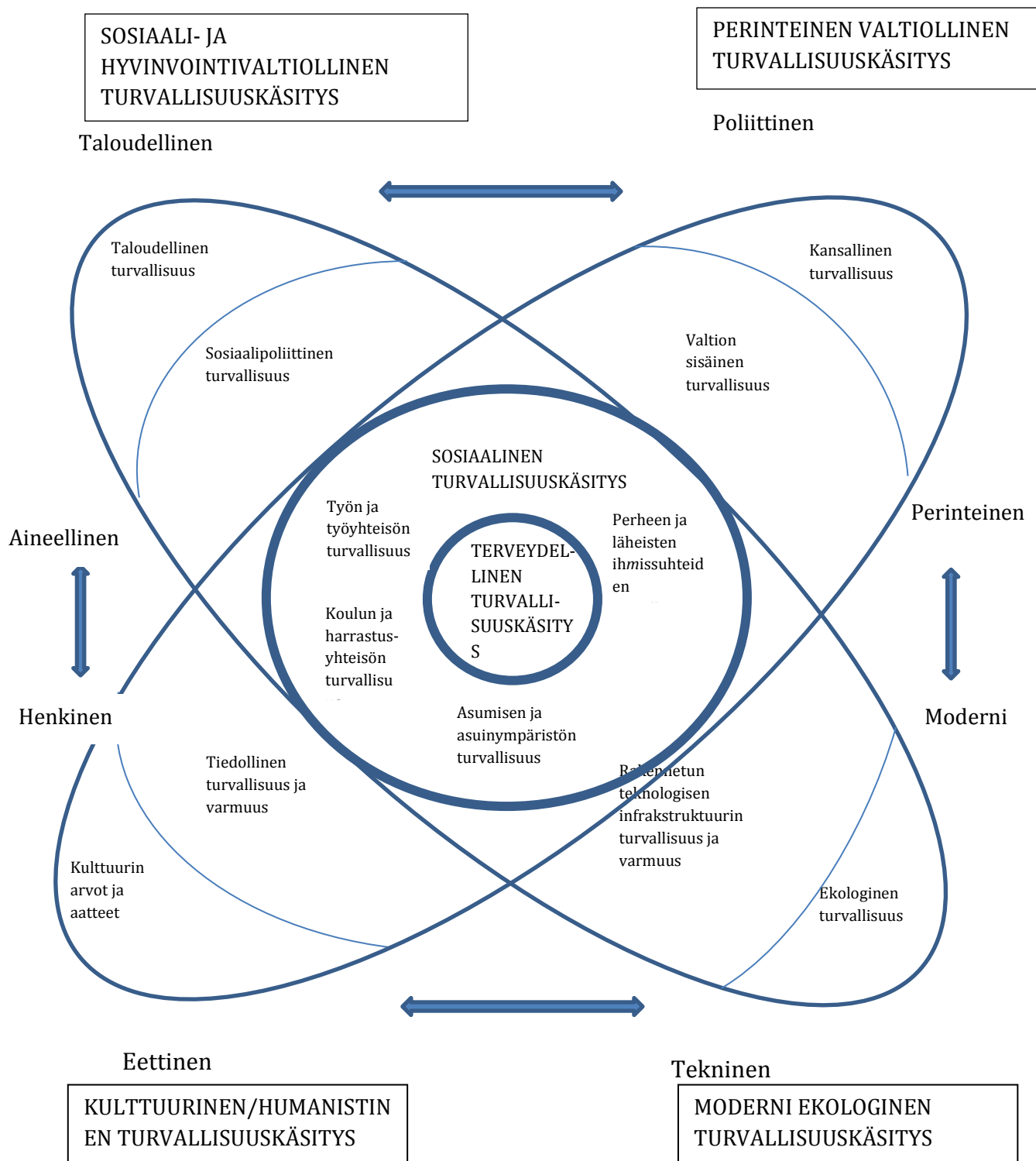
Käytännön mallit perustuvat osaltaan lähipoliisimalliin, mikä on perustana ongelmakeskeiselle- ja tietojohtoiselle poliisitoiminnalle. Nämä toimintamallit otettiin soveltaviksi keinoiksi tutkimuksen tulosten käytäntöön saamiseksi ja tutkimuksen johtopäätösten esittämiseksi.

3.1 INHIMILLINEN TURVALLISUUS

Inhimillinen- ja kokonaisturvallisuus käsittävät erilaisia teemoja kuten, turvallisuuspoliittisen päätöksenteon prosessit ja toimeenpanon valinnat. Turvallisuuden tutkimuksen kannalta huomio kiinnittyy turvallisuuden rakentamisen prosesseihin sekä turvallisuuden kulttuurilliseen puoleen ja tämän vertailuun. (Heusala 2011, 109).

Inhimillinen turvallisuus – käsitteistö liittyy kansainvälisiin ohjelmiin ja tutkimukseen, yleensä kansainvälisten suhteiden, siviilikriisinhallinnan ja rauhantutkimuksen alueille. Suomessa mm. Yhteiskunnan turvallisuus -strategia (2010) ja Sisäisen turvallisuuden ohjelma (2008) sisältävät varsin paljon yhteneväistä turvallisuusterminologiaa ja retoriikkaa, ja uhat ovat molemmissa sekä globaaleja, eurooppalaisia että kotimaisia (Virta 2011, 122).

Niemelän (2000) mukaan turvattomuus - ja näin ollen myös turvallisuus - liittyy ihmisen kaikkiin elämän alueisiin. Niinpä turvallisuutta on hahmotettava inhimillisen elämän alueita jäsentämällä. Tämän kaltaista laajaa turvallisuuskäsitettä on luonnehdittu "inhimilliseksi turvallisuudeksi". Laajenevassa turvallisuuskehikossa on keskiössä ihmisen terveydellinen turvallisuuskäsitys, mikä käsittää ihmisen olemassaolon, itseturvallisuuden ja toimintakyvyn. Laajeneva turvallisuuskäsitys jakautuu tästä vielä sosiaali- ja hyvinvointivaltiolliseen turvallisuuskäsitykseen, kulttuuriseen humanistiseen turvallisuuskäsitykseen, moderniin, ekologiseen turvallisuuskäsitykseen ja perinteiseen valtiolliseen turvallisuuskäsitykseen. (Niemelä & Lahikainen 2000, 25 - 32).

Kuva 1. Sov. malli laajenevan turvallisuuskäsityksen tarkastelukehikoksi. (Niemelä & CO. 2000, 27).

Suomalaisen turvattomuus- tutkimuksen (Niemelä & Lahikainen 1997) aineisto on vuosilta 1991 - 1995, ja käsittää noin 6800 haastattelua eri puolilta Suomea. Keskeisiä tuloksia olivat:

- Turvattomuuden pääaiheuttajat ovat maailmanlaajuisia: ympäristöllisiä, kulttuurin arvoihin sekä maailmantilanteeseen liittyviä. Ihmisten välinpitämättömyys toisiaan kohtaan on ympäristön jälkeen yleisin turvattomuuden aiheuttaja.
- Turvallisuus ja turvattomuus läpäisevät kaikki elämän alueet. Turvallisuutta ja turvattomuutta onkin tutkittava monimuotoisesti, yhteydessä kontekstiin (turvallisuus/turvattomuus perhe- ja ihmissuhteissa, työelämässä, taloudessa jne.)
- Turvallisuus ja turvattomuus ovat monimutkaisia ilmiöitä. Ensiksikin etäisemmät globaalit asiat luovat erityisesti turvattomuutta ja läheiset asiat (etenkin ihmissuhteet) luovat turvallisuutta. Toiseksi läheiset asiat, kun ne ovat epäkunnossa, luovat niin ikään turvattomuutta, mutta globaalit asiat - vaikka ne olisivatkin kunnossa - eivät kykene luomaan turvallisuutta, mutta vähentävät kyllä turvattomuutta.
- Turvallisuus ja turvattomuus liittyvät paljolti elämisen ehtoihin ja elämäkokemuksiin. Turvattomuus ja turvallisuus ovat yhtäältä yksilöllisiä ja toisaalta ne ovat kiinteässä yhteydessä sukupuoleen, ikään ja elämänvaiheeseen, sosioekonomiseen asemaan, toimeentuloon ja erityisesti lapsuuden ajan kokemuksiin. (Niemelä & Lahikainen 2000, 9 - 10).

Ryhmittyykö väestö turvattomuuden mukaan systemaattisesti vai satunnaisesti? Missä määrin turvattomuus on yksilöllistä ja missä määrin elämänvaiheisiin liittyvää? Näiden kysymysten ratkaisemiseksi Niemelä (2000) teki ryhmittelyanalyysin turvattomuusulottuvuuksia kuvaavien kärkimuuttujien mukaan. Turvattomuusryhmiä tutkimuksen mukaan väestöstä löytyi kahdeksan taustatekijöineen (liite 2), jotka olivat perusturvattoman ja perusturvallisen väestön välissä. (Niemelä & Lahikainen 2000, 348 - 349).

Väestöstä noin joka kahdeksas on turvaton, koska suunnilleen kaikki asiat aiheuttavat heille usein turvattomuutta. Elämä ja olemassaolo koetaan uhatuksi joka tavalla. Perusturvattomia on jonkin verran enemmän naisten kuin miesten joukossa. Heitä on enemmän avio/avoliitossa tai erossa/asumuserossa elävien kuin naimattomien joukossa. Perus- ja ammattikoulutukseltaan perusturvattomat ovat keskimääräistä huonommin koulutettuja. Perusturvattomat ovat yleensä pienituloisia ja ainakin osin taloudellisesti riippuvaisia, he kokevat muita useammin tulojensa riittävän vain huonoon toimeentuloon. Erityisen vähän perusturvattomia on eläkeläisten ja ylempien toimihenkilöiden keskuudessa. Perusturvattomat tuntevat kuuluvansa yleensä

pikemminkin melko heikosti kuin kiinteästi sukuun, työyhteisöön/kouluun, seurakuntaan, heimoon ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Kaiken kaikkiaan he ovat siis perheen ulkopuolella melko irrallisia ja syrjäytyneitä. (Niemelä & Lahikainen 2000, 350 -353).

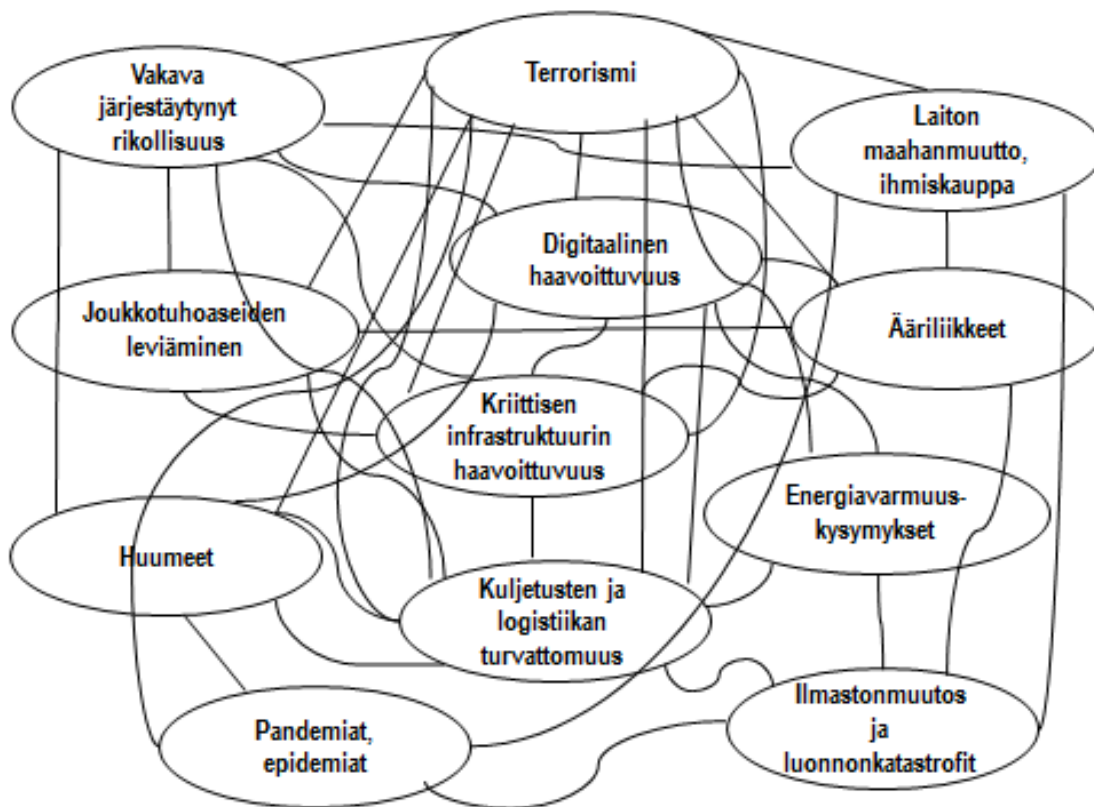
Muita harvemmin turvattomuutta ilmaisevien ryhmän muodostaa perusturvalliset. Perusturvallisiin kuuluu noin joka kuudes suomalainen. Ryhmään kuuluu melko tasaisesti kaikenikäisiä. Tämä osoittaa, että vahvaa perusluottamusta ja - turvallisuutta ilmenee läpi ikärajojen. Näyttää siltä, että perusturvallisuus ei liity olennaisesti ikään eikä sukupolveen, vaan enemmänkin yksilöllisiin kehitys- ja perhetekijöihin. Perusturvallisuutta esiintyy jonkin verran useammin miehillä kuin naisilla. Muita useammin sitä esiintyy yhtäältä naimattomilta ja toisaalta osin myös leskillä. Ryhmään kuuluu muita enemmän lasten kanssa asuvia, vanhempien kanssa asuvia ja osin myös muulla tavalla asuvia, jonkin verran muita vähemmän puolison tai puolison ja lasten kanssa asuvia. Perusturvalliset ovat keskimääräistä hieman paremmin koulutettuja, joskin suhteellisen monella ei ole mitään ammattitutkintoa. Perusturvallisten ryhmään kuuluvat tuntevat kuuluvansa suunnilleen keskimääräisesti (usein melko kiinteästi) perheeseen, harrastusyhteisöön, sukuun, asuinyhteisöön, seurakuntaan ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Perusturvallisiin kuuluvilla on keskimääräistä paremmat tulot, ryhmässä on myös jonkin verran keskimääräistä isompi pienituloisten joukko. Heidän joukossaan on yhtäältä paljon niitä, jotka katsovat voivansa itse vaikuttaa hyvin paljon tulevaisuuteensa, ja toisaalta paljon niitäkin, jotka katsovat, etteivät voi itse vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa. (Niemelä & Lahikainen 2000, 369 - 371).

3.2 KONTEKSTISIDONNAINEN TURVALLISUUS

Turvallisuus näyttäytyy eri merkityksessä riippuen tulkitsijasta, kontekstista, ajasta ja paikasta jne. Näkökulmana voi olla erilaisten ihmisten turvallisuustilanne tai käsitys uhasta ja riskeistä, ja mitä tarkastellaan ympäröivään kontekstiin. Nopeasti muuttuva laaja turvallisuuskäsitys luo epävarmuutta ja turvattomuutta, muutokset omassa lähiympäristössä tuovat niin turvallisuutta kuin turvattomuuttakin (Niemelä & Lahikainen 2000, 9). Heiskanen (2002) mukaan oikeinmitoitettun pelon tai huolen määrän arvioiminen on vaikeaa ilman, että aiheettomasti lisätään turvattomuuden tunnetta tai vähennetään kansalaisten omatoimista varautumista tai suojautumista erilaisten uhkien ja vaarojen varalta (Heiskanen 2002, 177). Luottamuksella viranomaisia sekä kanssaihmiä kohtaan on havaittu olevan yhteys koettuun turvallisuuteen (Airaksinen 2012, 259 & Virta 2007, 111). Turvallisuus syntyy ja kasvaa yhteiskunnan sisällä niin arkipäivän elämässä kuin poliittisen

päätöksenteon seurauksena (Virta 2007, 111). Brandersin (2015) mukaan kokonaisuus näyttäisi olevan vaikeasti ymmärrettävissä ja hallittavissa. Turvallisuus on kompleksinen, ristiriitainen ja toisinaan paradoksaalinen ilmiö (Branders 2015, 16).

Minna Branders (2015) käsitteli kokonaisturvallisuutta turvattomuuden kautta, aina kontekstiinsa liittyvänä. Verrattuna laajaan turvallisuus- käsitteeseen, turvallisuutta voidaan tarkastella myös aikaan ja paikkaan sidottuna muuttuvana ilmiönä, mikä riippuu monesta eri tekijästä kuten tarkastelu ympäristöstä ja tarkastelupainotuksista tarkastelun kohteena olevassa kontekstissa. Keskeisimmiksi määritellyt turvallisuushakat ovat systeemisiä ja yhteenkietoutuneita eli kompleksisia, ne muodostavat itsessään sumean kokonaisuuden ja sekundäärinen itseensä viittaavan systeemin, joka on vuorovaikutuksessa kokonaisturvallisuuden systeemin kanssa. Turvallisuus ja turvallisuuden kokeminen eivät ole paikallisia tai ajallisesti riippuvia. Turvallisuusympäristö ja siihen liittyvät ilmiöt ovat täysin irrallaan kansallisten geopoliittisten – tai muidenkaan rajojen määrittämisestä. Kun viranomaisten reagoitavuus ja -oikeudet liittyvät siihen, että turvallisuusympäristöä ja tilanteita tulkitaan normaaliolojen tai näitä horjuttavien tilojen, kuten häiriö- tai poikkeusolojen kautta, jäävät heikot signaalit näiden tilojen ulkopuolelle. Ennen kaikkea tällainen toimintatapa aiheuttaa sen, että sellainen kyvykkyys, jolla systeemiin tarkasteluihin kyetään tarttumaan ja tunnistamaan uhkien heikkoja signaaleja jää pahimmassa tapauksessa syntymättä. (Branders 2015, 111 - 114). Kokonaisturvallisuus on turvallisuuspoliittisena kattokäsitteenä ja ilmiönä epäselvä, eikä sillä toistaiseksi ole jaettua merkitystä, sillä se ei kata kaikkea turvallisuutta (Branders 2016, 205). Pro Gradu- tutkimuksessa 2007 Järvenpääläisten mielikuvista asuinalueensa turvallisuudesta todetaan että, turvattomuus kuvaa turvallisuuden vajetta. Turvallisuus ja turvattomuus ovat ilmiöinä monimutkaisia ja liittyvät elämisen ehtoihin ja elämäkokemuksiin. Ihmiset kokevat turvallisuuden ja turvattomuuden yksilöllisesti. (Leppälä & Ruotsalainen 2008, 22).

Kuva 2. Turvallisuushaasteiden (uhkien) kompleksisuus yhteenkietoutumisena ja monimutkaisuutena (Branders 2015, 112).

Turvallisuus vähenee turvattomuuden lisääntyessä, turvattomuutta ovat käsitteet uhka, pelko, riski ja vaara (Niemelä & Lahikainen 2000, 22). Virta (2011) artikkelissaan Tiede ja Ase- lehdessä näki turvallisuuden käsitteen aina kontekstisidonnaisena ja suhteellisena, mikä on tieteenalan vakiintunut tai tieteenalan kehittämä turvallisuus. Turvallisuus voi olla myös arvo, perusoikeus, hyödyke, palvelu, sosiaalinen, poliittinen, taloudellinen, inhimillinen, yleinen, yksityinen, jne. Lisäksi tulevat kaikki etuliite-turvallisuudet kuten kyberturvallisuus, nanoturvallisuus, ympäristöturvallisuus, paloturvallisuus, energiaturvallisuus, työturvallisuus, liikenneturvallisuus, elintarviketurvallisuus jne. Turvallisuus ei ole sellainen yhteinen nimittäjä, jonka nimissä voitaisiin ajatella puhuttavan ”turvallisuustieteestä” tai turvallisuustutkimuksesta (yksikkömuodossa), mikä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö laaja-alainen monitieteinen turvallisuuden tutkimusohjelma olisi mahdollinen ja tarpeellinen. (Virta 2011, 121 -122).

Virta (2011) vertasi näkökulmaansa Niemelän laajan turvallisuus- käsitteeseen: "Vaikka ns. laaja turvallisuus – käsite (ks. esim. Laitinen 1999) on hallinnolle ja politiikalle käyttökelpoinen ja monien tutkijoidenkin laajalti omaksuma, sen kaikenkattavuus ja läpäisevyys ja itseänsä legitimoiva voima voi johtaa sen merkityksen (analyttisenä työkaluna) vähenemiseen ja sen tuottamien

strategioiden legitimiteetin kyseenalaistumiseen. Haasteeksi muodostuu miten näitä laajoja ja kompleksisia näkökulmia ja viitekehyksiä voidaan operationalisoida yhteiskunnallisesti ja kansainvälisesti." (Virta 2011, 113).

4. POLIISIN OPERATIIVINEN VIITEHYS

Tutkimuksen tulosten ja johtopäätöksen esittämiseksi valittiin vuorovaikutuksen parantamiseksi poliisin lähipoliisimalli. Lähipoliisimallin omainen työ on poliisin perusarkityötä yhdessä kansalaisten kanssa niin valvonnassa kuin hälytystehtävilläkin. Poliisin jokapäiväinen laadukas työ on avaintekijänä luottamuksen ylläpidossa kansalaisten välillä. Luottamus on kuitenkin ansaittava jokaisessa tehtävässä ja työvuorossa erikseen kansalaisten kanssa. Yksittäisessä hälytystehtävässä tai rikostutkinnassa on poliisin kanssa tekemisissä kansalainen joka odottaa laadukasta palvelua ja asiansa joutuksaa hoitamista. Lähipoliisitoiminnan tavoitteena on ylläpitää luottamusta poliisin ja kansalaisten välillä laadukkaalla ja asiakaslähtöisellä lähestymistavalla. Lähipoliisitoiminta liittyy tietojohdoiseen poliisitoimintaan sekä ongelmakeskeiseen toimintaan. Yhtenä esimerkkinä tutkimuksessa käytettiin nollatoleranssi- kokeilua.

Tietojohdoinen poliisitoiminta on prosessimalli, mikä perustuu analyysiin toimintaympäristöstä asioista joista halutaan analyysi. Tietoa hankitaan niin ympäristöstä, tekijöistä, virallisista tietolähteistä sekä muista asiaan liittyvistä seikoista. Analyysi toimitetaan päätöksentekotasolle, joka päättää operatiivisista toimenpiteistä. Prosessiin liittyy palaute ja seuranta toiminnan onnistumisen arvioimiseksi.

Ongelmakeskeinen poliisitoiminnassa valvontaa kohdennetaan valittuihin kohteisiin, missä huomioidaan muuttuvat olosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Käytännössä kyse on toiminnan kohdentamisesta valittuihin paikkoihin, ilmiöihin tai eri henkilöihin. Tietoa haetaan tietojohdoisen poliisitoiminnan osalta, ja tuodaan konkretiassa näkyviin peruspoliisitoiminnassa, lähipoliisitoiminnassa.

4.1 LÄHIPOLIISITOIMINTA

Rikosten ja häiriöiden ehkäisy ja ennalta estäminen on poliisin jokapäiväistä arkityötä. Se on poliisin perustehtävän hoitamista kansalaisläheisesti ja kustannustehokkaasti, kyse on pitkälti lähipoliisityön periaatteiden toteuttamisesta.

Lähipoliisitoiminnan periaatteet ovat universaaleja (Brodgen & Nijhaar 2005, 9). Lähipoliisitoiminta on lähipoliisistrategian mukaan poliisin perustehtävän; turvallisuuden ja turvallisuudentunteen tuottaminen ja rikollisuuden ja järjestyshäiriöiden vähentämisen ja ehkäisemisen, hoitamista kansalaisläheisesti, laadukkaasti ja tehokkaasti. Lähipoliisitoiminnan strategiset linjaukset suuntaavat lähipoliisityötä syrjäytymisen ennalta ehkäisyyn, toimintaympäristön jatkuvaan seurantaan, ennalta estävään turvallisuustyöhön, palveluverkon palvelukyvyyn varmistamiseen ja sähköisen asioinnin ja sosiaalisen median käytön lisäämiseen. (Poliisihallituksen julkaisusarja 1/2010, 3 - 7). Poliisin internet-sivuilla kerrotaan poliisitoiminnan olevan Suomessa lähipoliisitoiminnan periaatteiden mukaista ja sen toteutustavoissa lähtökohtana ovat poliisipalvelujen kansalaisläheisyys, laatu ja tehokkuus, ja sitä voidaan toteuttaa eri tavoin paikallisen toimintaympäristön ongelmista ja tarpeista riippuen. (Poliisi.fi). Luettu 15.1.2016.

Jo yli kaksikymmentä vuotta sitten Timo Korander (1993) totesi lähipoliisitoiminnan olleen viimeiset parikymmentä vuotta näkyvillä suomalaisessa poliisitoiminnassa eri keinoin ja painotuksin. Nyt viime aikoina on ollut havaittavissa etenkin työn laatukysymyksissä lähipoliisitoiminnan "uusi tuleminen", ja toimintojen perustelu lähipoliisitoiminnalla. Poliisin ja kansalaisten välistä kuilua on pyritty kaventamaan erilaisilla projekteilla, esimerkiksi nuorisopoliisi- ja korttelipoliisikokeiluilla. Näiden projektien tavoitteena on ollut tehdä poliisin toimintaa yleisölle tutuksi sekä saada aikaan sen kanssa lähempi yhteistyö avoimemman toiminnan ja tietojen vaihdon avulla. Kyläpoliisi-instituutiosta lähtien on ollut pyrkimyksenä päästä läheiseen yhteistyöhön kansalaisten kanssa (Korander 1993, 64).

Lähipoliisi-sanaa alettiin yleisesti käyttää Suomessa 1990-luvun lopulla. Ensimmäistä kertaa siitä virallisesti mainittiin jo 1980-luvulla. Aluksi lähipoliisimallia pidettiin enemmän alue- ja korttelipoliisinä, joilla pyrittiin parantamaan ennaltaehkäisevän toiminnan tuloksia ja lisäämään toiminnan aluekohtaisuutta sekä välitöntä kosketusta väestöön. 1990-luvun lopulla poliisin keskeisiin toimintalinjoissa mainittiin: ihmisten odotusten tarpeiden huomioon ottaminen ja

yhteistyössä viranomaisten, yhteisöjen ja ihmisten kanssa pyritään säilyttämään maamme turvallisena ja viihtyisänä. Lähipoliisitoiminta oli selvästi nivoutumassa osaksi peruspoliisitoimintaa. (Laitinen 1999, 10).

Lähipoliisitoiminnan keskeisiksi periaatteiksi kiteytyi 1990-luvun lopulla proaktiivisuus, ongelmasuuntautuneisuus ja analyttisyys, sidosryhmäyhteistyö ja vastuuttaminen, desentralisointi ja deformalisointi sekä tulosten kokonaisvaltainen arviointi.

Kuva 3. Lähipoliisitoiminnan keskeiset periaatteet (Virta 1999, 52).

Lähipoliisitoimintaa määritellään Virran 2005 mukaan enemmän filosofiaksi poliisitoiminnasta joka perustuu yhteisö-perusteiseen ongelmanratkaisustrategiaan kohdistuen taustalla oleviin syihin rikoksista, häiriöistä ja rikoksenpelosta sekä kohentaa vakautta. Kyse on prosessista jolla rikosten valvontaa on jaettu tai tehdään yhteistyössä paikallisten asukkaiden kanssa. Tavoitteena on kehittää yhteydenpitokeinoja asukkaiden ja poliisin välillä, ja siten parantaa elämänlaatua paikallisesti sekä rakentaa poliisin oikeutusta, legitimeettia. (Virta 2005, 105). Lähipoliisitoiminta, ei ole enempää tai vähempää kuin että poliisi on kansalaisia varten ja kansalaiset poliisia. Lähipoliisitoiminta asettaa yleisen poliisitoiminnan käytäntöön ja tarjoaa poliisipalveluja kansalaisille ympäri vuorokauden. Lähipoliisitoiminta on juurikin yksinkertaisesti ehkäistä rikoksia ja häiriöitä, yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. (Virta 2005, 25 - 26).

Ratcliffe (2008) mukaan (Community policing) lähipoliisitoiminta lisää yhteydenpitoa poliisiin ja helpottaa yhteydenpitoa ja vaikka konsultaatiota, parantaa alemman tason poliisipalvelujen saatavuutta, parantaa uskottavuutta ja legitimizeettiä kansalaisten silmissä, antaa kuvan että turvallisuus on yhteiskunnassa etusijalla ja ratkoo yhteiskunnan ongelmia ennen oikeusjärjestelmää. Onnistunutta lähipoliisitoimintaa on vaikea mitata tai määrittää, tämä johtuu moninaisista puuttumiskeinoista moninaisiin tehtäväankuviin. Tavoitteena on suunnitelmallinen ja ennakoiva rikosten ennalta estävä toiminta yhdessä kansalaisten ja sidosryhmien kanssa ja välillä. (Ratcliffe 2008, 67 - 68).

Lähipoliisitoimintaa on käytetty myös poliittisten ja sosiaalisten, eri väestöryhmien välisten jännitteiden vähentämiseen, poliisitoiminnan ”demokratisointiin”, sotilaallisen poliisitoiminnan ”vastapainona” (ei silti vaihtoehtona!), kaikenlaisten sosiaalisten, poliittisten, yhteiskunnallisten ym. ongelmien (osa)ratkaisuna. (Virta 2015, sov. Brogden & Nijhar 2005).

Rikosten ehkäisyssä ja lähipoliisimallissa on Palmioton (2011) mukaan yhteisiä rakenteita, rikosten ehkäiseminen ja lähipoliisimalli tuovat viihtyisyyttä asuinalueella ja tuottavat tietoa yleisimmistä rikosten muodoista. Kummatkin etsivät taustalla olevia syitä ja ongelmia, rikosten taustalla on usein sosiaalisia ongelmia. Asuinalueen asukkaat on saatava mukaan turvallisuustyöhön, sidosryhmät on saatava mukaan turvallisuustyöhön. Kyse on lähestymistavasta tai filosofiasta enemmän kuin ohjelmasta. (Palmiotto 2011, 157). Yhteistyötä ja osallisuutta painottaa myös Thibault (2007). Rikosten ja häiriöiden ehkäisemisessä poliisi tarvitsee yhteistyötä paikallisten asukkaiden kanssa. Lähipoliisitoimintaan orientoituvassa toiminnassa painotetaan paikallisesti vaikuttavuutta, yhteistyötä ja osallisuutta. Ongelmaorientoitunut poliisitoiminta on analyttisempi ja tietojohdoisempi toimintamalli kuin lähipoliisiin orientoituva toiminta, mutta käytännössä ovat samansuuntaisia ja päällekkäisiäkin. (Thibault 2007, 11).

4.2 TIETOJOHTOINEN POLIISITOIMINTA

Yksi keskeisimmistä seikoista on poliisilla turvallisuuden ylläpitämiseksi ja rikosten ennalta estämiseksi saada oikeaa tietoa toimintaympäristöstä. Tietojohdoisen poliisitoiminnan ensisijainen tavoite on vähentää rikoksia. Tietojohdoisuutta tarkasteltiin tässä tutkimuksessa määritelmien National Intelligence Model (NIM) sekä Intelligence led policing (ILP) (Ratcliffe 2008) avulla, molemmilla määritteillä ovat perusteet lähipoliisitoiminnasta. NIM- malli on ollut pohjana

tietojohdoisuus (Intelligence- led policing) johtamisjärjestelmälle Englannissa, joka on myös ollut suomalaisen tietojohdoisuuden mallina (Pawli 2010). Tietojohdoinen ja oma-aloitteinen poliisitoiminta ovat tämän päivän keskeisiä tavoitteita poliisihallinnossa, ja samalla yhdistivät tämän tutkimuksen aineiston käytännön operatiiviseen työhön.

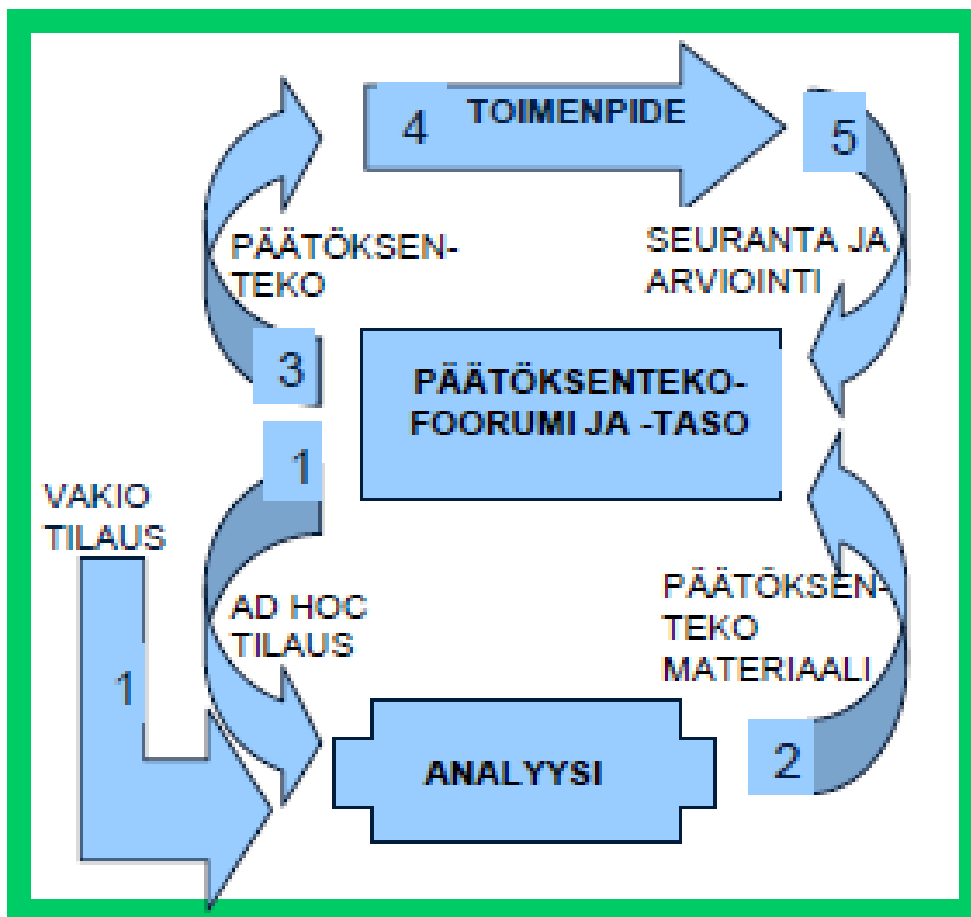
Tietojohdoinen poliisitoiminta (intelligence-led policing) määritellään suomalaisessa mallissa ajattelutavaksi tai poliisitoiminnan johtamisen malliksi, jossa johtamisen, päätöksenteon ja toiminnan perustana on systemaattisesti kerätty ja käsitelty tieto (Hakaniemi 2012, 46). Toiminta toteutetaan sekä strategisen johtamisen, että tehokkaiden operatiivisten toimien avulla. (Tietojohdoisen poliisitoiminnan käytäntöjen ja rakenteiden kehittämisprojekti 2010, 7). Kriittisin tekijä oikeiden menestystekijöiden määrittämisessä on todellinen tuntemuksemme ja näkemys toimialasta. (Kamensky 2008, 60). NIM on ennen kaikkea rakenne ja johtamisjärjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa, että johtamisjärjestelmään tuleva informaatio on tutkittua tietoa, kehitetty ja analysoitu tuottamaan tietoa, joka mahdollistaa paremman strategisen johtamisen, taktisten resurssipäätösten tekemisen operationaalisesta poliisitoiminnasta ja riskien hallinnan (Virta 2005, 85 - 86).

NIM on Ratcliffen (2008) mukaan johtamisfilosofia ja liiketoimintamalli, mikä tähtää rikosten vähentämiseen, ennalta estämiseen ja tekijän toiminnan häirintään. Kyse on ylhäältä - alas johtamismallista (top down), joka yhdistää analyysitoiminnan rikos- ja rikollisuustiedusteluun, ja käyttää tietoa objektiivisesti suoraan poliisien resurssipäätöksiin, sekä keskittyy profilointiin ja vakaviin rikosentekijöihin. Analysoitu tieto ja rikostiedustelutieto muodostavat kehyksen objektiivista päätöksentekoa varten. Viitekehykseen sisältyy sekä rikostutkinta, -torjunta, rikosten teon vaikeuttaminen (häiritseminen), ongelmien vähentämistä ja ennalta ehkäisevää toimintaa. Toiminta toteutetaan sekä strategisen johtamisen, että tehokkaiden operatiivisten toimien avulla. Tarkoitus on yhdistää poliisin rekistereissä oleva tieto, hallinnon ulkopuolelta saatava syötetieto ja rikostiedustelutieto. Yhdistetyn ja analysoidun tiedon tulisi muodostaa objektiivinen päätöksenteon pohjamateriaali. (Ratcliffe 2008, 87) ja (Pawli 2010, 8).

Toisaalta poliisitoiminnan tavoitteet määritellään yhteisenä maalina, jota ei ole eroteltu organisatorisesti hälytys- ja valvontatoimintaan tai rikostutkintaan. Operatiivinen toiminta tavoitteiden pohjalta voi olla jaettu eri sektoreille, toiminta on tai sen pitäisi kuitenkin olla koordinoitua, ja sisältää pyrkimys yhteisen tavoitteen saavuttamiseen. (Pawli, 2010,7)

Suomalainen tietojohdoinen poliisiorganisaatiomalli poliisitoiminnasta on mielletty ajattelumalliksi tai poliisin toiminnan malliksi, joka korostaa kerätyn ja analysoidun tiedon merkitystä organisaation

toiminnassa ja johtamisessa. Tällä pyritään varmistamaan poliisin aktiivinen, määrätietoisesti johdettu ja tavoitteellinen toiminta. Johtamisen taustalta löytyy suunnitelmallisesti kerätty ja analysoitu tieto, joka ei perustu oletuksiin. Malliin perustuen analyysituloksien täytyy ohjata toiminnan suunnittelua ja johtamistoimintoja. (Tietojohdoisen poliisitoiminnan kehittämisprojekti loppuraportti 2010, 6).

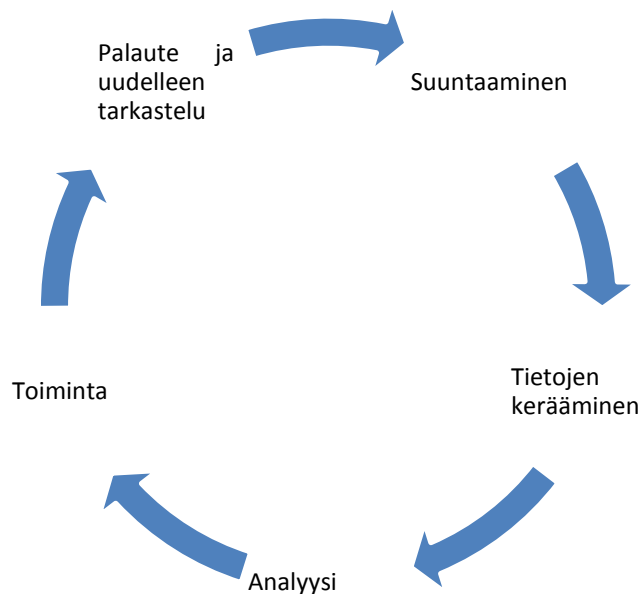
Kuva 4. Pohjoismaisen työryhmän tietojohdoinen prosessimalli. (Pawli 2010, 10).

Prosessissa näytetään miten tieto liikkuu organisaatiossa. prosessin vaiheet ovat:

1. Tilaus
2. Analyysitoiminto
3. Päätöksenteko
4. Toimenpide
5. Seuranta ja arviointi (Pawli 2010, 10).

Kriittisin tekijä oikeiden menestystekijöiden määrittämisessä on todellinen tuntemuksemme ja näkemysksemme toimialasta. Tämä edellyttää hyviä analyysejä niin ympäristöstämme kuin yrityksestämme. (Kamensky 2008, 60). Päätökset tulee perustua analysoituun tietoon ja tulee johtaa operatiivisiin toimiin, joita ohjaavat yhteiset tavoitteet ja toiminnan eri osa-alueiden parempi koordinointi. (Pawli 2010, 7).

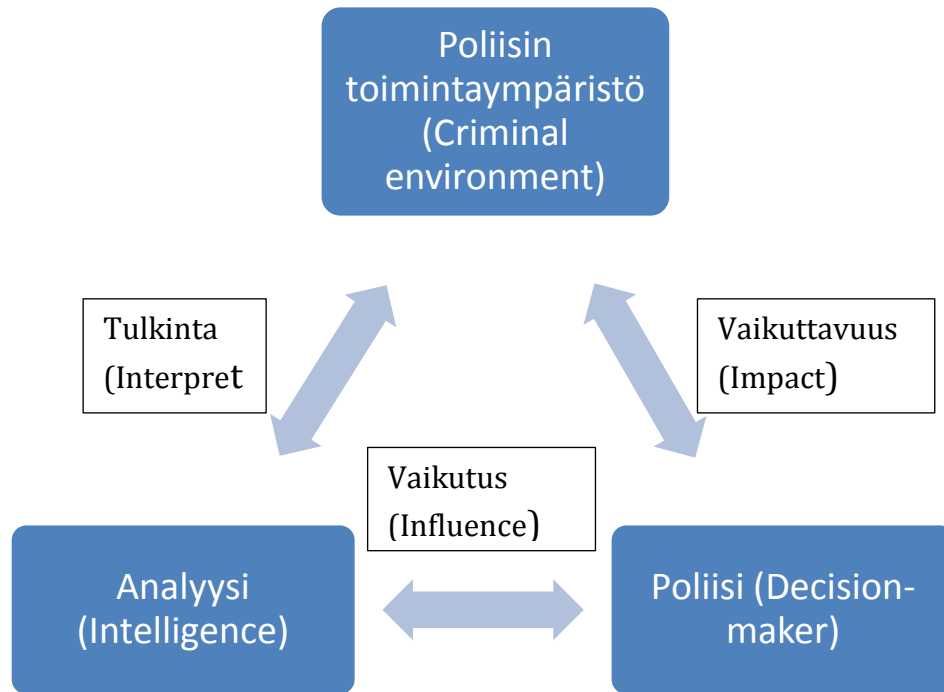
Ratcliffe (2009) esittää tietojohdoisuuspyörän, missä on suunta / tehtävän määrittäminen. Seuraavana on vertailu, missä objektiivisesti tulee ottaa huomioon luotettava ja rehellinen informaatio tai tutkimus. Oikeanlainen objektiivinen analyysi on apuväline toimiville palaverikäytännöille ja analyysityökaluille. Riittävän analysoidun tiedon jälkeen voidaan tiedon pohjalta tehdä toimenpiteitä käytännössä. Lopuksi toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan arvioida palautteen pohjalta, ja samalla tuotetaan uutta tietoa analyysitoiminnolle, mikä pystyy laajemmalla tiedolla arviomaan toimintaympäristöä uudelleen. Kyseessä on jatkuva kehä/prosessi tiedon käsittelyyn.

Kuva 5. Tietojohdoisuuspyörä (the intelligence circle). (Ratcliffe 2009, 7).

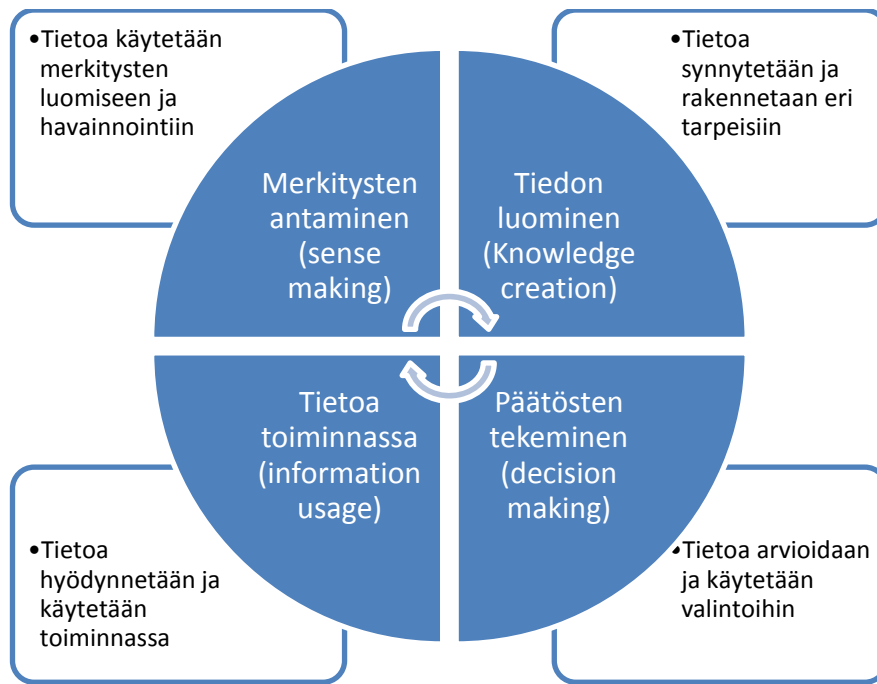
Yksinkertaistetussa tietojohdoisessa Ratcliffe (2009) poliisitoimintamallissa (kolmen I:n malli) on kolme osallisuutta/toimijaa: tieto, poliisi ja rikollinen ympäristö. Tässä mallissa analyysitoiminto on keskeisessä asemassa. Analyysin avulla vaikutetaan operatiivisen toimijan (poliisin) suuntaamiin toimenpiteisiin. Rikollisuusympäristöä tulkitaan ilmiöiden ja tapahtumien pohjalta, mutta painotus

tulee olla tiedon hankkimisessa ennakolta oma-aloitteisesti, ja ammattimaisesti eri tavoin. Poliisin saamalla tiedolla voidaan tietojohtoisesti suunnata toimenpiteitä rikollisiin tai rikollisuusilmiöihin, tieto kulkee tässä mallissa molempiin suuntiin. (Ratcliffe 2009, 7).

Kuva 6. Sov. yksinkertaistettu tietojohtoisuuden malli. (Ratcliffe 2009, 7).

Vallalla oleva rationalistinen strategiaoppi olettaa yhteiskunnan taloudellisilla, sosiaalisilla ja teknologisilla muutoksilla olevan melko suoraviivainen vaikutus poliisipalvelujen tarpeeseen. Merkityksen antaminen ”heikoille signaaleille”- poliisin toimintaympäristö on jäänyt vähälle huomiolle. (Virta 2015). Tieto muodostuu harjaantuneisuudesta tulkita kokemuksia, arvoja ja konteksteja. Olennaista on päästä soveltamaan tietoa käytäntöön. Kaiken kaikkiaan oppiminen on sitä, että faktat muuttuvat käytäntöön sovellettavaksi tiedoksi (Virtanen & Stenvall, 2014, 103).

Kuva 7. Tiedon keskeiset muodot ja kokonaisuus (Virtanen & Stenvall 2014, 102 - 103).

Kokonaisuudesta käy ilmi, että älykkäässä organisaatiossa käytetään tietoa neljällä tavalla. Ensinnäkin tiedon avulla luodaan merkityksiä ja havainnoidaan erilaisia asioita. Toiseksi tietoa luodaan. Kolmanneksi tarvitaan tiedon käyttämistä toiminnassa, ja neljänneksi on olennaista hyödyntää tietoa päätöksenteossa. (Virtanen & Stenvall, 2014, 102, Syväjärvi 2013).

4.3 ONGELMAKESKEINEN POLIISITOIMINTA

Ongelmakeskeisellä poliisitoiminnalla keskitytään niiden olosuhteiden muuttamiseen joista johtuu jatkuvia ja uusiutuvia ongelmia. Toiminnassa korostuu ongelmien taustasyiden selvittäminen, ongelmien analysointi, ratkaisumallien kehittäminen, joilla ongelmat saadaan poistettua tai ainakin vähennettyä. Ratcliffe (2008) muotoilee ongelma-keskeistä poliisitoimintaa (Problem-oriented policing) seuraavasti, selvitetään rikos- häiriökohteet ja ongelmat jotka aiheuttavat ongelmia yhteiskunnalle. Etsitään perusteellinen ja yksityiskohtainen analyysi ongelmasta ennen ratkaisujen ja keinojen määrittämistä, ja etsitään pitkäaikaisia ratkaisuja jotka eivät välttämättä ole kaikki poliisin toimia. Ongelmakeskeisessä poliisitoimintamallissa selvitetään ongelma, sen syyt ja pureudutaan varsinaisiin syihin. Ei siis välttämättä kaikkiin mahdollisiin syihin vaan erityisesti sen alueen ominaispiirteiden mukaisesti tärkeimpiin (Ratcliffe 2008, 71 - 74).

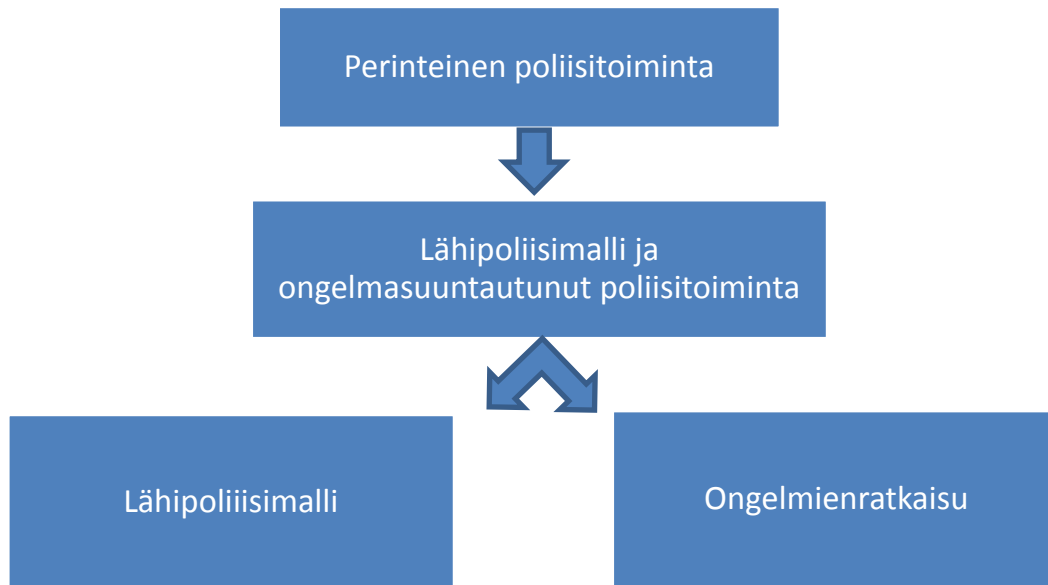
Ongelma keskeisessä poliisitoiminnassa käytetään apuna neljän kohdan SARA- mallia:

- S= tiedonhankinta, seuranta, yksilöinti (Scanning),
- A= analyysi, objektiivinen tulkinta (Analysis),
- R= ratkaisumallien löytäminen, haetaan toimivia toimintamalleja ongelmien ratkaisuun (Response) ja
- A= toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi (Assesment) . (Ratcliffe 2008, 71 & Thibault & co. 2007, 178, Palmiotto 2011 185 - 189).

Keskeistä on analyysin avulla hankittu tieto. Ratkaisut ja tulevat toimenpiteet perustuvat ongelmien syihin ja muihin taustatekijöihin. (Ratcliffe 2008, 71 - 74). Ongelmakeskeinen poliisitoiminta tuottaa suunnitelmia tiettyihin ilmiöihin jotka näyttäytyvät laajemmassa lähipoliisimallin näkökulmassa (Thibault 2007, 179 - 180).

Palmioton (2011) mukaan ongelma-keskeinen poliisitoiminta alkaa tiedonhankinnalla ongelmasta, ja ennen kuin kyseinen seikka otetaan toiminnan kohteeksi, sitä seurataan. Kyse ei ole yksittäistapauksesta, vaan ongelman tulee sisältää vähintään kaksi samanlaisuutta ympäristössä, ja ongelma aiheuttaa haittaa tai se tulee aiheuttamaan haittaa, mihin ja poliisin odotetaan puuttuvan. Seuraava askel on ehkä keskeisin, analyysi. Analyysissa haetaan vastauksia kattavasti kysymykseen kuka, mitä, kuinka, milloin, missä ja miksi. Ongelmien ratkaisussa tähdätään niiden eliminointiin, tai ainakin vähentämiseen harkituilla resursseilla. Mukana ratkaisujen toimeenpanossa tulee olla myös niitä jotka ovat olleet aiemmissa vaiheissa jo mukana. Viimeinen vaihe toiminnassa on toimenpiteiden arviointi, ja tarvittaessa uudelleen jatkaminen. Kyse on prosessista joka pitää sisällään koko prosessin arvioinnin, vaikutusten arvioinnin ja uudelleen arvioinnin. (Palmiotto 2011, 185 - 191).

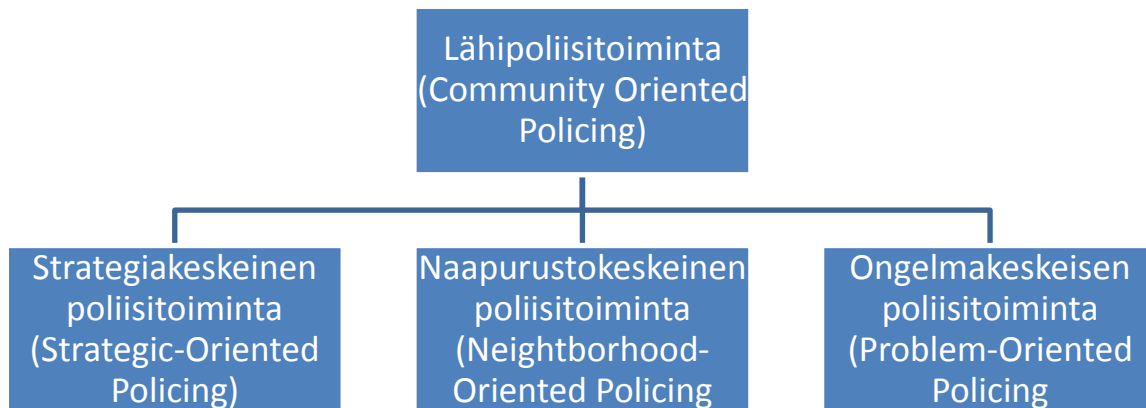
Peak & Glensor (2004) vertailivat perinteisen poliisitoiminnan ja lähipoliisitoiminnan sekä ongelma-keskeisen poliisitoiminnan eroja, Perinteisessä poliisitoiminnassa on keskeistä valvoa lakia ja tehdä pidätyksiä joilla varmistetaan lyhytaikainen ratkaisu ongelmiin. Yhteisessä lähipoliisi- ja ongelma-keskeisessä mallissa on kyse enemmän filosofiasta, johtamistavasta ja organisoidusta strategiasta, jotka edistävät proaktiivista ongelmien ratkaisua sekä poliisin ja asuinyhteisön yhteistyötä vähentääkseen rikosten, pelon ja muiden aiheiden syitä. Lähipoliisimallissa on keskeistä tehokas yhteistyö. Ongelma-keskeinen poliisitoiminta identifioi, analysoi sekä etsii taustalla olevia syitä rikoksiin ja häiriöihin.

Kuva 8. Sov. perinteisestä poliisitoiminnasta lähipoliisitoimintaan ja ongelmienratkaisuun. (Peak & Glensor 2004, 65 - 66).

Perinteisessä mallissa tieto on rajoittunutta seurattaviin asioihin riippuen viranomaisen näkökulmasta, lähipoliisimallissa tieto tulee monesta lähteestä ja suoraan paikalla toimiville poliiseille. Perinteisessä mallissa tulokset perustuvat ratkaistuihin rikoksiin ja lähipoliisimallissa tulokset mitataan tyytyväisyydellä, palvelutoimenpiteillä, rikosten ehkäisyllä ja turvallisuuden tunteella yhteisön sisällä. (Brodgen & Nijhaar 2005, 33).

Oliver (1998) näki ongelmakeskeisen poliisitoiminnan, naapurustokeskeisen poliisitoiminnan ja strategiakeskeisen poliisitoiminnan lähipoliisitoiminnan osa-alueina.

Kuva 9. Sov. lähipoliisimallin kolme osa-aluetta (The three components of community oriented policing) (Oliver 1998, 49).

Lähipoliisitoiminta on lähestymistapana niin filosofinen kuin käytännöllinenkin. Strategiakeskeinen poliisitoiminta on perinteistä käytännön poliisitoimintaa. Naapurustokeskeinen poliisitoiminta on paikallista yhteistyötä kansalaisten kanssa vuorovaikutuksessa. Ongelmakeskeinen poliisitoiminta korostaa rikoksien syiden sekä sosiaalisten häiriöiden ehkäisyä ja torjumista paikallisesti. Toimintamalli hyödyntää ongelmien ratkaisua toimenpideohjelmilla yhteistyössä kansalaisten kanssa. Analysoimalla tietoa, niin viranomaisilta kuin kansalaisilta, prosessoidaan toimintaa enemmän rikosten syiden ratkaisemiseksi kuin oireiden hoitamiseksi. (Oliver 1998, 48 - 51).

Tehokkaasta skenaario- ja arviointityöstä huolimatta on tulevaisuuden huomioon ottaminen useimmiten pysähtynyt organisaatioiden omaksumaan ”ennustavaan ja kontrolloivaan ajatusmalliin”. Lähipoliisimallilla (Community policing) vaikutetaan paikallisesti tekemällä toimenpiteitä joilla vähennetään rikoksia ja häiriöitä yhteistyössä paikallisen yhteisön kanssa. Lähipoliisimalli sisältää ongelmasuuntautunutta poliisitoimintaa, millä vaikutetaan paikallisesti tiettyihin ilmiöihin ja rikoksiin. Näiden kahden lähestymistavan mukaan on olemassa ”rikkoutuneiden ikkunoiden” lähestymistapa, millä vaikutetaan pitämällä kadut siisteinä, valaistus kunnossa, roskat pois näkyviltä jne. (Thibault 2007, 11).

4.4 NOLLATOLERANSSIMALLI

Lähiympäristön siisteys ja yleinen viihtyvyys vaikuttavat ihmisten turvallisuuteen ja myös turvallisuuden tunteeseen. Tutkimusten mukaan ympäristön sotkuisuus ja epävihtyvyys lisäävät rikoksia (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/2012, 14).

James Wilson ja George Kelling (1982) kirjassaan ”Broken Windows” The Police and Neighborhood Safety mukaan asuinlähiöiden epäjärjestys johtaa vakaviin väkivaltaisiin rikoksiin. He pitivät epäjärjestystä vakavien rikosten edeltäjänä ja väittivät, että epäjärjestyksen fyysiset merkit asuinlähiössä ovat pelko ja apatia. Edellä mainitun kaltaisessa asuinlähiössä asukkaat ovat haluttomia puuttumaan ”Broken Windows” teorian kaltaiseen fyysiseen epäjärjestykseen, kuten roskaamiseen, graffiteihin, hylätyihin ajoneuvoihin, huumeruiskuihin tai sosiaaliseen epäjärjestykseen, kuten prostituoituihin, kodittomiin, jengeihin ja juoppoihin. Broken Windows –teorian perspektiivistä ratkaisu oli ja on edelleen yksinkertainen – poistaa graffitit, huumeikäyttäjät, prostituoitut ja roskaajat. (Nolan, Norman & Dewitt 2004, viitattu: Leppälä & Ruotsalainen 2008).

Tampereella 1999 - 2000 toteutetussa nollatoleranssikokeilussa poliisi kontrolloi aktiivisesti julkijuomista ja häiriökäyttäytymistä perjantai- ja lauantai-iltoina kaupungin keskustassa. Puuttumis- ja ratkaisukynnys oli erittäin matala: sakkoja jaettiin projektin aikana lähes 1200 kappaletta. Poliisin apuna olivat kokeilussa useat vapaaehtoisjärjestöt. (Korander 2002, 401).

Nollatoleranssikokeilun keskeiset tavoitteet saavutettiin. Turvallisuuden tunne viikonloppuillain keskustassa lisääntyi jonkin verran, mutta lähiöalueilla turvattomuus lisääntyi. Järjestys- ja julkijuomisongelma ei siis poistunut, vaan suurimmalta osaltaan se siirtyi keskustasta lähiöihin. Poliisin nollatoleranssikokeilussa painotettiin jalkapartiointiin keskustassa ja se osoitti tehokkuutensa, mutta vain rajallisella alueella, koska nuoriso siirtyi toisaalle. Ja toisaalta jalkapartiointi kohtuullisen raskaana muotona ei saa saanut kaikkien poliisien varauksetonta hyväksyntää. Tehostettu kontrolli voi vaikuttaa ja rauhoittaa, mutta sen sivuvaikutukset on huomioitava. Kansalaiset haluavat poliisilta näkyvyyttä ja jalkapartiointi on yksi tapa tuottaa turvallisuutta, mutta samalla voidaan haavoittaa poliisin mahdollisuutta vastata asuinalueiden haasteisiin. Tässä kokeilussa pyrittiin vastaamaan poliisin toimintakeinoin sosiaaliseen ongelmaan eli nuorten liialliseen alkoholin käyttöön ja siitä johtuviin lieveilmiöihin. On kysyttävä, onko poliisi oikea viranomainen vastaamaan keinoillaan ongelmaan, vaan olisiko suomalaisen päihdekulttuurin suuntaa muutettava alkoholipoliittisin keinoin. On siis varottava ongelmia maton alle lakaisemista nollatoleranssin kaltaisilla keinoilla. (Korander 2002, 407 - 413).

Timo Korander (2014) asetti väitöskirjassaan "rikottujen lasien nollatoleranssi" puuttumattomuusriski-teesin, koska siinä poliisin puuttumattomuus nähdään riskinä: jollei poliisi puutu pieniin asioihin, voi tapahtua suurempia. Väitöskirjassaan Korander tarkasteli aihetta rikottujen ikkunoiden teorian pohjalta. Teorian mukaan yksi rikottu ikkuna johtaa muiden rikkomiseen, joten se on korjattava heti. Tästä johtuen oletetaan, että nollatoleranssi pieniä rikoksia kohtaan estää vakavien rikosten lisääntymistä.

Suomalainen poliisin järjestyksenvalvonta on perustanut vastaavaan kuin uuskonservatiivinen rikottujen ikkunoiden nollatoleranssin tausta-ajattelu eli puuttumattomuusriskiajatteluun Poliisin tiukka tarttuminen järjestyshäiriöihin eli niin sanottu nollatoleranssi tehoaa hyvin, kunhan ongelmia aiheuttaviin syihin puututaan yhteiskunnassa laajalti. Meillä on vahva hyvinvointivaltio, jolla on perinteisesti ollut paljon tehtäviä muun muassa eriarvoisuuden tasoittamisessa. Tähän yhdistettynä tiukka järjestysvalta vaikuttaa toimivan. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion rikottu ikkunat eli sosiaaliset ongelmat korjataan useimmin muilla keinoin kuin poliisilla. Hyvinvointikontrollivaltiossa verorahat voidaan käyttää eettisesti ja inhimillisesti kestävämmiin eli ensisijassa synnyttämään järjestystä ja turvallisuutta muilla kuin poliisikontrollin keinoin. (Korander, 2014, 31, 199).

5. HALLINNOLLINEN VIITEHYS

Tutkimuksen yhtenä näkökulmana oli esittää poliisin ennalta estävän työn vaikuttavuus lähipoliisitoiminnan avulla. Keskeisinä asiakirjoina ovat poliisin hallinnolliset ohjaukset ja poliisitoimintaa ohjaava Sisäministeriön tekemä sisäisen turvallisuuden ohjelma.

Valtioneuvosto ohjaa poliisitoimintaa hallitusohjelmaan sisältyvien tavoitteiden ja valtioneuvoston hyväksymien periaatepäätösten avulla. Sisäministeriö vastaa poliisin toimialan ohjauksesta ja valvonnasta. Poliisin organisaatio on kaksipuolainen. Sisäministeriön alainen Poliisihallitus johtaa ja ohjaa operatiivista poliisitoimintaa. Suoraan Poliisihallituksen alaisuudessa toimivat poliisilaitokset ja poliisin valtakunnalliset yksiköt. Poliisihallitus vastaa poliisin yksiköiden tulosohtauksesta. (Poliisi.fi).

Lähipoliisistrategian mukaan poliisin tulee olla tiiviisti mukana paikallisessa turvallisuussuunnittelussa. Turvallisuussuunnitelmien jalkauttaminen edellyttää tiivistä

vuorovaikutusta, osallistumista ja kumppanuutta viranomaisten ja kansalaisten välillä (Poliisihallituksen julkaisusarja 1/2010, 3 - 7).

Poliisin ennalta estävässä strategiassa määriteltiin toiminnan olevan poliisin jokapäiväistä peruspoliisitoimintaa, missä korostuu lähipoliisitoiminnan periaatteet. Poliisin ennalta estävä strategiassa (2014) määritellään lähipoliisitoiminta osaksi ennalta estävää toimintaa. Poliisin ennalta estävä toiminta muodostuu kokonaisuudesta, johon kuuluu: 1.) ennalta estävästi suoritettu jokapäiväinen poliisin toiminta ja 2.) erityistoiminta, jossa poliisi toteuttaa toimenpiteitä ensisijaisena tavoitteenaan ennalta estävä turvallisuuden parantaminen. Poliisi näkyy, neuvoo, valistaa ja tiedottaa sekä valvoo, puuttuu ja reagoi. Ennalta estävän toiminnan tulokset näkyvät yhteiskunnan turvallisuuden ja ihmisten turvallisuuden tunteen parantumisena. Kohdennettujen toimenpiteiden avulla poliisi tunnistaa syrjäytymisen ja rikosoirehdinnan taustalla olevat paikalliset ja yksilölliset syyt sekä vaikuttaa niihin ennakoivasti tarkoituksenmukaisilla keinoilla ja viranomaisten, kuntien ja yhteisöjen yhteistyöllä. Perustetaan päätöksenteko kaikilla tasoilla reaaliaikaiseen ja analysoituun tietoon. Kehitetään analyysiosaamista hallinnon eri tasoilla. Kaikilla poliisin yksiköillä on jatkossa kyky, osaaminen, välineet ja valmiudet strategisten analyysien tekemiseen ja käyttämiseen. Käytetään turvallisuustyöhön sopivia analyysityökaluja ja -prosesseja ja vaikuttavuuden arviointijärjestelmiä. (Sisäministeriön julkaisu 2/2014, 2 - 4).

Ennalta estävä toiminta on tärkeää ihmisten turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi. Ennalta estävällä toiminnan pyritään estämään rikoksia, onnettomuuksia ja häiriöitä tapahtumasta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. (Oikeusministeriön julkaisu 30/2016, 10 - 11). Poliisin ennalta estävä toiminta on laaja kokonaisuus, ja monissa yhteyksissä on todettu kaiken poliisitoiminnan sisältävän (tai että sen tulisi sisältää) ennalta estävää toimintaa tai vaikutusta. (Poliisi.fi). Luettu 8.5.2016. Poliisi on kansalaisten mielestä edelleen selvästi tärkein turvallisuustaho rikostorjunnassa ja lähiyhteisön turvallisuuden parantamisessa (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 2).

Poliisiylijohtajan Seppo Kolehmaisen hyväksymässä poliisin strategiassa 2014 tarkoituksena oli saada ensinnäkin oikeata tietoa ympärillä tapahtuvista asioista ja ilmiöistä, ja tehdä oikeita toimenpiteitä analysoituun tietoon perustuen, strategiassa korostuvat turvallisuuden varmistaminen, rikosten ennakolta torjuminen, palveluiden tehokkaasti tuottaminen, luottamuksen ylläpitäminen sekä sähköisten palveluiden kehittyminen. Lisäksi korostetaan ennalta estävää toimintaa ja tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, missä näkyy tietojohdoisuus, toimivat prosessit ja

yhteisvaikuttavuus. Hyvä turvallisuus syntyy kaikkien toimijoiden tehokkaalla ja vaikuttavalla yhteistyöllä. (Poliisi.fi). Luettu 16.4.2016.

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2016-2019 ja tulossuunnitelmassa 2015 mainitaan poliisin näkyvyyden ja tavoitettavuuden parantaminen. Poliisi uudistaa ja kehittää samalla palveluitaan korostaen joustavia ja moderneja palvelumuotoja. Tässä työssä huomio kiinnitetään erityisesti asiakaslähtöisesti poliisin palveluiden käyttäjien näkemyksiin ja toiveisiin tavoitteena muun muassa palveluiden helppokäyttöisyyden ja joustavuuden kehittyminen. Poliisi panostaa ennakointiin, ennalta estävyyteen sekä tietojohdoisesti toimintoihin. Poliisitoiminnan suunnittelu, päätöksenteko ja toimeenpano perustetaan analysoituun ja reaaliaikaiseen tietoon. (Poliisin TTS 2016 - 2019).

Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2016 - 2019 on ennalta estävän poliisitoiminnan erityisesti lähipoliisitoiminnan, merkitys ja painoarvo kasvavat lähivuosina entisestään niin kansainvälisen kehityksen ja vaatimusten kuin kotimaisenkin kehityksen vuoksi. Tähän vaikuttavat esimerkiksi väkivalta yleensä, pahoinpitelyt, läheisväkivalta, turvallisuussuunnittelu, katurauha, yhteiskuntarauha ja monet muut ajankohtaiset kysymykset. (Honkonen & Muttilainen 2012, 138).

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyt toimenpiteet toimeenpannaan osana perustyötä ja osa päätetyistä toimenpiteistä tulee olemaan jatkossa pysyvää toimintaa (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/12, 3). Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa lähipoliisitoiminta ei ole erillistä toimintaa, jota toteuttavat vain nimetyt lähipoliisit, vaan turvallisuutta tuottavan ja ennalta estävän poliisitoiminnan toiminta-ajatus, joukko periaatteita ja tavoitteita, joiden toteutustavat voivat vaihdella. (Poliisihallituksen julkaisusarja 1/2010, 3).

Sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaan kyseessä on periaatepäätös, joka tehdään hallituskausittain ja jossa hallitus päättää, miten sisäistä turvallisuutta parannetaan hallituskaudella. Valtioneuvoston periaatepäätökset sisäisen turvallisuuden ohjelmasta on tehty aiemmin vuonna 2004 Arjen turvaa, vuonna 2008 Turvallinen elämä jokaiselle ja vuonna 2012 Turvallisempi huominen. Lisäksi tutkimuksessa käytettiin kaupunkien turvallisuusohjelmaa (2011) Pelottomat puistot, kodikkaat korttelit - kaupunkien turvallisuusohjelmaa.

Hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisim maa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena. Sisäisen turvallisuuden ohjelma on valtioneuvoston asettama ohjelma, jonka toimenpiteiden perusteella tavoite saavutetaan.

Ensisijaisesti turvallisuutta tarkastellaan sisäisen turvallisuuden ohjelmassa yksilön näkökulmasta. Ohjelman tavoitteena on lisätä arjen turvallisuutta ja luoda hyvä turvallisuuskulttuuri. Hyvän turvallisuuskulttuurin luomiseksi myös elinkeinoelämän, yhteisöjen ja yksityisten ihmisten tulee viranomaisten lisäksi ottaa turvallisuusasiat huomioon omassa ympäristössään ja toiminnassaan (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/12, 3).

Sisäinen turvallisuus on sekä käsitteenä että toimintona laaja ja poikkihallinnollinen, eikä sitä voida ylläpitää tai parantaa pelkästään viranomaisten toimenpitein. Ihmiset yksilöinä vaikuttavat merkittävästi omalla toiminnallaan ja omilla valinnoillaan omaan henkilökohtaiseen turvallisuuteensa. Ohjelmassa tavoiteltava nykyistä parempi sisäinen turvallisuustilanne syntyy yhteiskunnan ja yksilön yhdensuuntaisen toiminnan tuloksena (Sisäasiainministeriön julkaisusarja, 44/2004, 13).

Arjen turvaa (2004) -sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on asetettu tavoitteet seudullisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun jatkotyölle. Ne liittyvät ennalta estävän työn tehostamiseen. Ohjelman mukaan seudullisia ja paikallisia turvallisuussuunnitelmia tulee kehittää edelleen, niitä tulee laajentaa sisällöllisesti kattamaan myös onnettomuuksien torjuntaa ja poikkihallinnollista viranomais- ja muuta yhteistyötä kehitetään kumppanuusajattelun mukaisesti. (Virta 2005, 51).

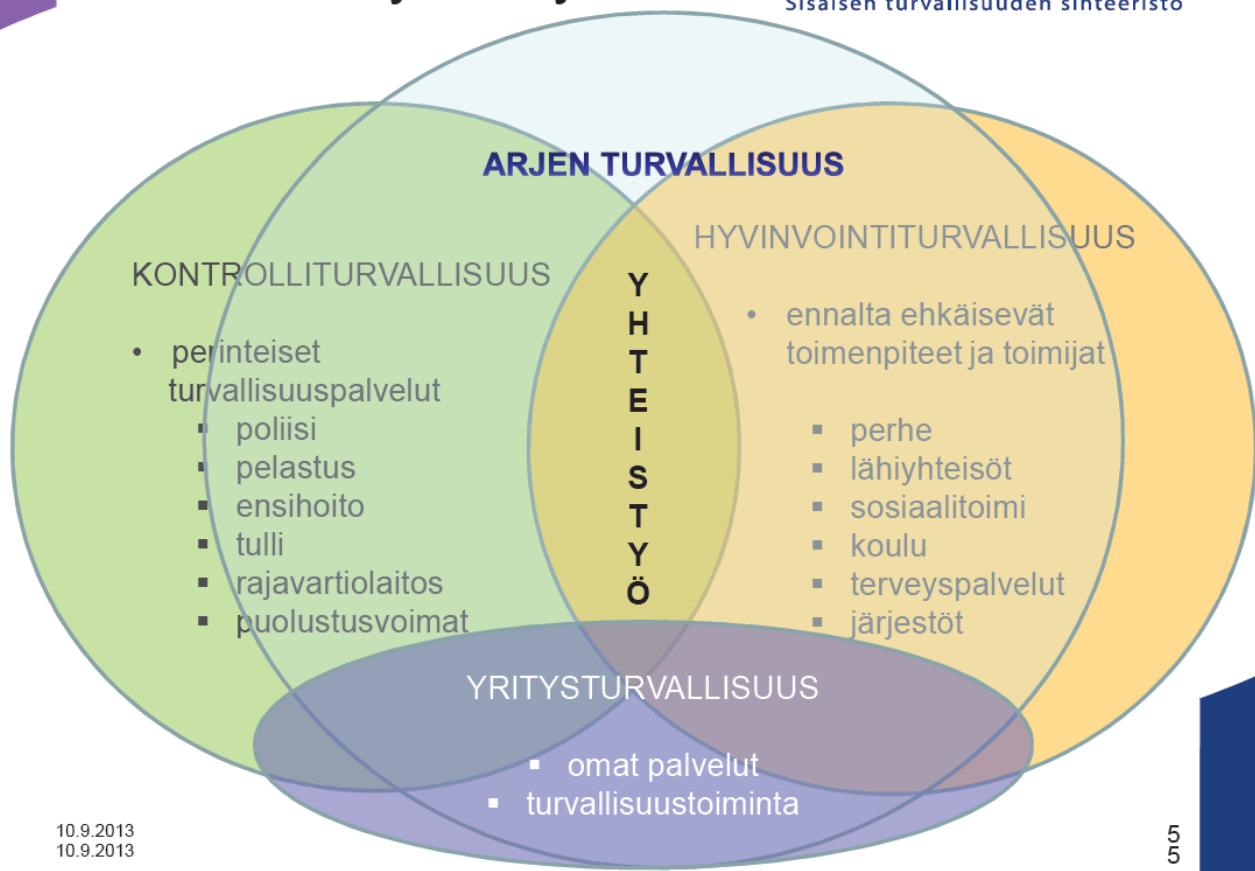
Sisäasiainministeriön johdolla valmisteltu, laajasti poikkihallinnollinen ohjelma ”Arjen turvaa” valmistui kesällä 2004. Ohjelman painopisteenä oli viranomaisten yhteistyön kehittäminen. Tässä ohjelmassa sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa aiheellista pelkoa ja turvattomuutta. Hankkeessa määriteltiin tavoitteet ja toimenpiteet seuraavilla sisäisen turvallisuuden osa-alueilla:

- tavoitteet rikosten määrän vähentämiselle ja kiinnijäämisriskin lisäämiseksi erityisesti huumausaine-, väkivalta-, talous- ja uusintarikollisuudessa, sekä toimenpiteet joilla tavoitteeseen päästään,
- tavoitteet rikosshyödyn takaisinsaamiselle sekä keinot, joilla tavoitteeseen päästään,
- toimenpiteet rangaistuksen toimeenpanon varmistamiseksi ja uusintarikollisuuden vähentämiseksi,
- toimenpiteet kansallisen rikosentorjuntaohjelman tehostamiseksi,
- tavoitteet onnettomuuksien määrän vähentämiseksi ja toimenpiteet ennalta estävän työn tehostamiseksi,
- toimenpiteet rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi ja rajaliikenteen sujuvuuden varmistamiseksi,

- toimenpiteet rikoksen uhrin aseman ja todistajansuojan parantamiseksi ja
- toimenpiteet viranomaisten välisen yhteistyön sekä toiminnan organisoinnin tehostamiseksi. (Sisäasiainministeriön julkaisusarja, 44/2004).

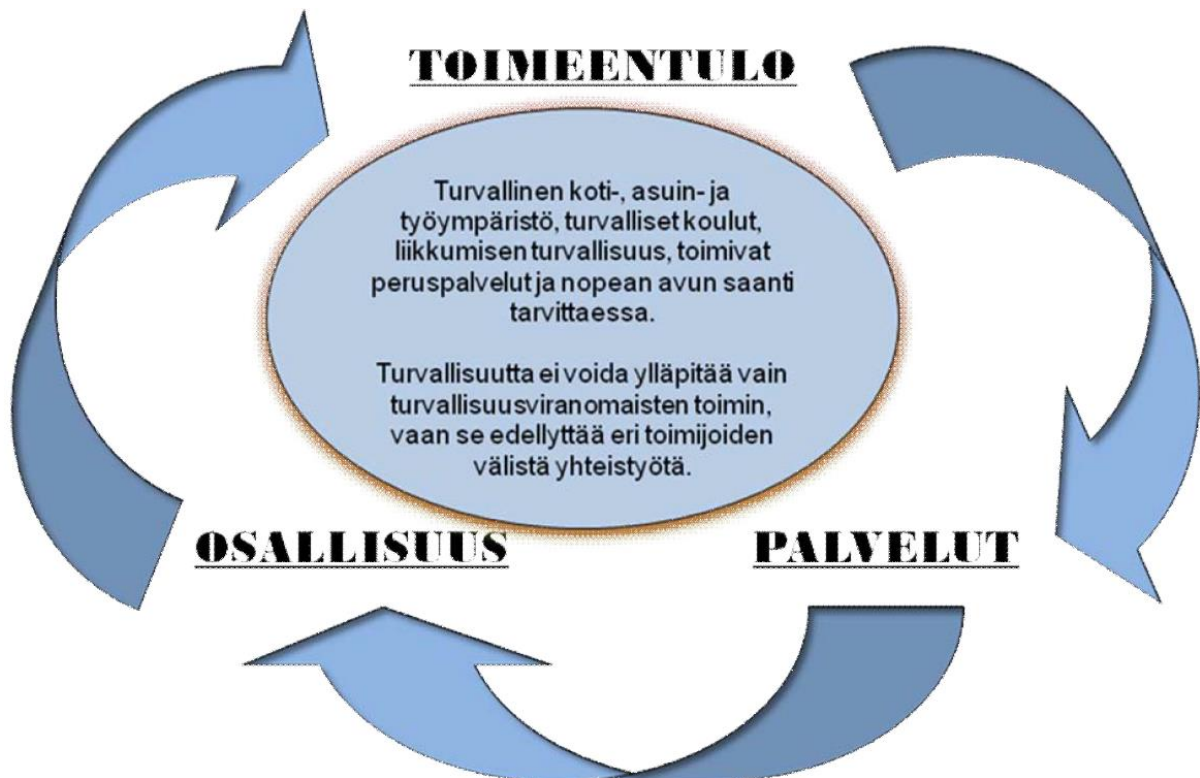
Turvallisuuden parantaminen ja tehokas ongelmien ratkaisu edellyttävät yhä useammin eri toimijoiden yhteisesti sopimaa ja ajoittamaa toimintaa. Sisäisen turvallisuuden ohjelman painopiste on tavoitteissa ja toimenpiteissä, joiden toimeenpano edellyttää yhteistyötä viranomaisten välillä ja järjestöjen kanssa. Sisäisen turvallisuuden ohjelman kohteena ovat sellaiset ilmiöt, joissa arjen turvallisuuteen kohdistuvat riskit ja ongelmat ovat kohonneet ja joita ei voida ratkaista koko väestöön kohdistettavilla toimenpiteillä. Yritystoiminnan turvallisuusstrategia toimeenpannaan viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyönä, ja sen keskeisimmät toimenpiteet on liitetty osaksi sisäisen turvallisuuden ohjelmaa. (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/12, 8).

Arjen turvallisuus on kokonaisuus, missä ovat perinteiset turvallisuuspalvelut rinnakkain hyvinvointiturvallisuuden kanssa. Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen kuvaa turvallisuusyhteistyötä arjen turvallisuudessa kontrolliturvallisuuden ja hyvinvointiturvallisuuden välillä alla olevan kuvan mukaisesti.

Kuva 10. Turvallisuusyhteistyö. (Mankkinen 2015).

Sisäasiainministeriön julkaisulla Arjen turvaa yhteistyöllä, turvallisuutta tuottavat turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, turvalliset koulut, liikkumisen turvallisuus, toimivat peruspalvelut, riittävä toimeentulo sekä nopean avun saanti tarvittaessa ja tieto siitä, että häiriötilanteisiin on varauduttu asianmukaisesti. Turvallisuus käsitteenä on laajentunut. Turvallisuus liittyy kaikkeen yhteiskunnalliseen toimintaan ja ihmisten arkiseen elämään. Arjen turvallisuuden elementit ovat riittävä toimeentulo, palvelujen saatavuus ja kokemus osallisuudesta ympäröivään yhteiskuntaan (Sisäasiainministeriön julkaisut 23/2011, 7). Alla oleva kuva esittää kokonaisuuden yhteistyön elementeistä ja määritelmistä.

Kuva 11. Arjen turvan määritelmä ja keskeiset elementit (Sisäasiainministeriön julkaisut 23/2011, 7)

Valtioneuvosto hyväksyi vuonna 2008 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi nimeltään ”Turvallinen elämä jokaiselle”. Ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimaa maa vuonna 2015. Ohjelmassa määritettiin yhteisiksi tavoitteiksi:

- ehkäistä syrjäytymistä ja torjua alkoholihaittoja,
- kehittää turvallisuuskoulutusta ja -osaamista,
- kehittää sisäisen turvallisuuden tutkimusta,
- kehittää tilannekuvatoimintaa,
- kehittää paikallista turvallisuussuunnittelua ja
- edistää turvallisuusseikkojen huomioonottamista rakennetun ympäristön suunnittelussa (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 16/2008).

Sisäasiainministeriö asetti sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän toimeksiannosta 1.12.2009 hankkeen valmistelemaan kaupunkien turvallisuusohjelman. ”Pelottomat puistot, kodikkaat korttelit” on suurimpien kaupunkien kaupunginjohtajien, turvallisuusviranomaisten ja lukuisten asiantuntijoiden johdolla valmisteltu kaupunkien turvallisuusohjelma, joka valmistui vuonna 2011. Ohjelman tavoitteena on parantaa kaupunkilaisten turvallisuutta ja vähentää turvallisuusongelmista aiheutuvia kustannuksia, jonka mukaisesti turvallisten kaupunkien Suomi on Euroopan turvallisimaa maa vuonna 2015. Tavoitteiden saavuttamiseksi ohjelmassa linjataan neljä yhteistä toimintapolitiikkaa ja kuvataan eri toimijoiden roolit toimintapolitiikkojen toteuttamisessa.

Turvallisuutta edistävät yhteistyömallit, turvallisen elinympäristön luominen, väkivallan määrän vähentäminen sekä lasten ja nuorten turvallisuuden parantaminen. (Sisäasiainministeriön julkaisuja 33/2010, 2).

Sisäisen turvallisuuden ohjelman Turvallisempi huominen (2011 - 2015) tavoitteena on ennalta ehkäistä ja torjua tapaturmia, onnettomuuksia ja rikoksia sekä lisätä turvallisuuden tunnetta. Sisäisen turvallisuuden ohjelman tärkeimpiä yksittäisiä tavoitteita ovat alkoholista aiheutuvien turvallisuusongelmien vähentäminen, nuorten turvallisen kasvuympäristön varmistaminen, ikääntyvien turvallisuuden parantaminen ja rikoksen uhrin palvelujen parantaminen. Tavoitteena on myös varmistaa sellaisten toimintamallien käyttöönotto, joilla viranomaiset yhteistyössä järjestöjen kanssa voivat nopeasti puuttua yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan turvallisuutta uhkaaviin tilanteisiin. (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/2012, 10).

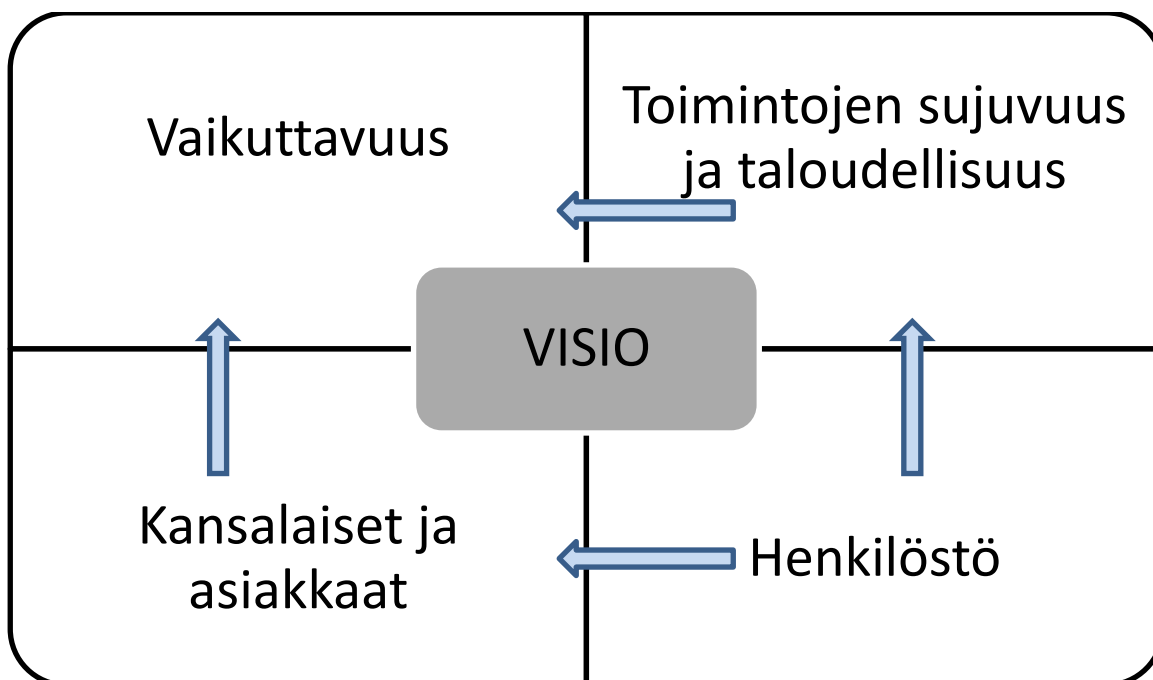
5.1 TURVALLISUUSUUNNITELMAT

Oikeusministeriön rikosentorjuntaneuvoston internet- sivuston mukaan asukkaiden osallisuutta edistämällä, myös asukkaiden tieto omaan ja ympäristön turvallisuuteen liittyvistä asioista lisääntyy, ja heidän mahdollisuutensa parantaa omaa ja läheistensä turvallisuutta paranee. (Turvallisuussuunnittelu.fi). Luettu 15.1.2016. Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012 mainitaan: toimiva vuorovaikutus ja yhteydenpito poliisin ja kansalaisten välillä lisää luottamusta poliisin toimintaan, mikä osaltaan lisää turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista niin omalla asuinalueella kuin laajemmassa tarkastelussakin. Asiallinen tieto lisää asukkaiden ja viranomaisten vuorovaikutusta ja viranomaisten turvallisuutta parantavien toimien vaikuttavuutta parantamalla niiden oikeaa kohdentuvuutta (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/12).

Turvallisuuskyselyt ovat kuuluneet lähipoliisimenetelmiin monissa länsimaissa 1980-luvulta lähtien, Suomessa niitä on käytetty vuodesta 1995 (Virta 1999, 53). Paikallisia turvallisuussuunnitelmia on laadittu vuodesta 1999 lähtien, ja ne kattavat lähes koko maan. Paikalliset turvallisuussuunnitelmat päivitetään vähintään kerran neljässä vuodessa aina kunnallisvaalien jälkeen. (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/2012, 57). Tulisikin selvittää mitä alueella parhaillaan tapahtuu ja mitkä asiat paikalliset asukkaat mieltävät turvallisuusongelmiksi ja millaisia ehdotuksia heillä on alueen elämänlaadun parantamiseksi. (Poliisibarometri- 2014).

Aiempien eri turvallisuuskyselyjen perusteella voidaan todeta että, turvallisuus ja turvallisuuden kokeminen ovat melko pysyviä olotiloja, joihin ei ainakaan lyhyellä aikavälillä tapahdu suuria muutoksia. Lähipoliisi lähestymistapana kirjassa todetaan valtakunnallisten kyselytutkimusten tuloksissa erojen olevan vähäisiä (Virta 1999, 53).

1999 ilmestyi sisäasiainministeriön poliisiosaston Turvallisuusyhteistyöllä tulosta -ohjelma, jossa esiteltiin paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteita sekä oikeusministeriön kansallisen rikosentorjuntaohjelma Turvallisuustalkoot, jossa esitettiin paikallisia rikosentorjuntasuunnitelmia tehtäväksi kunnissa. (Virta 2012, 132). Paikallisten turvallisuussuunnitelmien ja suunnittelun arviointihanketta seurasi Paikallinen turvallisuussuunnittelu. (Patu) -hanke. Patu -hankkeessa poliisin rooliksi määriteltiin "aktiivinen asiantuntija". Sisäisen turvallisuuden ohjelma Arjen turvaa 2004 raamittaa poliisin roolia myös tähän suuntaan. Patu -hankkeen tehtävänä oli edistää poliisihallinnossa painopistealueeksi asetettua turvallisuussuunnittelua. Patu -hankkeessa lähdettiin liikkeelle onnistuneen turvallisuussuunnittelun määrittelystä, SWOT -analyysistä ja kriittisten menestystekijöiden määrittelystä henkilöstö-, prosessi-, asiakas- ja kansalais-, sekä vaikuttavuusnäkökulmasta. Patu -hankkeen edetessä korostui tarve liittää turvallisuussuunnittelu kiinteäksi osaksi tulossuunnittelua. Visiona oli yleensä "onnistunut turvallisuussuunnittelu" (Virta 2005, 53 - 65).

Kuva 12. Sov. Poliisihallinnon tasapainotetun mittariston nelikenttä (Virta 2005, 65).

Turvallisuussuunnittelu perustuu laaja-alaiseen turvallisuuden käsitteeseen, missä arjen rikoksia ja häiriöitä estetään ennalta yhteistyössä paikallisyhteisön kanssa. Poliisi on yksi tärkeimmistä toimijoista tässä työssä, mutta vastuu turvallisuuden ja viihtyvyyden parantamisesta ja ylläpitämisestä kuuluu kaikille. Sen lisäksi, että turvallisuussuunnitelmassa vahvistetaan käynnistettävät uudet hankkeet ja suunnitelmat, nähdään turvallisuussuunnitelma sateenvarjona, joka kokoaa yhteen jo olemassa olevat hankkeet, suunnitelmat ja ohjelmat. Näin muodostuu kokonaiskuva toiminnasta turvallisuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi alueella. Tämä lisää turvallisuustyön hallittavuutta, vähentää päällekkäisyyksiä, varmistaa tiedonkulun sekä antaa mahdollisuuden seurata turvallisuuden eteen tehtyä työtä laajemmin. (turvallisuussuunnittelu.fi, luettu 1.3.2016).

Käytännön turvallisuusyhteistyötä koordinoidaan paikallisilla turvallisuussuunnitelmilla. Ongelmakeskeistä ja yhteistyöhakuista toimintatapaa kutsutaan lähipoliisitoiminnaksi. (Poliisi.fi). Luettu 6.6.2016.

Asukkaille suunnatut kyselytutkimukset tuovat arvokasta lisäinformaatiota turvallisuussuunnittelun pohjaksi viranomaisten tietojen, kuten poliisin tilastojen rinnalle. Rikksentorjuntaneuvoston valmisteleman kyselytutkimuksen avulla selvitetään ihmisten kokemuksia ja näkemyksiä rikoksista ja järjestyshäiriöistä, turvattomuudesta, rikosten uhriksi joutumisesta, rikksentorjunnasta ja tapaturmista (Turvallisuussuunnittelu.fi). Luettu 1.3.2016.

Paikalliset turvallisuustutkimukset ovat poliisin "työkaluna" ongelmasuuntautuneen lähipoliisitoiminnan ongelmanratkaisuprosesseissa. (Virta 1999, 53). Lähipoliisimallin mukaisesti turvallisuuskyselyillä vaikutetaan ihmisten kokemaan turvattomuuteen ja rikosten aiheuttamaan pelkoon sekä poliisin ennalta estävään toimintaan kokonaisrikollisuuden vähentämiseksi. (Sisäasiainministeriön julkaisusarja 26/12). Onnistuakseen paikallinen turvallisuustyö usein edellyttää yksityisen ja järjestösektorin ja kansalaistenkin tukea ja myötävaikutusta. Paikallisen turvallisuustyön organisoiminen on kuitenkin julkinen, viranomaisille kuuluva tehtävä. Turvallisuus ei synny itsestään vaan se edellyttää turvallisuusasioiden huomioon ottamista ja etukäteen tapahtuvaa suunnittelua ja valmistautumista. Turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta lisää se, että onnettomuuksia, rikoksia ja tapaturmia osataan ehkäistä, niitä tapahtuu vähemmän, niistä aiheutuvia haittoja minimoidaan ja niiden uhrit saavat apua. (rikksentorjunta.fi). Luettu 3.4.2016. Asukkaiden mukaan ottamisesta paikalliseen turvallisuustyöhön ja sen kehittämiseen on useita hyötyjä. Asukkailla on paljon sellaista tietoa, joka ei tule viranomaisten tietoon lainkaan. Asukkaiden tieto voi olla myös niin sanottuja hiljaisia signaaleja jostakin tulevasta muutoksesta, ja asukkaita

kuulemalla viranomaisten mahdollisuudet reagoida ennakoivasti turvallisuutta vaarantaviin asioihin lisääntyvät.

6. KATUTURVALLISUUDEN NYKYTILA JA KATUTURVALLISUUS MITTARIT

Katuturvallisuuden parantamiseksi suunnattujen toimenpiteiden valinnassa hyödynnetään tietoa sen hetkisestä toimintaympäristöstä, eli kyse on nykytilan kartoittamisesta. Kartoittamisessa hankitaan tietoa useista eri lähteistä, siitä minne ollaan menossa, millä resursseilla, sekä mitä ja miten tehdään. Rekisterit ja muut tietolähteet antavat suuntaa miten tunnistetaan toimintaan vaikuttavia seikkoja, kaikki seikat eivät näy poliisin tai muun viranomaisen tunnusluvuissa. Kyse voi olla enemmän oletetusta turvallisuuden heikentymisestä tai paranemisesta, jos ei käytettävissä ole kaikkea mahdollista tietoa. Turvallisuustutkimukset ja turvallisuuskyselyt ovat tärkeitä työkaluja kun arvioidaan ja täydennetään turvallisuuden nykytilaa, ja parannetaan yhteistyötä sekä luottamusta poliisin ja kansalaisten välillä. Tarkoituksena on luoda pitkän aikavälin seurantaväline turvallisuuteen liittyvien asioiden mittaamiseen, missä tulee huomioiduksi niin saatavissa oleva rekisteritieto sekä turvallisuuskyselyjen tulokset.

Rekisterilähteet syntyvät viranomaistoiminnan yhteydessä. Tästä syystä niihin sisältyy vain viranomaisten tietoon tullut rikollisuus, jota kutsutaan ilmirikollisuudeksi. Kyselymenetelmät kuvaavat kokonaisrikollisuutta ja sisältävät myös viranomaisilta piiloon jääneen rikollisuuden. Väestölle suunnatut kyselytutkimukset kuvaavat luotettavammin kokonaisrikollisuutta kuin rekisterilähteet, koska ne sisältävät myös tapahtumat, jotka eivät ole tulleet kontrolliviranomaisten tietoon (Kivivuori & Niemi 2015, 9). Metodologisen tutkimusnäytön perusteella kyselyperustainen kokonaisrikollisuuden tutkimus tuottaa luotettavaa tietoa rikollisuuden määrästä ja piirteistä omalla soveltuvuusalueellaan. Keskeisiä kyselymenetelmän katvealueita ovat törkeimmät rikokset, harvinaiset rikokset sekä syrjäytyneeseen väestönosaan yhdistyvät rikokset. Siten kyselymenetelmä täydentää, muttei korvaa, rekisterilähteitä rikollisuuden kuvaamisessa ja tutkimuksessa. (Kivivuori 2014, 12).

Kaikista rikoksista tulee poliisin tietoon ja tilastoiduksi vain pieni osa. Rikostilastojen avulla voidaan kuitenkin luoda yleiskuva rikollisuuden rakenteesta ja vuosittaisten tietojen avulla voidaan seurata kehityksen pitkiä linjoja (Laihin & Tuominen 2013, 8). Eri rikoslajien kehitys riippuu paitsi rikollisuuden todellisesta lisääntymisestä tai vähenemisestä, myös siitä, miten aktiivisesti rikosten uhriksi joutuneet ilmoittavat niistä poliisille. Ilmitulleiden rikosten määrään vaikuttaa myös viranomaisten valvonnan tehokkuus ja se miten valvontaa suunnataan. Tilastoituun rikollisuuteen vaikuttavat lisäksi lainsäädännön muutokset ja rikosten kirjaamisessa tapahtuneet muutokset. (Aaltonen & Danielsson 2014, 12). Vuoden 2015 valtakunnallisessa kyselyssä vähintään läimäisyn käsittävää väkivaltaa kokeneista 12 prosenttia kertoi jostakin tapauksesta ilmoitetun poliisille (Danielsson & Kääriäinen 2014, 14).

Tuloksissa mekaaninen luettelointi ei kuitenkaan riitä, vaan tutkijan pitäisi tulkiten pystyä tarkastelemaan tuloksia sitä taustaa vasten, jonka pohjalta hän oli rakentanut omat tutkimusongelmansa. (Hirsjärvi 2008, 262 - 263). Viime vuosien aikana turvallisuustutkimuksista on tullut arkipäivää. Niitä on kritisoitu siitä, että ne itsessään lisäävät turvattomuutta. Laajojen turvallisuuskyselyiden lanseeraaminen voi aiheuttaa laajamittaista turvattomuutta. (Korander 2000, 196).

Rikollisuustilanne-katsaus antaa kokonaiskuvan rikollisuutemme tasosta, rakenteesta ja kehityslinjoista. Tarkastelut nojaavat kahteen päälähteeseen: rekisterilähteisiin ja kyselylähteisiin. Rekisterilähteet syntyvät viranomaistoiminnan yhteydessä. Tästä syystä niihin sisältyy vain viranomaisten tietoon tullut rikollisuus, jota kutsutaan ilmirikollisuudeksi. Kyselymenetelmät kuvaavat kokonaisrikollisuutta ja sisältävät myös viranomaisilta piiloon jääneen rikollisuuden. (Tuominen 2012, 10).

Varkausrikokset ovat tilastoidun rikollisuuden suurin ryhmä muodostaen siitä yli neljänneksen. Poliisin tietoon tulleista rikoksista kahdeksan prosenttia oli vahingontekoja, seitsemän prosenttia kavallus- ja petosrikoksia ja kuusi prosenttia pahoinpitelyjä. Omaisuusrikokset muodostavat rikosten kokonaismäärästä vajaa puolet. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia ja seksuaalirikoksia oli kahdeksan prosenttia kaikista rikoksista, valtaosan niistä muodostavat pahoinpitelyrikokset. (Aaltonen & Danielsson 2014, 12).

Kuva 13. Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2014 (sov. Aaltonen & Danielsson 2014, 12).

6.1 KATUTURVALLISUUS HYVINKÄÄLLÄ

Hyvinkään kaupunki kuuluu Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen, ja on yhtenä toiminta-alueena muiden joukossa. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alue käsittää uudenmaan maakunnan itä- ja keskiosissa sijaitsevat 15 kuntaa. Näitä ovat Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Loviisan, Porvoon ja Vantaan kaupungit sekä Askolan, Lapinjärven, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Pukkilan, Sipoon ja Tuusulan kunnat. Asukkaita alueella on yli 520 000. Pääpoliisiasema Vantaalla, 8 muuta poliisiasemaa ja 2 yhteispalvelupistettä. (Poliisi.fi). Luettu 9.1.2016.

Hyvinkään väkiluku on kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana noin 2 900 asukkaalla, ollen vuoden 2016 alussa lähes 47 000. Hyvinkään väestö on keskimäärin hieman koko Suomen väestöä nuorempaa. Uudenmaan maankuntaan väestön 40-vuoden keski-ikään verrattuna on Hyvinkäällä hieman iäkkäämpää väestöä. Väestörakenne on viime aikoina muuttunut osittain ulkomailta Hyvinkäälle kohdistuneen muuttoliikkeen seurauksena. Muuttoliike tuo Hyvinkäälle työikäistä väestöä, mutta väestön ikääntyminen näkyy Hyvinkään ikärakenteessa. (Hyvinkää.fi). Luettu 12.1.2016.

Turvallisuus on yksi Hyvinkään kaupungin toimintaa ohjaavista arvoista. Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö ja kaupunkikeskusta ovat tärkeitä sekä asukkaille että kaupungissa vieraileville.

Hyvinkää on kuulunut vuodesta 2003 lähtien ensimmäisenä suomalaisena kuntana kansainväliseen, WHO:n alaiseen Safe Community – yhteisöön. Hyvinkäällä Safe Community – toiminta tunnetaan nimellä 24 Turvallista Tuntia Hyvinkäällä. Toiminta edistää positiivista turvallisuusajattelua ja ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä. Asukkaat halutaan osallistaa turvallisuuden edistämiseen, tunnistamaan ja ymmärtämään riskit sekä toimimaan aktiivisesti vaaratekijöiden poistamiseksi. (Hyvinkää.fi). Luettu 12.1.2016.

Hyvinkään kaupunginjohtaja kirjoitti syyskuussa 2015 kaupungin internet-sivuton Safe Community- toiminnan alle blogi- kirjoituksessaan "Turvallinen Hyvinkää - pelkkää sanahelinää?" turvallisuudesta: "Hyvinkäällä turvallisuustyö on sisällä lähes kaikessa arjen toiminnassa. Tämä toimintatapa on vaikuttavuudeltaan tehokkainta. Vaarana on kuitenkin se, että turvallisuustyö voi muuttua liian kaavamaiseksi ja paikallaan polkevaksi, eikä se välttämättä vastaa kunkin ajan muuttuvia tarpeita. kunnallisten päättäjien ja yksittäisten kuntalaisten on myös syytä toimia unilukkareina, jotta turvallisuustoiminta pysyy oikeassa kurssissa. Suomen ulkopuolelta tulevien laineiden lähestyessä Suomi on edelleen Euroopan turvallisim maa ja Hyvinkäällä on turvallista asua ja elää. Tämä tilanne velvoittaa meitä toimimaan siten, että niin on myös jatkossa." (Mattila 2015).

Katuturvallisuus, yleinen järjestys ja viihtyvyys ovat Hyvinkäällä hyvällä tasolla, kun tarkastellaan tarkemmin katuturvallisuuden tunnuslukuja. Tarkasteluun otettiin kahden turvallisuuskyselyn (2012 - 2015) välinen aika. Lisäksi Hyvinkään tilannetta vertailtiin koko valtakunnan tilanteeseen, tilastot otettiin poliisin tilastojärjestelmästä (Polstat) 22.1.2016. Tarkastelussa olivat yleisimmin katuturvallisuuteen vaikuttavat asiat, ja joista tehdään ilmoitus poliisille. Tarkasteltavia osa-alueita olivat:

- poliisille annetut häiriökäyttäytymistehtävät,
- katuturvallisuusindeksi,
- pahoinpitelyt yleisellä ja yksityisellä paikalla ja
- vahingonteko- ja varkausrikokset.

Poliisin tilastojen mukaan näyttäisi siltä, ettei suurta muutosta näissä tunnusmerkeissä ole kolmessa vuodessa edellisestä turvallisuuskyselystä tapahtunut.

Turvallisuuskyselyn aikaan Hyvinkäälle oli perustettu yksi vastaanottokeskus turvapaikanhakijoille ja toisesta vastaanottokeskuksesta oli tehty päätös, ja näihin kumpaankin liittyi mielipiteitä yleisessä keskustelussa puolesta ja vastaan, lähinnä vastaan. Tätä Hyvinkään toimintaympäristön muutosta ei

voida mittareilla huomioida, mutta se näkyi yleisessä keskustelussa mm. paikallisessa lehdessä. Konkreettisesti asia huomattiin Hyvinkäällä 12.12 pidetyssä "rajat -kiinni" mielenilmauksessa sekä Soldiers of Odin- Hyvinkää katupartioiden ilmestymisen' katukuvaan vuoden 2016 alussa. Katupartioista paikallinen Aamuposti- lehti julkaisi artikkelin 25.1.2016. Artikkelissa katupartiota kuvattiin seuraavasti yhden jäsenen haastattelussa: "Tarkoituksena on varmistaa, että iltavuorosta töistä tulevat pääsevät turvallisesti kotiin. Ainoa aseemme on kännykkä. Sillä otetaan tarvittaessa yhteys poliisiin. Emme ole rasistinen ryhmä, emmekä ota kantaa uskontoihin. Katupartiointi aloittaa Hyvinkäällä keskustan ja Sahanmäen alueilla". (Hartikainen 2016, 5). Sahanmäen kaupunginosassa oli vuoden alussa aloittanut Hyvinkään toinen vastaanottokeskus turvapaikanhakijoille.

Toissijaisena arvio koko kaupungin rikollisuusongelmasta perustunee paitsi omiin kokemuksiin ja havaintoihin, myös ns. toisen käden tietoon, esimerkiksi median välittämään kuvaan kaupungin rikollisuustasosta. (Laihin & Tuominen 2012, 25).

6.1.1 HÄIRIÖKÄYTTÄYTYMISEN MITTAAMINEN

Häiriökäyttäytymisellä tarkoitetaan tapahtumaa tai asiaa joka häiritsee, tai saattaa aiheuttaa häiriötä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, näistä tapahtumista ilmoitetaan suhteellisen aktiivisesti poliisille. Poliisille ilmoitetut häiriökäyttäytymistä osoittavat tehtävät ovat olleet laskussa kolmena vuonna peräkkäin, kunnes viime vuonna tehtävät lähtivät lievään nousuun Hyvinkäällä. Valtakunnallisesti häiriökäyttäytymistehtävät ovat jatkaneet laskua edelleen. Kokonaismäärä on nyt kuitenkin vielä pienempi kuin vuonna 2012, niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti.

Tehtävä lkm (kaikki)		2012	2013	2014	2015
Suomessa	35 Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta	89 735	88 217	80 539	76 880
Hyvinkäällä	35 Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta	938	802	718	773

Kuva 14. Häiriökäyttäytyminen 2012 - 2015 (Polstat 22.1.2016).

6.1.2 KATUTURVALLISUUSINDEKSI

Katuturvallisuusindeksissä ovat poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumusten lukumäärät laskettuna yhteen. Yhteenlaskettu summa

suhteutetaan alueen asukaslukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

Katuturvallisuusindeksin muutos on viime vuosina ollut positiivinen, ja tulokset ovat parantuneet tilastojen mukaan. 2015 katuturvallisuusindeksi heikkeni Hyvinkäällä hieman, mutta kuitenkin 2015 taso on parempi kuin vuonna 2012. Vertailuun otettiin mukaan myös koko poliisilaitoksen tilanne, mihin verrattuna Hyvinkäällä tilanne on parempi.

suhteellinen arvo	Paikallispoliisi	Hyvinkää	806 Itä-Uusimaa
2012	85,83	94,03	85,44
2013	92,07	94,98	92,21
2014	97,53	120,56	98,85
2015	98,72	115,96	101,27

Kuva 15. Katuturvallisuusindeksi 2012 - 2015 (Polstat 22.1.2016).

6.1.3 PAHOINPITELYRIKOKSET

Pahoinpitelyrikosten määrällinen kasvu on jatkunut pitkään. Viime vuosina on ollut merkkejä kasvun tasaantumisesta. Vuonna 2011 poliisin kirjaamat pahoinpitelyt lisääntyivät huomattavan paljon, mutta ovat sittemmin vähentyneet kolmena peräkkäisenä vuotena. (Aaltonen & Danielsson 2014, 17).

Pahoinpitelyrikoksien lukumäärä on Hyvinkäällä laskenut kolmessa vuodessa samassa suhteessa koko maan kanssa. Poliisin tietoon tulleiden pahoinpitelyiden määrä nousi hieman, niin koko Suomessa kuin Hyvinkäälläkin. Hyvinkäällä yksityisen ja yleisen paikan välillä tapahtuneiden pahoinpitelyiden välillä ei ole mainittavaa eroa, kun taas muualla Suomessa pahoinpitelyjä tapahtuu enemmän yksityisellä paikalla.

Parisuhteeseen liittyvä tai tuttavien keskeinen väkivalta tapahtuu usein uhrin kotona tai muussa yksityisasunnossa. (Danielsson & co. 2014, 5).

Ilmoitettu teontarkenteita			2012	2013	2014	2015
Paikallispoliisi	Pahoinpitelyrikokset	Yleinen paikka	17 894	16 778	15 132	15 155
		Yksityinen paikka	20 427	18 813	17 860	18 636
		Yleinen / yksityinen paikka	38 321	35 591	32 992	33 791
106 Hyvinkää	Pahoinpitelyrikokset	Yleinen paikka	136	139	114	112
		Yksityinen paikka	143	134	112	118
		Yleinen / yksityinen paikka	279	273	226	230

Kuva 16. Pahoinpitelyrikokset 2012 - 2015 (Polstat 22.1.2016).

6.1.4 VAHINGONTEKO- JA OMAISUUSRIKOKSET

Vahingonteot ovat väkilukuun suhteutettuna yleisempiä suurissa kaupungeissa kuin pienemmillä paikkakunnilla tai maaseudulla. Erityisesti pääkaupunkiseudulla vahingontekojen määrä vaihtelee voimakkaasti vuodesta toiseen. Vahingontekojen ja lievien vahingontekojen selvitysprosentti on melko alhainen eikä ole mainittavasti muuttunut viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2014 poliisi selvitti 13 prosenttia vuoden aikana tietoon tulleista edellä mainituista rikoksista. (Aaltonen & co. 2014, 134).

Vahingontekoa on kaikki yksityisen tai julkisen omaisuuden oikeudeton hävittäminen, vahingoittaminen, turmeleminen, likaaminen tai rikkominen. Esimerkiksi seinien töhriminen ja istutusten tuhoaminen katsotaan vahingonteoksiksi. Tyypillinen kohde vahingonteoille ovat myös autot. (turvallinenkaupunki.fi).

Poliisille ilmoitetut vahingontekorikokset ovat vähentyneet viimeisen kolmen vuoden aikana. Varkausrikoksissa ei ole viimeisen kolmen vuoden aikana ole havaittavissa suurta muutosta valtakunnan tasolla. Hyvinkäällä ovat kyseisten rikosten määrät viimeisen vuoden aikana laskeneet.

Vahingontekorikokset			2012	2013	2014	2015
Paikallispoliisi	vahingonteko	Yleinen paikka	26 497	26 330	26 627	22 310
		Yksityinen paikka	18 072	17 073	15 881	15 277
		Yleinen / yksityinen paikka	44 569	43 403	42 508	37 587
106 Hyvinkää	vahingonteko	Yleinen paikka	263	239	207	224
		Yksityinen paikka	200	138	142	120
		Yleinen / yksityinen paikka	463	377	349	344
	Varkausrikokset		2012	2013	2014	2015
Koko maa	törkeä varkaus, varkaus...		77 976	79 658	80 573	78 648
Hyvinkää	törkeä varkaus, varkaus...		752	667	731	618

Kuva 17. Vahingontekorikokset 2012 - 2015 (Polstat 22.1.2016).

Katuturvallisuuteen liittyvistä seikoista ilmoitetaan poliisille harvemmin, ja toisaalta poliisi on saanut huonosti selvitettyä näitä rikoksia. Suoria johtopäätöksiä katuturvallisuudesta ei voida siis tehdä pelkkien tilastojen perusteella, tarvitaan muitakin lähteitä nykytilan kuvaamiseksi.

Turvallisuus puntarissa Järvenpäässä (2008) todettiin. "Poliisilla on käytettävissä omista tietolähteistä koostuvaa tietoa asioista ja tapahtumista kuten rikosilmoituksista, poliisille tulevista hälytystehtävistä sekä poliisin havaitsemista häiriöistä ja ilmiöistä. Vaikka rikoksen uhriksi joutumisen ja subjektiivisen turvallisuuden tunteen välillä on yhteys, ovat ne pääosin eri asioita. Kansalaiset voivat tuntea turvattomuutta, vaikka riski rikoksen kohteeksi joutumisesta olisi mitätön.

Etenkin asuinviihtyvyyteen vaikuttavia häiriöitä ei poliisille ilmoiteta. Tähän on monia syitä. Yksi on kansalaisilla oleva mielikuva, että poliisilla on nykyään resursseja tutkia vain törkeitä rikoksia. Tätä poliisi on omalla tiedottamisellaan vahvistanut. Ilmoittamiskynnykseen vaikuttaa myös kokevatko ihmiset tapahtumia rikoksiksi tai häiriöiksi. Jos poliisilaitoksessa halutaan tietoa rikollisuuden sekä järjestyshäiriöiden kokonaiskehityksestä, on käytettävä muitakin tietolähteitä kuin tilastoitua rikollisuutta. " (Leppälä & Ruotsalainen 2008, 9).

7. TURVALLISUUS HYVINKÄÄLLÄ 2015

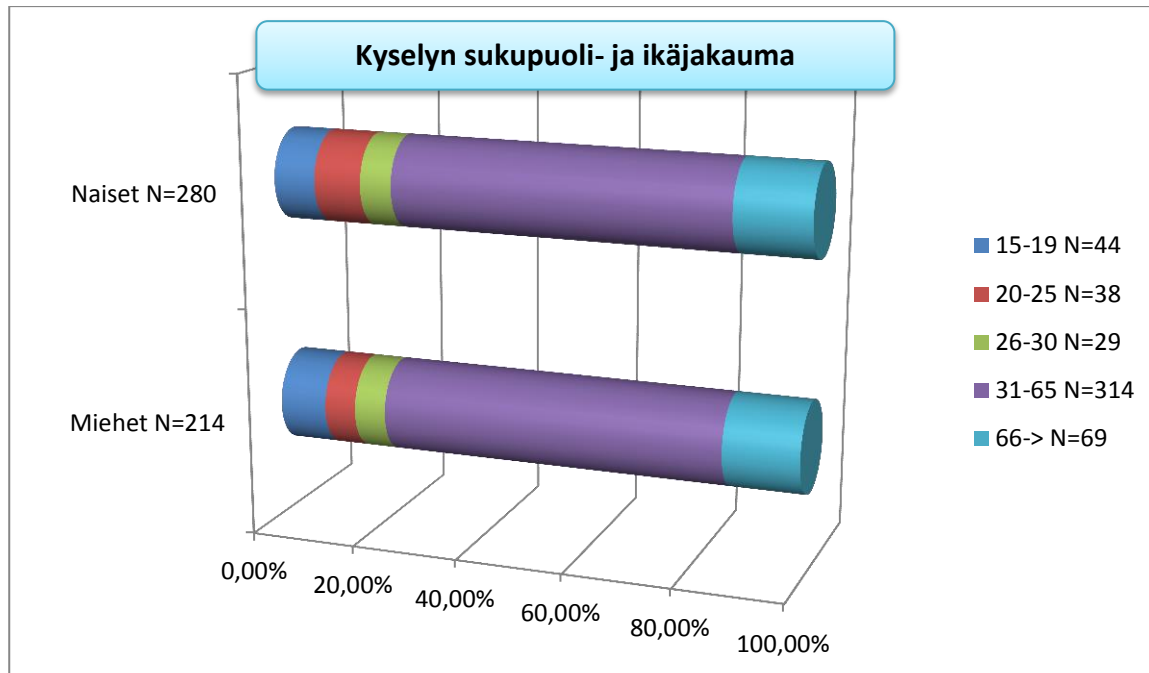
Poliisi tuntee toimintaympäristön, ennakoi sen muutokset, luo luottamuksellisen suhteen keskeisiksi tunnistamiensa kumppaneiden kanssa havaintojen saamiseksi ja ongelmien ratkaisemiseksi yhdessä luotuja toimintaprosesseja hyödyntäen. (Sisäministeriön julkaisu 2/2014, 2 - 4).

Poliisin toimintaympäristö muuttui Hyvinkäällä turvallisuuskyselyn tekemisen aikaan kahden vastaanottokeskuksen avauduttua 2015 loppuvuodesta. Lisäksi yhteiskunnan taloudellinen epävarmuus näkyi esimerkiksi Suomen hallituksen suunnittelemien palkansaajien eri heikennysten johdosta. Yleisessä keskustelussa ja eri foorumeissa, kuten lehdissä ja sosiaalisessa mediassa oli vahvoja mielipiteitä miten näissä asioissa tulisi toimia. Tilastoja seuraamalla ja tulkitsemalla ei voida sanoa, onko turvallisuus tai turvallisuuden kokeminen heikentynyt. Poliisin tilastoissa katuturvallisuutta mittaavien tunnuslukujen mukaan turvallisuus onkin enemmän parantunut kuin heikentynyt. Turvallisuuskyselyn mukaan esimerkiksi kohdattu väkivalta oli lisääntynyt, mutta tilastollisesti pahoinpitelyjen määrä oli pysynyt tutkimuksen seuranta-ajan aikana samana verrattuna edelliseen kolme vuotta sitten pidettyyn kyselyyn nähden.

7.1 TAUSTATIEDOT

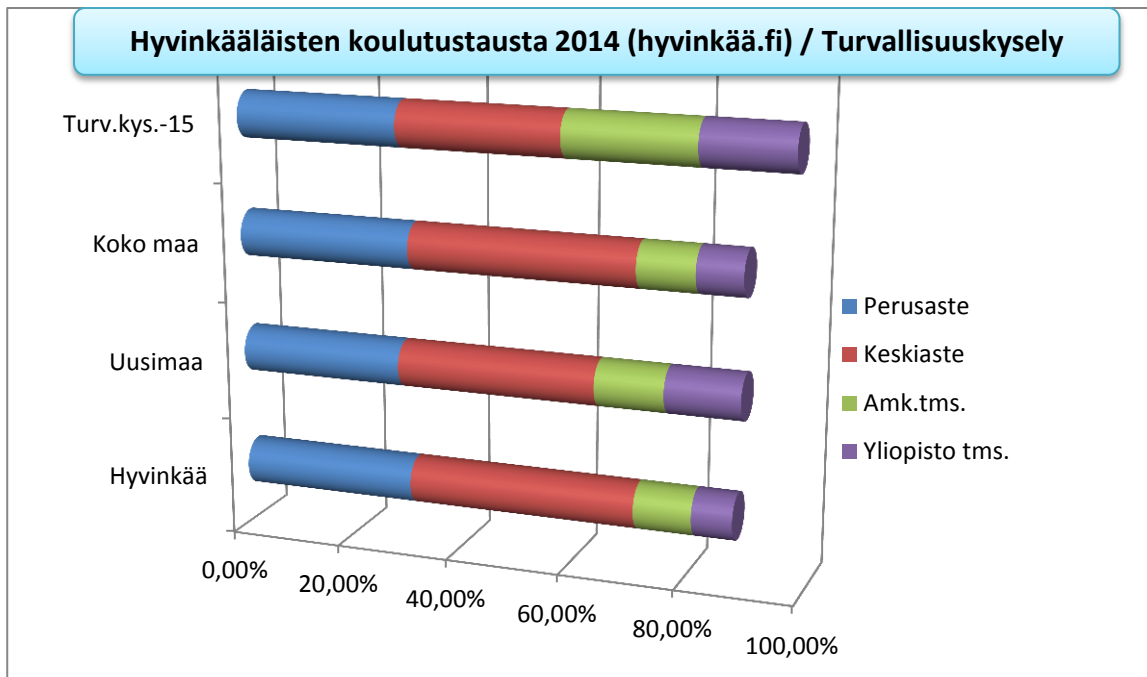
Turvallisuuskyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 280 naista ja 214 miestä, samansuuntainen vastausjakauma oli edellisessäkin kyselyssä 2012. Tosin nyt vastaajien lukumäärä oli hieman

pienempi ja etenkin miehet olivat jättäneet naisia useammin vastaamatta. Muutoin ikäjakauma ja sukupuolijakauma vastasi Hyvinkään väestön rakennetta.

Kuva 18. Turvallisuuskyselyn sukupuoli- ja ikäjakauma.

Turvallisuuskyselyn taustatiedoissa kysyttiin vastaajan koulutuksen ylintä tasoa joka oli suoritettu. Vastauksissa koulutustaso on muun Uusimaan mukainen. Korkeammin koulutetut olivat vastanneet suhteessa paremmin kuin mikä heidän suhteellinen osuus olisi hyvinkääläisistä. Vastaajista oli perus-, keski- ja kansalaiskoulun ja ammattikoulun suorittanut 29 prosenttia. Ammatikorkeakoulu oli suoritettu 23 prosentilla ja yliopisto tai vastaava oli 16 prosentilla vastaajista. Neljä prosenttia vastaajista (N=22) jätti vastaamatta tähän kysymykseen, tai heillä oli jokin muu tutkinto kuin annettu vaihtoehto, mikä on ymmärrettävääkin kun vastaajien ikä on 15-vuodesta ylöspäin.

Kuva 19. Hyvinkääläisten ja vastaajien koulutustaustavertailu. (Hyvinkää.fi) luettu 25.1.2016.

31.12.2014 Hyvinkään työvoimaan laskettiin kuuluvaksi 22 908 henkilöä, ja samaan aikaan Uudenmaan ELY- keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan työttömien määrä Hyvinkäällä oli 2 749 henkilöä ja työttömyysaste 12 prosenttia. (Hyvinkää.fi). Luettu 25.1.2016. Vastaajien taustatiedot työelämäänsä liittyen vastasivat Hyvinkään väestörakenteen tilannetta

Kuva 20. Hyvinkääläisten ja vastaajien työllisyys tms. vertailu. (Hyvinkää.fi. Luettu 30.1.2016)

Ylemmän korkeakoulututkinnon tai yliopistotutkinnon suorittaneista oli työelämässä lähes kaikki vastaajista, ja ammattikoulun käyneistä vastaajista 13 prosenttia oli työttömänä. Koulutustason noustessa parani siis työllisyyskin vastaajilla.

Tilastojen perusteella suurin osa hyvinkääläisistä asuu omistusasunnossa. Tilastokeskuksen (31.12.2014) mukaan Hyvinkään väestöstä asuu vuokra-asunnoissa 29 prosenttia ja omistusasunnoissa 61 prosenttia hyvinkääläisistä. (Stat.fi). Turvallisuuskyselyn vastaajista asuu suurin osa omistusasunnossa 79 prosenttia, ja 61 prosentilla asumismuotona oli omakotitalo.

Lapsiperheitä asuu Hyvinkäällä 40 prosenttia ja yksinhuoltajaperheitä noin 20 prosenttia kaikista. Yksin- ja kaksinasuvista suurin osa asuu kerrostalossa, ja kun perheessä on kolme tai useampi jäsen on asumismuotona pien- tai erillistalo. (Hyvinkää.fi). Luettu 30.1.2016

Valtaosa vastaajista oli asunut asuinalueellaan jo pidempään, niin kerrostalossa kuin omakotitalossakin oli 90 prosenttia vastaajista asunut yli vuoden. Kerrostalossa ja keskustassa vuokralla asuu kyselyn mukaan nuoria aikuisia suhteessa enemmän kuin muissa ikäryhmissä. Nuoret jotka todennäköisesti vielä asuvat kotona vanhempien kanssa, ja sitten hieman iäkkäämmät asuvat muita enemmän omistusasunnossa. Tosin keskustassa asuu nuorien aikuisten lisäksi myös yli 66-vuotiaita enemmän kuin muualla.

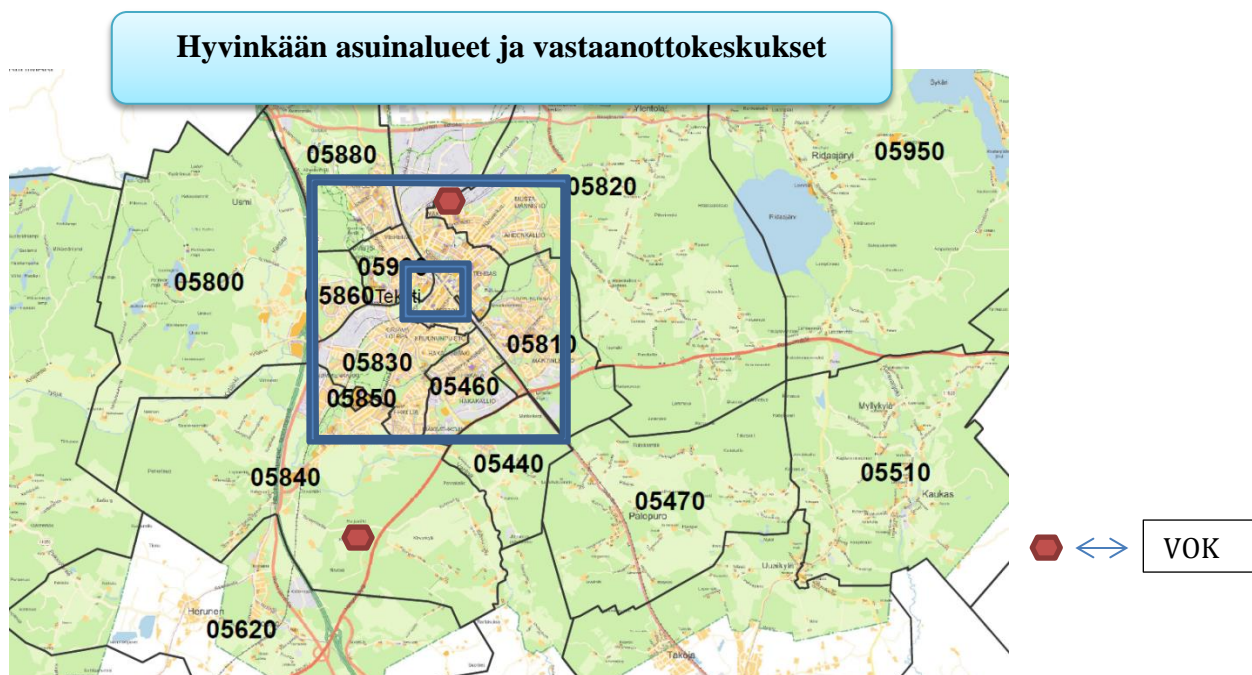
68:lla prosentilla vastaajista ei asunut lapsia perheessä, ja niillä joilla ilmoituksensa mukaan lapsia oli, jakautui lapsien iät suhteellisen tasaisesti.

Asuinpaikkaa kysyttiin postinumeroalueen (16 kpl) perusteella. Postinumeron perusteella ei voi päätellä onko kyse keskusta-, taajama- vai haja-asutusalue, koska osittain samassa postinumeroalueella on sekä taajamassa olevia vastaajia kuin taajaman ulkopuolellakin asuvia. Samoin vastaajan oman arvion perusteella on vaikeata päätellä asuinalueen jakoa. Vastaajista osa taajama-alueella asuvista on vastannut asuvansa keskustassa, ja myös haja-asutusalueelta on ilmoitettu asumispaikaksi taajama-alue, joten suoria vertailuja alueiden välillä ei voi tehdä. Tilastokeskus määrittelee taajaman vähintään 200 asukkaan rakennusryhmäksi, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole 200 metriä suurempi. Taajama-asteella tarkoitetaan taajamissa asuvien osuutta väestöstä. Hyvinkäällä taajama-aste oli 1.1.2012 93.8, kun koko maassa se oli 84.7. (Stat.fi). Luettu 2.2.2016.

Keskustassa asuu tämän turvallisuuskyselyn mukaan 138 vastaajaa. Omassa arvioinnissa asuinalueestaan oli itsensä keskustaan sijoittanut 146 vastaajaa. Taajamaan kuuluviin

kaupunginosiin sijoitti itsensä 298 vastaajaa. Loput kahdeksan vastaajaa olivat haja-asutusalueelta, vaikka omassa ilmoituksessaan 34 ilmoitti asuvansa haja-asutusalueella. Suurin ero postinumeroiden ja oman ilmoituksen välillä oman asuinalueen sijainnista oli juuri haja-asutusalueella.

Alla olevaan karttaleikkeeseen Hyvinkästä on laitettu eri asuinaluetyypin rajat, sekä Hyvinkäällä olevat molemmat vastaanottokeskukset (VOK).

Kuva 21. Hyvinkäällä olevat asuinalueet postinumeroitain sekä vastaanottokeskukset 15.1.2016.

7.2 RIKOKSIEN JA JÄRJESTYSHÄIRIÖIDEN KOKEMINEN ONGELMAKSI OMALLA ASUINALUEELLA

Niiden osuus jotka kokivat turvallisuuden pysyneen ennallaan, oli edelleen pysynyt suurin piirtein samanlaisena, eli valtaosa koki olonsa turvalliseksi. Mutta niiden osuus, jotka kokivat turvattomuutta enemmän kuin muut on kasvanut, eli tämän perusteella turvallisuuden kokeminen on kokonaisuudessa hieman huonontunut.

Koettu turvallisuus voi näyttäytyä paradoksaalisena tutkimuskohteena, sillä usein turvattomuutta kokevat eniten ne, joilla näyttäisi tilastojen valossa olevan pienempi todennäköisyys joutua rikoksen uhriksi (Tuominen, 2014, 24). Alueen talouksien uhriutumisen omalla asuinalueellaan sekä poliisin tietoon tullen rikollisuuden yhdistelyn perusteella voidaan paikantaa piilorikollisuuden alueita eli

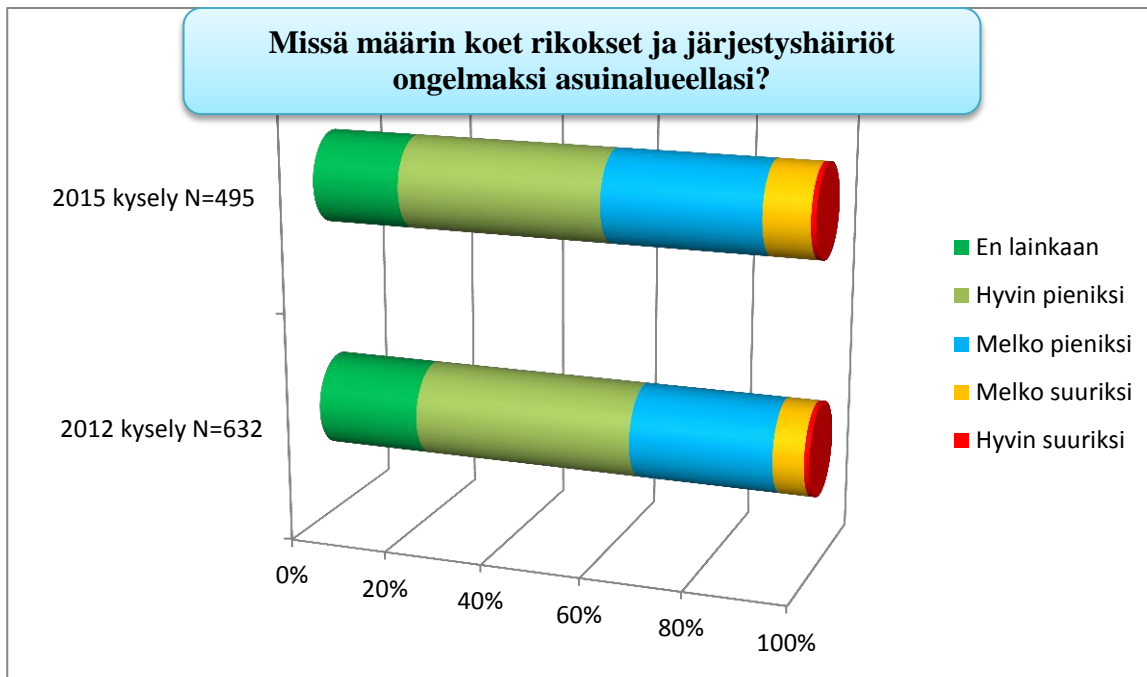
kohteita tai aluekokonaisuuksia, joiden rikollisuus ei tule poliisin tietoon. (Kiehelä & Virta 1999, 201). Turvallisuus yhdelle saattaa tarkoittaa turvattomuutta toiselle. Näkökulmien valitseminen on aina arvovalintakysymys, eli miten jokin ongelma halutaan nähdä. Usein miten näkökulmaan sisältyy joko piilevästi tai avoimesti kysymys siitä, millaisia ratkaisumahdollisuuksia ongelmaan toivotaan tai tarjotaan. (Niemelä & Lahikainen 2000, 177).

Oma asuinalue koetaan kaikesta huolimatta varsin turvalliseksi, jopa oma koti koettiin turvattomampana kuin oma asuinalue (liite 7). Omalla asuinalueellaan valtaosa koki edelleen rikokset ja järjestyshäiriöt asuinalueellaan hyvin pieniksi. Turvallisuutta koettiin eniten niiden joukossa jotka eivät altistu tai eivät havaitse rikoksia tai häiriöitä.

Turvattomuuden kokemus on aina ”todellinen” kokijalleen ja sillä on usein negatiivisia seurauksia. Turvallisuus on myös osa asuinympäristön viihtyisyyttä ja koko kaupungin vetovoimaa ja mainetta. Omalla asuinalueella nähtyä väkivaltaa voidaan pitää myös aluetta kuvaavana tietona, vaikka se on kyselyllä hankittua. Turvattomuuskokemus on hyvin henkilökohtainen asia, mutta havaittu väkivalta on objektiivisempi mittari. (Tuominen 2010, 12).

Pientä heikennystä oli havaittavissa kolme vuotta aiemmin tehtyyn turvallisuuskyselyyn. Valtaosa vastaajista kokee omalla asuinalueellaan edelleen rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmana joko hyvin pienenä, tai melko pienenä. Nyt oli enemmän niitä jotka kokivat melko suurina, tai hyvin suurina ongelmat rikoksista ja häiriöistä asuinalueellaan, ja taas vähemmän niitä jotka eivät kokeneet lainkaan ongelmia. Kyse oli noin 50 hyvinkääläisestä jotka kokivat ongelmia rikoksista ja häiriöistä. Luku ei ollut suuri, mutta jokainen turvattomuutta kokeva on otettava huomioon. Vastaava osuus samoin kokevia oli vuonna 2012 6 prosenttia, ja vastaajien määrässä se oli 38 hyvinkääläistä.

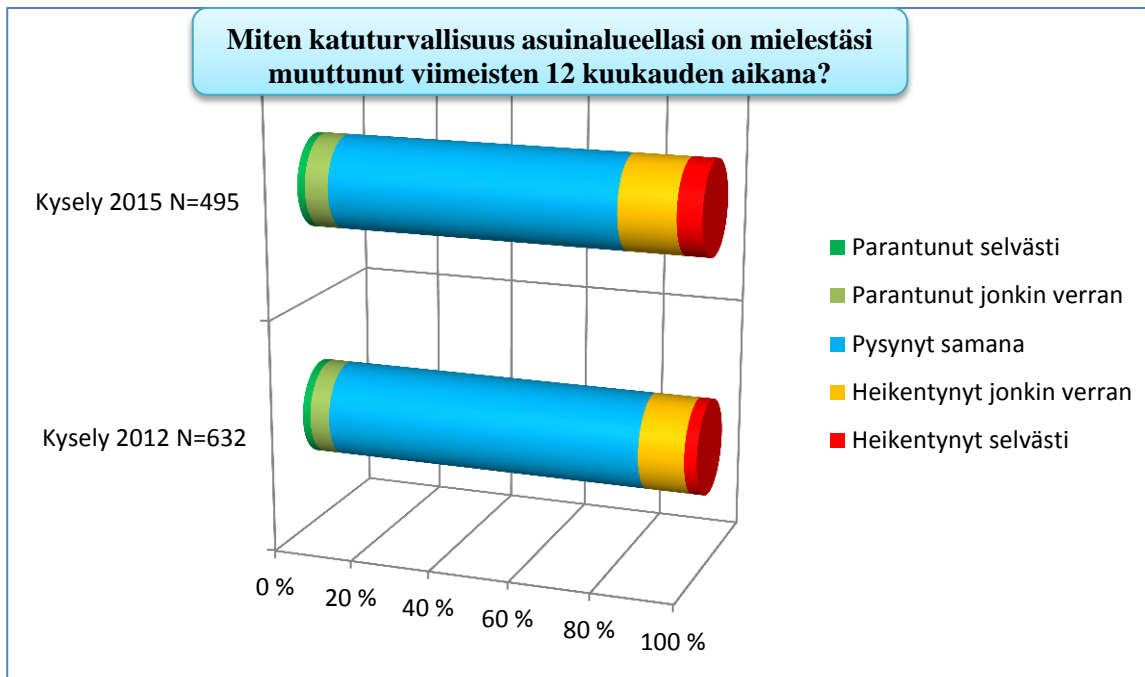
Vajaa viidennes suomalaisista pitää rikollisuutta lähiympäristössään vähintäänkin melko vakavana ongelmana (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 2). Niiden määrä, jotka kokivat ongelmat melko suureksi tai hyvin suureksi oli kasvanut lähes kaksinkertaiseksi kolmessa vuodessa.

Kuva 22. Turvallisuuskyselyn kysymys: missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?

7.3 KATUTURVALLISUUDEN KOKEMINEN JA KOHTAAMINEN OMALLA ASUINALUEELLA

Katuturvallisuus ei ollut huonontunut viimeisen vuoden aikana yhtä paljon kuin ongelmien kokeminen rikoksista ja häiriöistä omalla asuinalueella. Suurin osa, kolme neljästä Hyvinkäällä turvallisuuskyselyn vastaajista koki turvallisuuden pysyneen samana viimeisen vuoden aikana. Katuturvallisuuden koki heikentyneen, selvästi tai jonkin verran, nyt 6 prosenttia enemmän vastaajia kuin kolme vuotta aiemmin. Positiivisesti kokeneita, jotka olivat kokeneet katuturvallisuuden kehityksen joko selvästi parempana tai ainakin jonkin verran parempana, oli aiemmassa ja tämän kertaissa suunnilleen yhtä paljon.

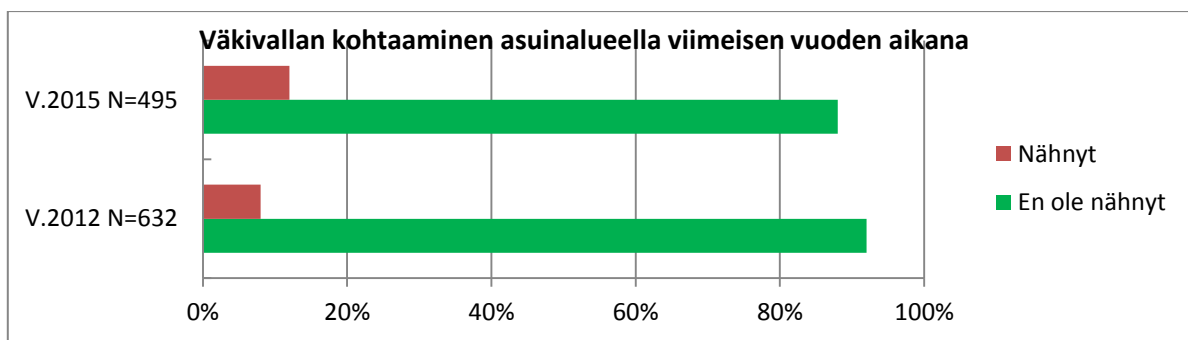
Kuva 23. Turvallisuuskyselyn kysymys: miten katuturvallisuus asuinalueellasi on mielestäsi muuttunut viimeisten 12 kuukauden aikana?

7.4 KOETTU TURVATTOMUUS

Tappelun tai pahoinpitelyn nähneet kokevat enemmän turvattomuutta kuin ne vastaajat, jotka eivät ole nähneet väkivaltaa omalla asuinalueella. Väkivallan ja turvattomuuden kokemisen alueellinen jakautuminen on myös hyvin samantapaista: siellä missä nähdään enemmän väkivaltaa, koetaan myös enemmän turvattomuutta (Laihin & Tuominen 2012, 34 -35). Tärkeä näkökulma turvallisuuteen on omalla asuinalueella tapahtuva väkivalta. Yksi tapa tutkia väkivallan esiintymistä paikallisesti on kysyä vastaajilta, miten usein he ovat nähneet pahoinpitelyn tai tappelun omalla asuinalueellaan. Väkivallan näkemistä voidaan ajatella toissijaisena altistumisena väkivallalle. (Laihin & Tuominen 2013, 20). Viimeisen vuoden aikana oli tappelun tai pahoinpitelyn nähnyt asuinalueellaan 12 prosenttia, näistä kaksi kertaa tai useammin oli nähnyt 5 prosenttia. Verrattuna aiempaan 2012 turvallisuuskyselyyn nyt oli asuinalueella väkivaltatapauksia sattunut useammin, kolme vuotta aiemmin oli 8 prosenttia nähnyt väkivaltatapauksen asuinalueellaan.

Väkivallan kohtaaminen ei mene poliisin tilaston kanssa samassa suhteessa. Poliisin tilastojen mukaan katuturvallisuutta mittaava katuturvallisuusindeksi oli parantunut Hyvinkäällä, ja

pahoinpitelyrikokset olivat vähentyneet kolmessa vuodessa yli kymmenen prosenttia tilastojen mukaan. Kuitenkin turvallisuuskyselyssä oli väkivallan kohtaaminen lisääntynyt vastaajilla, ja niiden, joille ei ollut sattunut rikoksia tai muita ongelmia viimeisen vuoden aikana oli pienentynyt. Turvallisuuskyselyn uhriutumista koskevien kysymysten kuten, ongelmien kokemisessa (kuva 21) ja katuturvallisuutta (kuvat koskevassa osiossa, oli tapahtunut heikennystä samassa suhteessa kuin nyt väkivallan kohtaamisen suhteen. Turvallisuuden kokeminen oli yleisesti (kuva 22) kyselyn mukaan heikentynyt edellisestä kyselystä ja samalla väkivallan kohtaaminen oli lisääntynyt vastaajilla.

Kuva 24. Turvallisuuskyselyn kysymys: oletko nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi viimeeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Vastaajiin kohdistuneista rikoksista (liite 4) oli viimeisen vuoden aikana sattunut eniten polkupyörävarkauksia, sanallista häirintää, ilkivaltaa sekä anastusrikoksia asuintalon pihapiiristä ja asuintalon yhteisistä tiloista.

Rikostapahtumien kokonaismäärässä oli tapahtunut laskua, mikä oli yhdenmukaista poliisille ilmoitetun rikollisuuden kanssa. Yleisimmät rikoslajit olivat samoja myös vuonna 2012. Koska valtaosaan kolme neljästä vastaajasta ei ollut kohdistunut rikoksia, oli vaikeata analysoida mihin, missä ja keneen rikoksia kohdistui. Kuitenkin väkivallan kohtaam

Yksittäiset tiedot ovatkin suuntaa antavia, mutta ovat poliisille tärkeitä "hiljaista ja hyvä tietää" -tietoa, kun eri vaikuttavuuskeinoja suunnitellaan. 8 prosenttia suomalaisista oli joutunut rikoksen uhriksi tai kohteeksi vuonna 2014 (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 3).

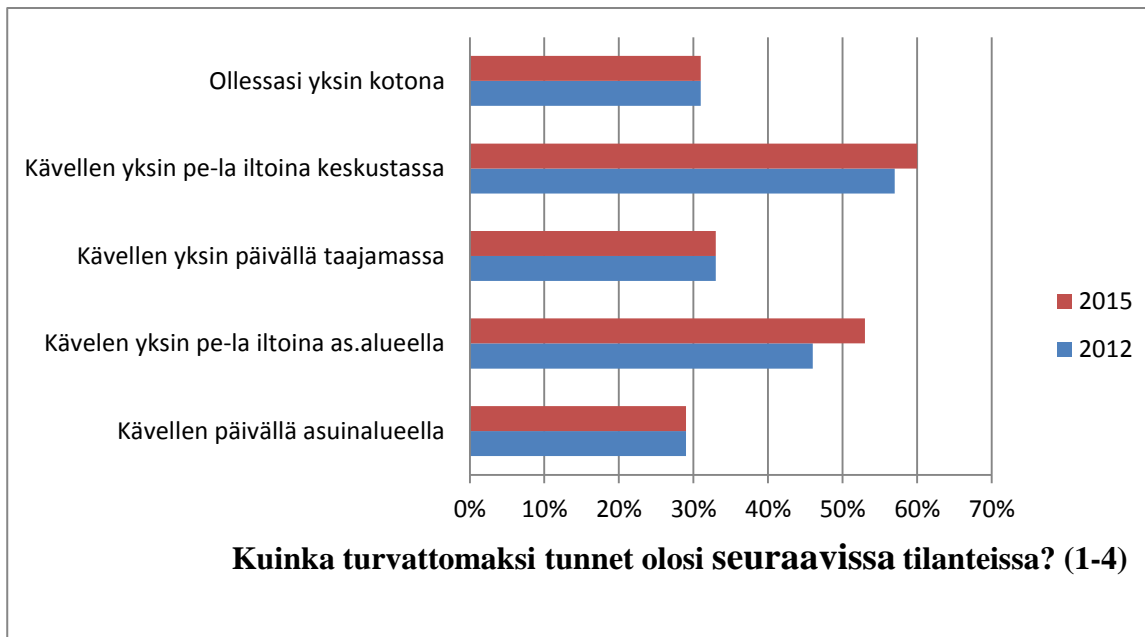
Kaiken kaikkiaan huoli eri rikoksista koettiin samalla tavoin kuin kolme vuotta sitten. Eniten vastaajissa koettiin huolta (liite 3) omaisuuteen kohdistuvista rikoksista, asuntomurroista, liikenneonnettomuuksiin joutumisesta sekä väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi. Nämä

neljä olivat eniten huolestuneisuutta aiheuttavia rikoksia. Samat huolenaiheet olivat myös kolme vuotta sitten tehdyssä kyselyssä esillä, ja hyvin samansuuntaisesti painottuneena. Omaisuusrikoksista ja huumorikoksista kannettiin nyt vähemmän huolta kuin kolme vuotta sitten, mutta henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset huolettivat nyt enemmän. Kun tässä osiossa tarkennettiin omaa huolestuneisuutta, ei muutos ollut suurta, vaan valtaosa vastaajista joko ei kokenut huolta laisinkaan, tai koki vain vähän huolta.

7.5 KOETTU TURVALLISUUS ERI AIKONA JA ERI PAIKOISSA

Oman asuinalueen koettua turvallisuutta selvitettiin kahdella kysymyksellä (liite 5), joista ensimmäinen koski liikkumista yksin omalla asuinalueella päivällä, ja toinen myöhään viikonloppuiltoina. Ulkona liikkumisen turvallisuudentunnetta kysyttiin omalla asuinalueella ja kaupungin keskustassa niin päivällä kuin ilta- ja yöaikaankin. Vertailussa oli myös turvallisuuden kokeminen ollessa yksin kotona.

Vuoden 2015 turvallisuuskyselyssä oli pientä heikennystä ilta- ja yöaikaan liikuttaessa keskustassa tai omalla asuinalueella, muutoin turvallisuus koettiin samanlaisena kuin aiemmassakin turvallisuuskyselyssä. Päivällä yksin liikuttaessa ei muutosta ole tapahtunut, ja olo koetaan turvalliseksi. Oma asuinaluetta pidettiin kysytyissä tilanteissa turvallisempana kuin kaupunginkeskustaa, omalla asuinalueella oli tapahtunut kuitenkin eniten heikennystä edellisestä kyselystä. Päivällä liikkuminen omalla asuinalueella koetaan jopa turvallisemmaksi kuin yksin kotona oleminen.

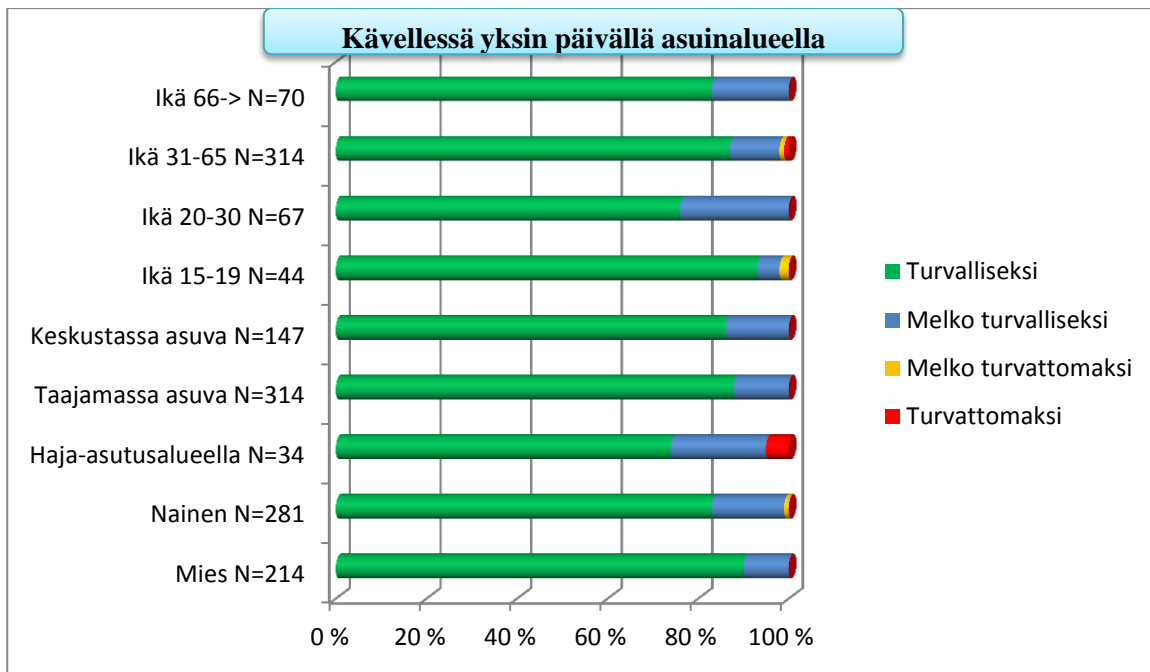

Kuva 25. Turvallisuuskyselyn kysymys: kuinka turvalliseksi tunnet olosi eri tilanteissa?

Päivällä liikuttaessa koettiin turvallisuutta. Päivällä omalla asuinalueella oli turvallista liikkua kaikkien mielestä, ja noin neljä viidestä vastaajasta koki tilanteen turvallisesti. Oma asuinalue sekä kaupungin keskusta koettiin turvallisiksi päivällä. Viikonloppuisin ilta- ja yöaikaan omalla asuinalueella ja keskustassa koettiin enemmän turvattomuutta, mikä oli vastaavaa myös edellisessä turvallisuuskyselyssä. Miehet tuntevat itsensä turvallisemmaksi kuin naiset, ja etenkin ilta- ja yöaikaan liikuttaessa kokevat naiset turvattomuutta selvästi enemmän kuin miehet. Jokaisessa ikäluokassa miehet kokivat turvallisuutta enemmän kuin naiset. Ikäryhmittäistä vertailua vaikeuttaa se, että kokemukset ulkona liikkumisesta vaihtelevat ikäluokissa eri tavoin, vanhemmat vastaajat eivät yleisesti liiku yksin ulkona enenkään iltaisin yhtä paljon kuin nuoremmat.

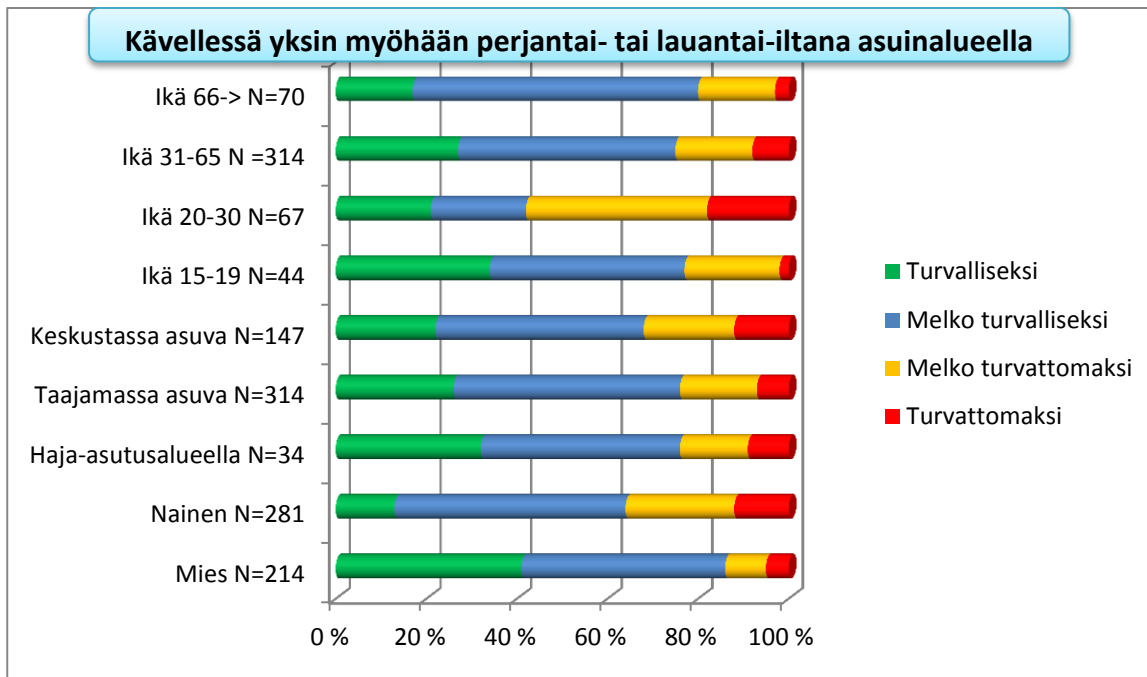
Taustatekijöitä tarkastelemalla voitiin löytää turvattomuutta aiheuttavia osatekijöitä. Päivällä omalla asuinalueella turvattomuutta eniten kokevat työttömänä olevat ja kotiäidit tai -isät. Myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellaan kokivat turvattomuutta lesken asemassa olevat. Työelämässä mukana oleminen ja vakiintunut perhetyötilanne paransi turvallisuudentunnetta, samoin jo työttömyyden kanssa elämään tottuneet. Pidempään työttömänä olleet kokivat vähemmän turvattomuutta kuin alle vuoden työttömänä olleet. Vakiintunut elämäntilanne toi vastaajille turvallisuudentunnetta. Alueellisesti tarkasteltuna, kävellessä yksin päivällä asuinalueellaan nuoret aikuiset ja haja-asutusalueella asuvat kokivat muita vähemmän turvallisuutta. Haja-asutusalueella

ongelmia aiheutui avoimien vastausten perusteella erityisesti liikenteestä, verrattuna muihin ilmoitettuihin ongelmiin.

Kuva 26. Turvallisuuskyselyn kysymys: kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa?

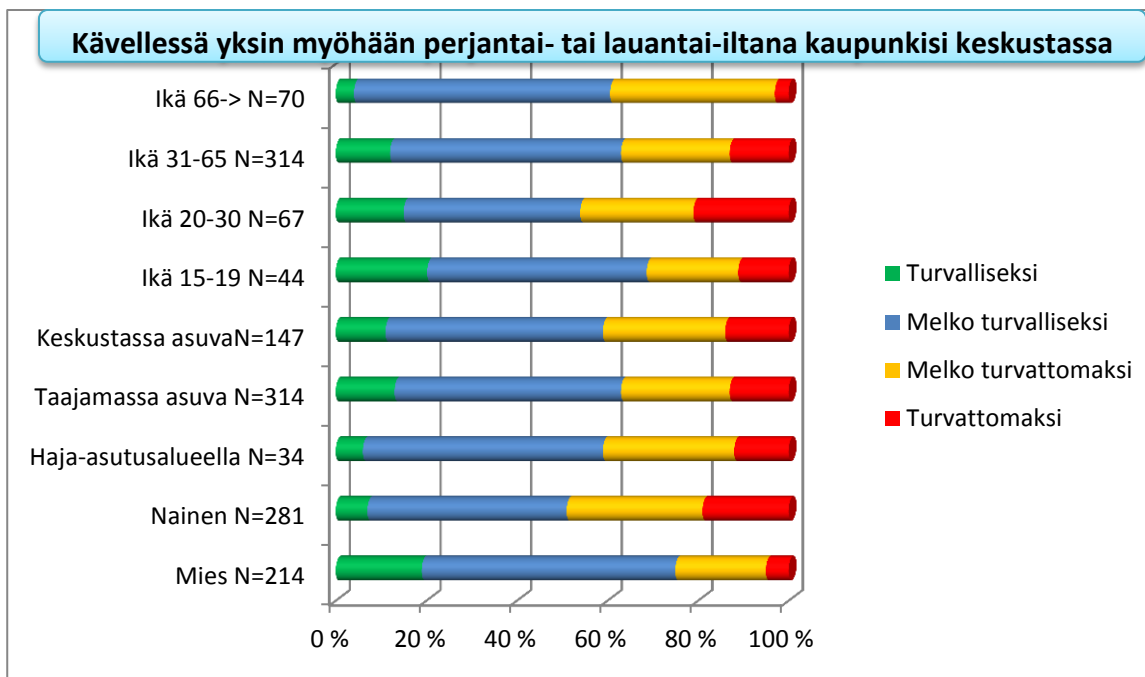
Liikuttaessa yksin omalla asuinalueella ilta- tai yöaikaan viikonloppuisin turvattomuus kasvoi vastaajilla. Viikonloppuillaisin vain noin viidennes vastaajista koki turvallisuutta. Naiset kokivat olonsa kolme kertaa turvattomammaksi kuin miehet. Yli 66-vuotiaat kokivat olonsa turvalliseksi tai melko turvalliseksi, turvattomimpia olivat 20-30-vuotiaat nuoret aikuiset. Keskustassa koettiin viikonloppuillaisin turvattomuutta hieman enemmän kuin muualla.

Kuva 27. Turvallisuuskyselyn kysymys: kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa?

Yksin kaupungin keskustassa myöhään liikuttaessa perjantai- tai lauantai-iltaisoin koettiin turvattomuutta, jossain ryhmissä jopa turvallisuutta enemmän. Naiset, ja nuoret aikuiset kokivat viikonloppuöisin eniten turvattomuutta. Iäkkäämmissä vastaajissa oli vain vähän turvallisuutta kokevia verrattuna muihin vastaajaryhmiin, jopa naisia ja nuoria aikuisia vähemmän.

15 - 19- vuotiaat tunsivat olonsa ilta-aikaan viikonloppuisin turvallisimmaksi verrattuna muihin ikäryhmiin. Naiset kokivat turvattomuutta lähes neljä kertaa enemmän kuin miehet.

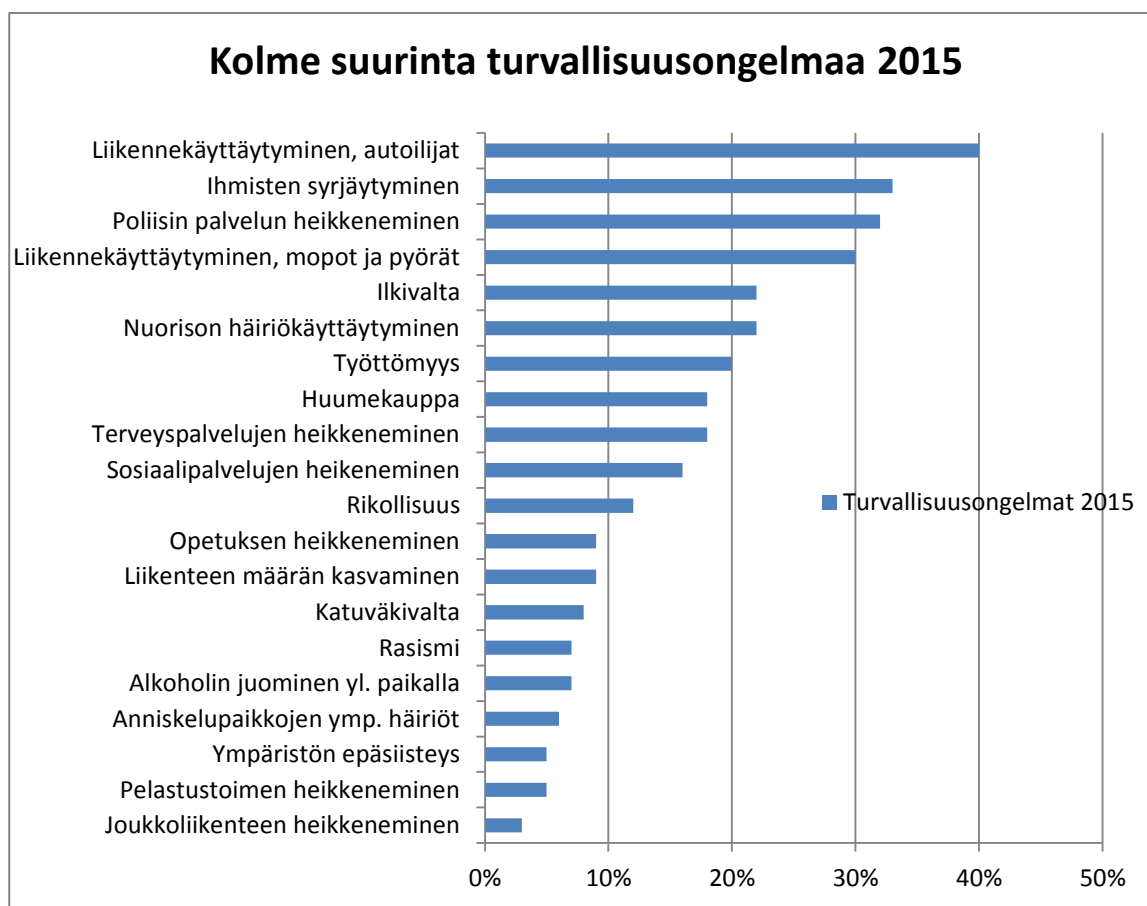

Kuva 28. Turvallisuuskyselyn kysymys: kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa?

Perhesuhteissa ei turvallisuuden kokemisessa, tai jo aiemmin kysytyn oman asuinalueen rikosten ja järjestyshäiriöiden kokemisessa ollut suurta eroa. Ilta- ja yöaikaan koettiin turvattomuutta enemmän kuin päiväaikaan, ja leskeksi itsensä ilmoittaneet kokivat hieman muita enemmän turvattomuutta.

7.6 HUOLTA JA TURVATTOMUUTTA AIHEUTTAVAT PAIKAT JA TILANTEET

Nyt vuoden 2015 kyselyssä nähtiin suurimpana yksittäisenä turvallisuusongelmana liikenne. Seuraavana oli ihmisten syrjäytyminen, ja kolmantena nähtiin poliisin palvelutason heikkeneminen. Melkein yhtä huolestuttavana pidettiin mopoilijoiden liikennekäyttäytymistä kuin kolmea edellä mainittuakin. Pelastustoimen palvelutason heikkenemistä, rikollisuutta, rasismia tai katuväkivaltaa ei pidetty niinkään keskeisenä turvallisuusongelmana kuin esimerkiksi juuri ihmisten syrjäytymistä.

Kuva 29. Turvallisuuskyselyn kysymys: mitkä ovat mielestäsi kuntasi kolme suurinta turvallisuusongelmaa?

Samassa yhteydessä pystyi lisäämään oman vaihtoehdon (muu) turvattomuutta tuovaksi tekijäksi. 70 vastaajasta, jotka halusivat lisätä oman vaihtoehdon, 41 vastaajaa näistä viittasi turvattomuutta tuovaksi tekijäksi lisääntyneen turvapaikanhakijoiden määrän ja siihen liittyvän turvattomuuden Hyvinkäällä. Turvapaikanhakijoihin liittyvät avoimet vastaukset olivat yleiseen turvattomuuden kokemiseen liittyviä, kuten: huonosti käyttäytyvät maahanmuuttajat, huoli turvapaikanhakijoiden sopeutumisesta kulttuuriin, pakolaisten määrän suuri lisääntyminen, turvapaikkamajoitusbisnes kaupunkilaisten turvallisuuden kustannuksella ja ikävä kyllä, mutta pakolaistilanne aiheuttaa turvattomuutta. Kolme vuotta aiemmin ei noussut yhtään avointa vastausta liittyen turvapaikanhakijoihin, silloin esillä oli lähinnä liikenteeseen liittyviä huolenaiheita.

Suurimmalle osalla (kolmanneksella) vastaajista ei ollut turvattomia paikkoja asuinalueellaan, tämä oli isoin ryhmä kaikista vaihtoehdoista. Kaksi kolmesta ilmoitti kuitenkin asuinalueellaan olevan paikkoja jotka aiheuttivat turvattomuutta. Edellisessä tutkimuksessa ei ollut samanlaista kysymystä, mutta ilmiönä liikennekäyttäytyminen ja liikenneturvallisuus olivat silloinkin

eniten turvattomuutta lisääviä aiheita, ja kolmanneksi eniten huolta koettiin nuorten häiriökäyttäytymisestä.

Suurimpana turvattomuutta aiheuttaviksi paikoiksi oli nostettu risteysalueet, suojatiet sekä puistot ja muut ulkoilualueet. Eniten huolta aiheuttavat paikat noudattivat turvallisuusongelmiin liittyviä seikkoja, ensin olivat liikenteeseen liittyvät ongelmat ja paikat, tämän jälkeen puistot ja ulkoilualueet joissa ongelmia aiheutuu mm. häiriökäyttäytymisestä ja päihteiden suurkuluttajista. Isona huolenaiheena nähtiin myös huoli poliisin palvelutason heikkenemisestä. Poliisin oikeus ja velvollisuus on valvoa yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä liikenneturvallisuutta, joten ehkä poliisin palvelutason heikkeneminen oli osaltaan myös ratkaisun hakemista ensin esille nostettuihin ongelmiin.

Vuonna 2012 omalla asuinalueella pidettiin huolestuttavimpana holtitonta liikennekäyttäytymistä niin autoilijoilla kuin mopoilijoilla ja polkupyöräilijöillä. Huolestuttavana pidettiin myös nuorison häiriökäyttäytymistä, ja melkein yhtä huolestuttavana pidettiin ihmisten syrjäytymistä. Keskiarvoa huolestuttavampana pidettiin myös ilkivaltaa, huumekauppaa, rikollisuutta, terveyspalvelujen heikkenemistä ja työttömyyttä. Vähiten huolestuneisuutta aiheuttivat prostituutio, rasismi ja joukkoliikenteen sekä perusopetuksen heikkeneminen. Poliisin palvelutason heikkeneminen ei ollut tuolloin vaihtoehtona. Vuonna 2012 nähtiin toimenpide-ehdotuksina koetun turvallisuuden parantamiseksi poliisin, päihdetyön ja nuorisotyön resurssien lisäämistä, sekä toimenpiteitä liikenneolosuhteiden ja liikennekäyttäytymisen parantamiseksi.

Kuva 30. Turvallisuuskyselyn kysymys: onko asuinalueellasi turvattomia tai vaarallisia paikkoja? Mitkä paikat?

Avoimissa vastauksissa tarkennettiin turvattomiksi tai vaarallisiksi koettuja paikkoja, tässä oli mahdollisuus tarkentaa miksi, missä ja milloin koettiin kerrottuja seikkoja ongelmaksi. Avoimissa vastauksissa vastaajat olivat tarkentaneet vastauksia pitkälti niillä seikoilla joilla oli välitön vaikutus heidän liikkumistottumuksiin, tai paikka oli lähellä omaa asuntoa. Avoimiin vastauksiin tuli yhteensä 202 vastausta. Valaistuksen puuttuminen ilta- ja yöaikaan koettiin yhdeksi isoksi yksittäiseksi turvattomuutta aiheuttavaksi tekijäksi. Valaistuksessa koettiin varsinkin omalla asuinalueella olevan puutteita rikkoutuneista lamputa, tai yöaikaan sammutetuista katuvaloista.

Yleisimmin esiintyneitä kokonaisuuksia olivat:

- yleisesti liikenteeseen liittyvät vastaukset, risteykset ja suojatiet (104 kpl),
- häiriökäyttäytyminen yleisellä paikalla (43 kpl),
- katuvalaistukseen liittyvät vastaukset (30 kpl) ja
- turvapaikanhakijoihin liittyvät vastaukset (14 kpl).

Liikenteeseen liittyviä turvattomuutta aiheuttavia näkökulmia oli ajotapaan, ajonopeuteen, kevyenliikenteeseen, yleiseen holtittomuuteen kaikilla ajoneuvoilla, ja siihen liittyvään turvattomuuteen, mopoilla kaahailuun jne. Näitä yleisesti liikenteeseen liittyviä vastauksia oli noin puolet kaikista. Liikenneturvallisuuteen liittyvistä osa-alueista mainittiin yleensä omalta

asuinalueelta jokin puute, kuten pyörätie, näköesteet ja tien huono kunto. Liikenteestä erottuivat myös suojatiet ja niillä liikkumisen turvattomuus sekä niiden puute tai väärin sijoittelu, lisäksi teiden risteykset ja niissä ajaminen. Yhteistä näille vastauksille oli se, että ongelmia liikenteestä koettiin juuri omalla asuinalueella tai sen välittömässä läheisyydessä enemmän kuin muualla. Vaikka oma asuinalue koettiin turvalliseksi, haluttiin sitä muuttaa vielä turvallisemmaksi.

Häiriökäyttäytymiseksi luokitelluista seikoista päihtyneiden aiheuttama turvattomuus aiheutui yleisimmin: päihtyneistä keskusta-alueella, ravintoloiden edustoilla ja kaupungin puistoissa. Nuorison aiheuttamat häiriöt etenkin koulujen ja päiväkotien pihoilla koettiin ongelmaksi ilta- ja yöaikaan. Yksittäisiä paikkoja, joita mainittiin nuorten aiheuttamiksi häiriökohteiksi, eri kaupunginosissa olivat Talvisillassa päiväkodin ja kaupan läheisyys, Martissa kaupan edusta, Paavolassa koulun piha-alue ja maaumalan alue Ahdenkalliossa.

Turvapaikanhakijat nousivat esille neljäntoista vastaajan vastauksissa. Vastauksissa mainittiin yleisesti että pakolaiset, turvapaikanhakijat, ulkomaalaiset tai vastaanottokeskus ylipäättään aiheuttaa turvattomuutta vastaajissa. Tähän teemaan oli näiden kriittisten vastausten lisäksi kaksi neutraalia vastausta, yhdessä vastauksessa turvattomuutta eriteltiin seuraavasti: "Maahanmuuttajista on uutisoitu niin paljon muissa paikoissa että ne ovat saaneet minut pelkäämään että minuun käydään käsiksi. Ennen uskalsin liikkua yksin missä vaan". Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää huolestuneisuutta aiheuttavia paikkoja, joten vastaukset eivät suoranaisesti olleet paikkoja selvittäviä.

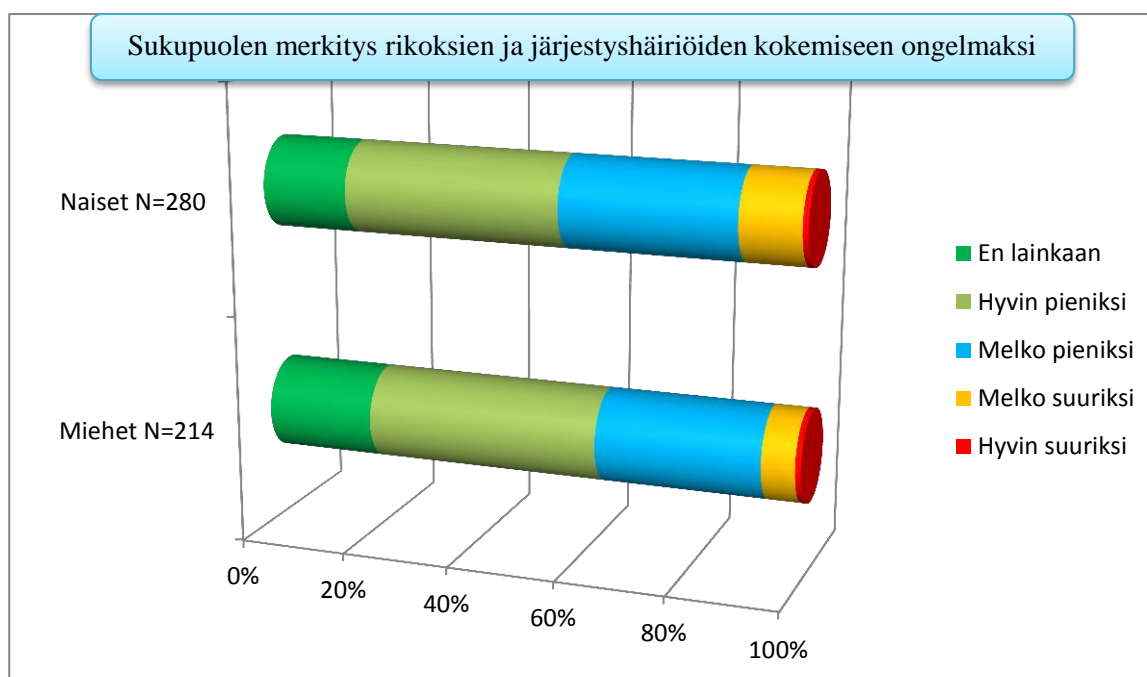
7.7 TURVALLISUUDEN KOKEMINEN TAUSTATIETOJEN PERUSTEELLA

Turvallisuuden kokemiseen omalla asuinalueella vaikutti tämän kyselyn perusteella muun muassa ikä, sukupuoli, sosiaaliekonominen tausta, perheellisyys, asumismuoto ja itse asuinalue. Asumismuodolla ei niinkään ollut vaikutusta turvallisuuden kokemiseen. Turvallisuutta koettiin vaihtelevasti eri taustatekijöiden mukaan, esimerkiksi vanhimmassa ikäluokassa koettiin niin vahvaa turvallisuutta kuin turvattomuuttakin.

7.7.1 NAISTEN JA MIESTEN KOETTU TURVALLISUUS

Naiset kokivat ongelmia rikoksista ja järjestyshäiriöistä asuinalueellaan miehiä hieman enemmän. Melko suurina ongelmat rikoksista johtuen koki naisista lähes kaksinkertainen määrä kuin miehistä. Hyvin suurina ongelmat kokivat vain muutamasta vastaajasta niin miehissä kuin naisissa. Väkivallan kohtaaminen oli tämän kyselyn mukaan tasa-arvoista, naisista 12 prosenttia ja miehistä 13 prosenttia oli nähnyt väkivaltaa kerran tai useammin asuinalueellaan. Vaikka väkivaltaa kohdattiin tasa-arvoisesti, kokivat naiset turvattomuutta enemmän kaikissa olosuhteissa kuin miehet. Naiset ja miehet olivat yhtä lailla huolestuneita omaisuudesta, huumausaineiden kaupittelusta sekä muunlaisesta häirinnästä (liite 5). Liikenteestä, väkivallasta ja väkivallalla uhkailusta olivat naiset hieman enemmän huolestuneita kuin miehet. Miehet ja naiset kokivat samalla tavalla katuturvallisuuden muutoksen edellisen vuoden aikana asuinalueellaan (liite 7).

Poliisibarometrin 2014 mukaan seksuaalisesta ahdistelusta/väkivallasta jätettiin ilmoittamatta kolme tapausta neljästä ja pahoinpitelyistä yli puolet (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 3). Vain naisiin oli, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, kohdistunut seksuaalista väkivaltaa tai ahdistelua ja pari- tai lähisuhdeväkivaltaa. Kansallisen rikosuhritutkimuksen mukaan vuonna 2013 naisista 11 prosenttia kertoi pahoinpitelytapauksen tulleen poliisin tietoon, miesten osalta osuus oli 13 prosenttia. (Danielsson & Kääriäinen 2014, 14).

Kuva 31. Turvallisuuskysely kysymys: missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?

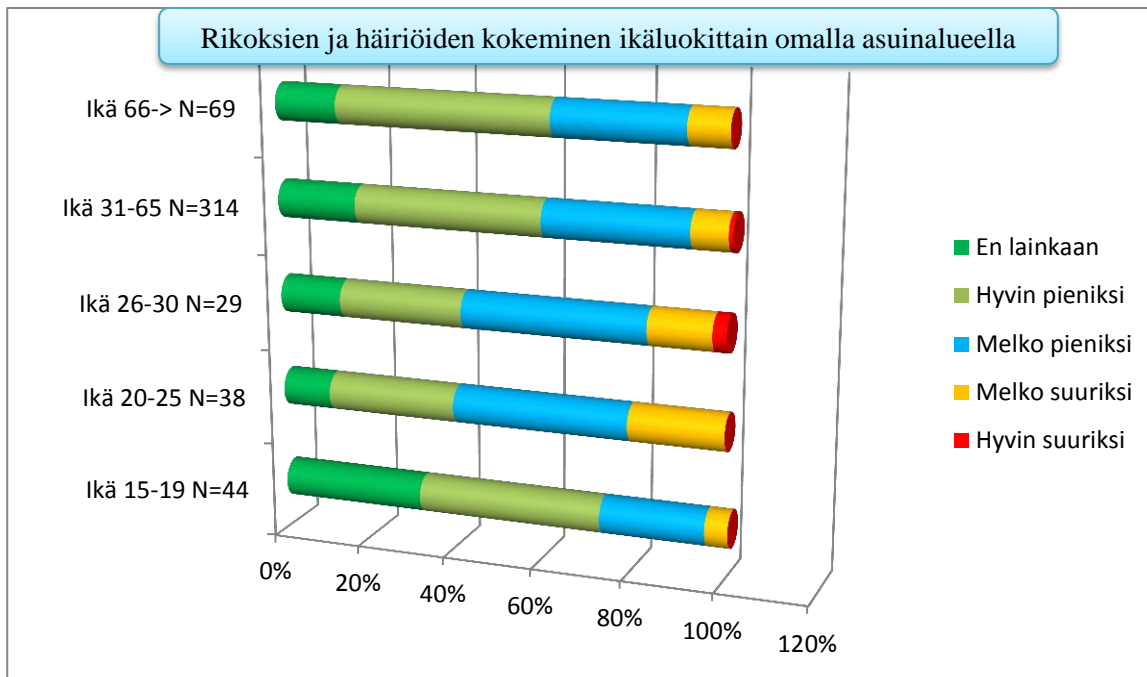
7.7.2 IÄN MERKITYS

Nuorimmat alle 20 -vuotiaat ja vanhimmat yli 66 -vuotiaat kokivat turvallisuutta eniten, mikä selittyi ainakin osaltaan heidän vähäisellä viimeaikaisella rikoksien ja häiriöiden kohtaamisena. Toisaalta nuorissa ja vanhemmissa ikäluokissa oli myös niitä jotka ovat uhrinäkökulmasta potentiaalisia rikoksen kohteita. Näissä ikäluokissa oli niitä turvattomia, jotka eivät ilmeisesti juuri liiku asuinalueen ulkopuolella, ja heillä saattaa olla vahva sidos omaan sosiaaliseen verkostoon. Esimerkiksi nuorissa ja vanhemmissa ikäluokissa oli myös turvattomuutta kokevia. Nuoret aikuiset kokivat rikokset ja häiriöt muita enemmän ongelmaksi asuinalueellaan, he olivat usein niitä, jotka ovat vasta muuttaneet nykyiselle asuinalueelleen, ja heillä perhe-elämän aloittaminen oli ajankohtaista. Näin he olivat niitä, jotka halusivat vaikuttaa oman asuinalueensa turvallisuustilanteeseensa.

Naiset kokivat turvattomuutta miehiä enemmän kaikissa tilanteissa, ja mitä isommaksi riski kasvoi kohdata rikoksia ja häiriöitä, sitä enemmän naiset kokivat turvattomuutta. Kuitenkin kaikkein turvallisimpana olonsa kokivat yli 66-vuotiaat naiset. Vastauksista ei siis voi tehdä yksiselitteistä ryhmittelyä, koska ryhmien sisälläkin oli vahvaa vaihtelua.

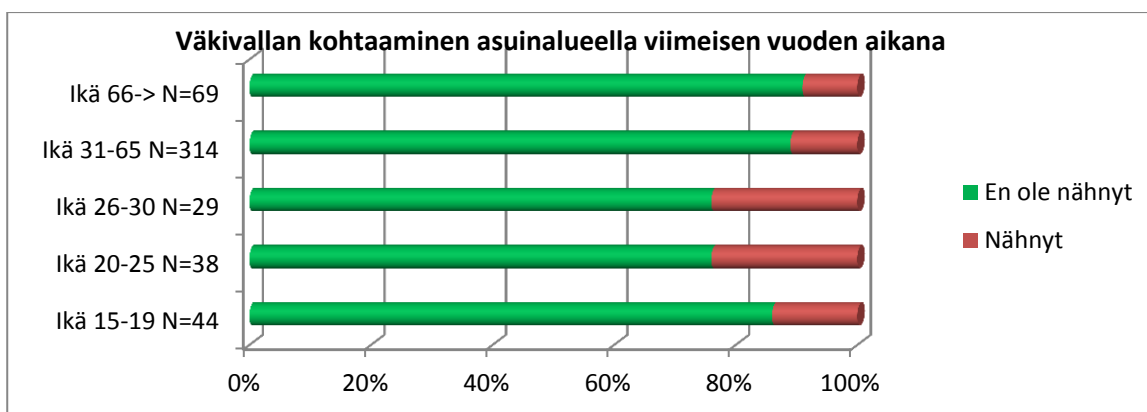
Perheellisyydellä ja vakavaraisuudella on myös yhteys turvallisuuden kokemiseen, kun taas epävarmuus taloudellisuudesta tai työllisyydestä tuovat epävarmuutta, mikä näkyy turvattomuutena.

Ikäkkäämmät vastaajat kokivat katuturvallisuuden pysyneen ennallaan niin miehissä kuin naisissakin (Liite 7). Yli 66-vuotiaat kokivat positiivisimmin katuturvallisuuden muutoksen, he näkivät tilanteen pysyneen samana tai parantuneen jonkin verran enemmän kun verrattiin muihin ikäryhmiin. Yli 66-vuotiaissa naisissa koettiin katuturvallisuuden muutoksessa vähiten heikennystä. Kaikissa muissa ikäluokissa miehet näkivät muutoksen naisia enemmän positiivisempaan suuntaan. Nuoret aikuiset naiset kokivat tilanteen heikentyneen eniten verrattuna muihin ikäluokkiin viimeisen vuoden aikana. Nuoriin aikuisiin oli lähes puolelle vastaajista kohdistunut jokin rikos, kun taas yli 66-vuotiailla vain 14 prosenttia oli ollut tekemisissä omakohtaisesti rikoksien kanssa. Nuorimmat ja vanhimmat vastaajat kokivat ongelmia vähiten asuinalueellaan. Nuorimmasta ikäluokasta 15 - 19 -vuotiaista vain kaksi vastaajaa oli kokenut ongelmat melko suuriksi, ja hyvin suureksi ei kukaan.

Kuva 31. Turvallisuuskyselyn kysymys: missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?

Ongelmien kokeminen rikoksista ja häiriöistä oli samansuuntainen väkivallan kohtaamisen kanssa. Nuoret aikuiset kokivat rikokset ja häiriöt muita ikäluokkia enemmän ongelmiksi asuinalueellaan, ja olivat nähneet väkivaltaa asuinalueellaan useammin kuin muut. Tyypillisiä nuoriin kohdistuvia rikoksia olivat kyselyssä suusanallinen häirintä ja uhkailu (liite 4).

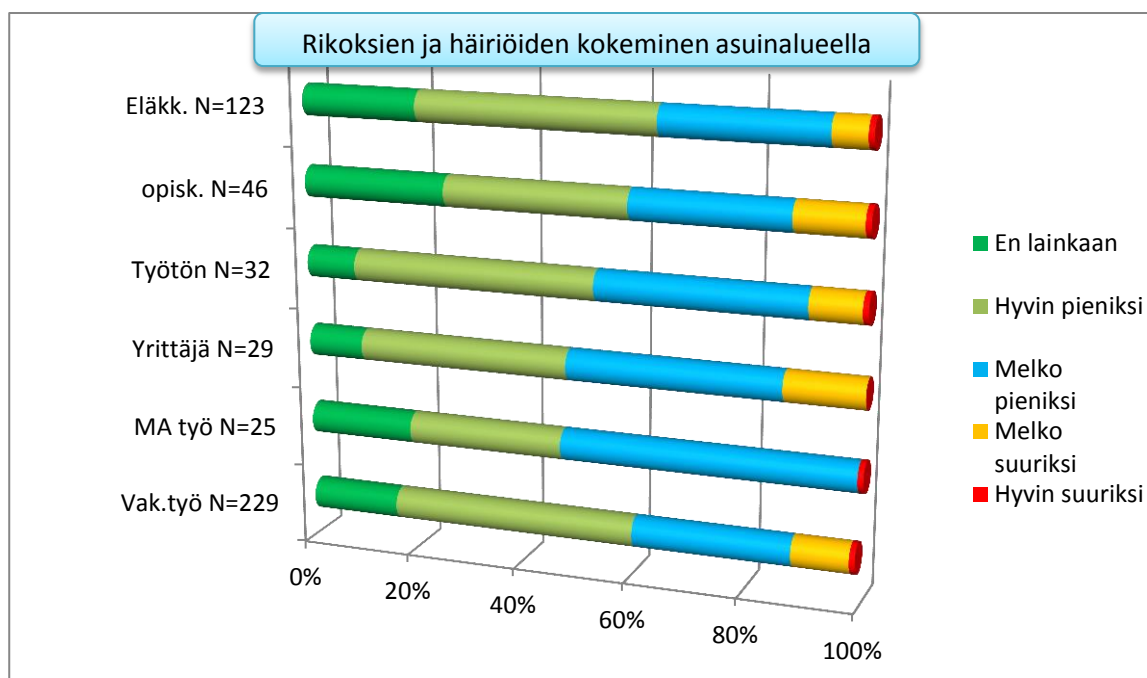

Kuva 32. Turvallisuuskyselyn kysymys: oletko nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi viimeeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

7.7.3 TYÖLLISYYDEN JA KOULUTUSTAUSTAN VAIKUTUS

Vähiten rikoksia tai häiriöitä oli kohdistunut pysyvässä työsuhteessa tai työsuhteessa ylipäättään olevat (liite 4). Määräaikaisessa työsuhteessa olevat kokevat vähiten turvattomuutta niin päivisin kuin ilta- ja yöaikaan. Eniten rikoksia ja häiriöitä oli kohdistunut nuoriin opiskelijoihin. Työelämässä mukana oleminen näytti kyselyn mukaan pienentävän ongelmien kokemista rikoksista ja häiriöistä omalla asuinalueella. Samoin eläkkeellä olevat ja opiskelijat eivät kokeneet, tai sitten kokivat hyvin pieniksi ongelmat asuinalueellaan. Alle vuoden työttömänä olleet kokivat ongelmia enemmän kuin pitkäaikaistyöttömät, ja tällä hetkellä työttömänä olevat vastaajat kokivat turvattomuutta eniten. Eläkkeellä (liite 9) koettiin muita enemmän katuturvallisuuden pysyneen samana, ja vain pieni osa eläkeläisistä koki että katuturvallisuus oli heikentynyt selvästi. Huonoimpana tilanteen kokivat ne, jotka olivat olleet vasta vähän aikaa työttömänä, yksikään työttömistä ei nähnyt katuturvallisuuden muuttuneen edes vähän paremmaksi. Yli vuoden työttömänä olleet, eli niin sanotut pitkäaikaistyöttömät, eivät kokeneet katuturvallisuuden muutosta puoleen tai toiseen, vaan kokivat lähes eläkkeellä olevien mukaan sen pysyneen samanlaisena. Määräaikaisessa työsuhteessa, alle vuoden työttömänä olleet ja yrittäjät kokivat katuturvallisuuden selvästi heikentyneen verrattuna muihin.

Koulutuksen ollessa vastaajilla yliopistotasoinen tai vastaava, koettiin katuturvallisuuden pysyneen vähintään samana, ja heikentyneen vähemmän kuin muilla koulutustaustoilla (liite 9). Erot perus-, keski- tai ylemmän asteen koulutus pohjalla olivat pieniä, mutta vain perusasteen omaavien kokemus katuturvallisuudesta oli heikentynyt hieman enemmän kuin muilla.

Kuva 33. Turvallisuuskysely kysymys: missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?

7.7.4 PERHEELLISYYS

Vähiten rikoksia tai häiriöitä kohdistui parisuhteessa oleviin ja perheellisiin vastaajiin verrattuna esimerkiksi naimattomiin ja lapsettomiin vastaajiin (liite 9). Perheissä ei lasten ikä tai lapsettomuus vaikuttanut juurikaan katuturvallisuuden muutoksen kokemiseen viimeisen vuoden aikana. Ainoastaan perheissä joissa oli koulu- tai opiskeluaikaisia lapsia koettiin katuturvallisuuden heikentyneen jonkin verran enemmän kuin aivan pienten lasten tai lapsettomien perheissä. Perheissä joissa oli alle seitsemän -vuotiaita lapsia koettiin ongelmat joko hyvin tai melko pieninä, kymmenen prosenttia vähemmän kuin muissa perhemuodoissa. Kotitalouksissa joissa ei ollut lainkaan alle 18 -vuotiaita lapsia, oli vastaajia suhteessa muihin eniten, jotka eivät kokeneet lainkaan ongelmia rikoksista ja häiriöistä.

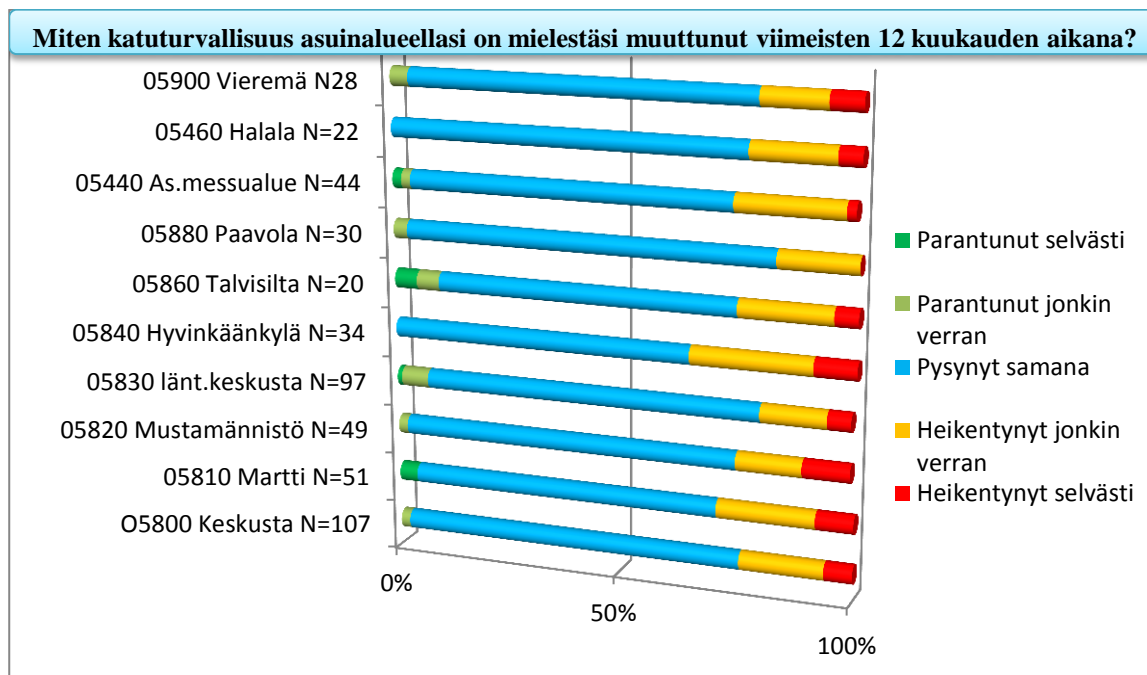
Pienten lasten perheissä ei ole ehkä aikaa ja kiinnittää huomiota asuinalueen ongelmiin siinä määrin kuin perheissä joissa on teini-ikäisiä lapsia, ja jotka liikkuvat jo itsenäisesti asuinalueellaan.

Lesken asemassa olevat kokivat katuturvallisuudessa muutosta huonompaan suuntaan, mutta toisaalta heissä oli myös niitä, jotka kokivat että katuturvallisuus oli parantunut muita enemmän viimeisen vuoden aikana. Naimattomien osuudessa näkyi nuorten vastaajien osuus, jotka kokivat

katuturvallisuuden muutoksen pieneksi verrattuna muihin. Parisuhteessa ja avioliitossa olevat kokivat vain vähäistä katuturvallisuuden muutosta, ja he kokivat turvallisuutta enemmän liikkeessaan asuinympäristössä ja kaupungin keskustassa riippumatta kellonajasta verrattuna naimattomiin tai leskenä asuviin.

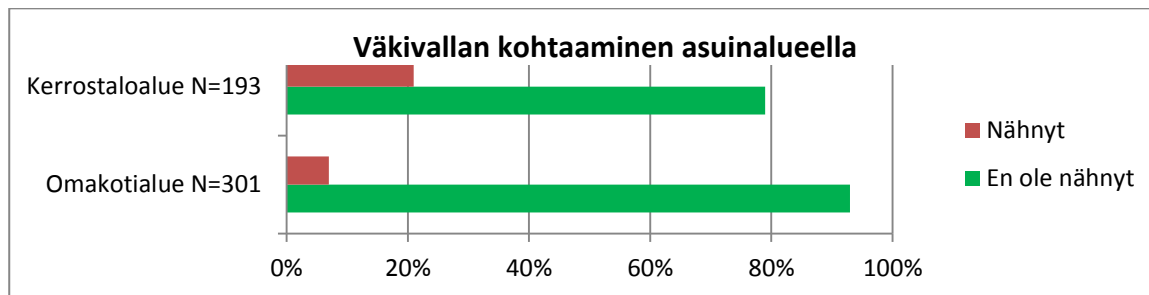
7.7.5 ALUEELLISESTI

Postinumeron mukaan tarkasteltuna vastaajien määrät olivat varsin pieniä, ja näistä tehtyjä johtopäätöksiä voitiin pitää lähinnä suuntaa antavina (liite 10). Kolme postinumeroaluetta joissa koettiin joko lainkaan tai sitten hyvin pienenä asuinalueen ongelmat olivat Asuntomessualue, Martti ja Vieremä. Nämä alueet edustavat niin keskustaa kuin taajamaa, ja ovat eri puolilla kaupunkia. Ongelmia rikoksista ja häiriöistä koetaan siis tasapuolisesti ympäri kaupunkia, eikä yhtä ongelmatonta tai ongelmallista aluetta voida nimetä. Rikoksista ja häiriöistä ei juurikaan koettu ongelmia asuinalueilla, mutta katuturvallisuus koettiin heikentyneen eniten Hyvinkäänkylän alueella, ja parhaiten oli pysynyt vähintään ennallaan Paavolassa. Kaikilla muilla alueilla, paitsi Paavolan alueella, oli niitä henkilöitä jotka kokivat katuturvallisuuden heikentyneen selvästi.

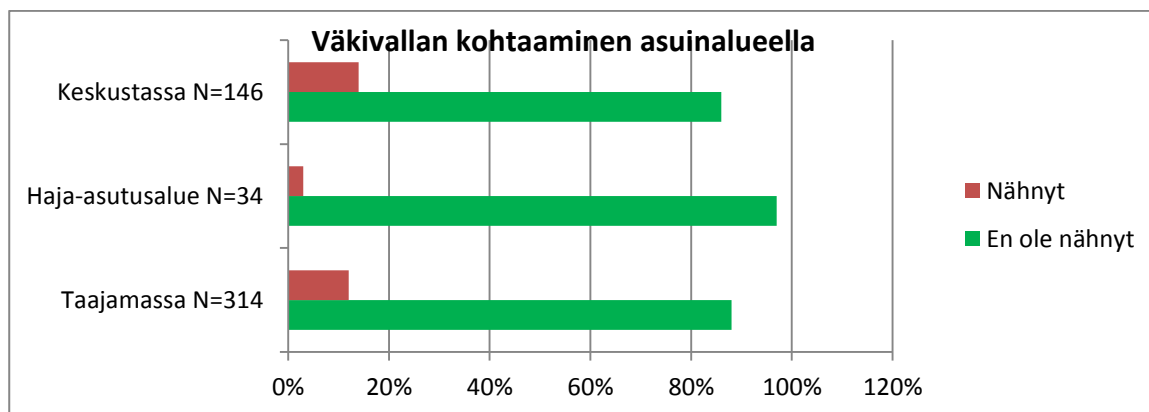
Kuva 34. Turvallisuuskyselyn kysymys: miten katuturvallisuus on mielestäsi muuttunut viimeisten 12 kuukauden aikana?

Asumismuotoja vertailtaessa, omakotitalossa asuvat olivat kerrostaloasumista yleisimmin asuneet samassa asunnossa yli vuoden, ja asunto oli heillä muita yleisemmin omistusasunto. Vuokralla asumista oli yleisimmin keskustassa ja kerrostaloissa. Kerrostaloalueella asuva oli nähnyt viimeisen vuoden aikana 14 prosenttia yleisimmin väkivaltaa kuin omakotialueella asuvat.

Kuva 35. Turvallisuuskyselyn kysymys: oletko nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi viimeeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Yli kymmenen prosenttia taajamassa ja keskustassa asuvista oli kohdannut väkivaltaa omalla asuinalueella. Haja-asutusalueella väkivallan kohtaaminen oli ollut harvinaista.

Kuva 36. Turvallisuuskyselyn kysymys: oletko nähnyt tappelun tai pahoinpitelyn asuinalueellasi viimeeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

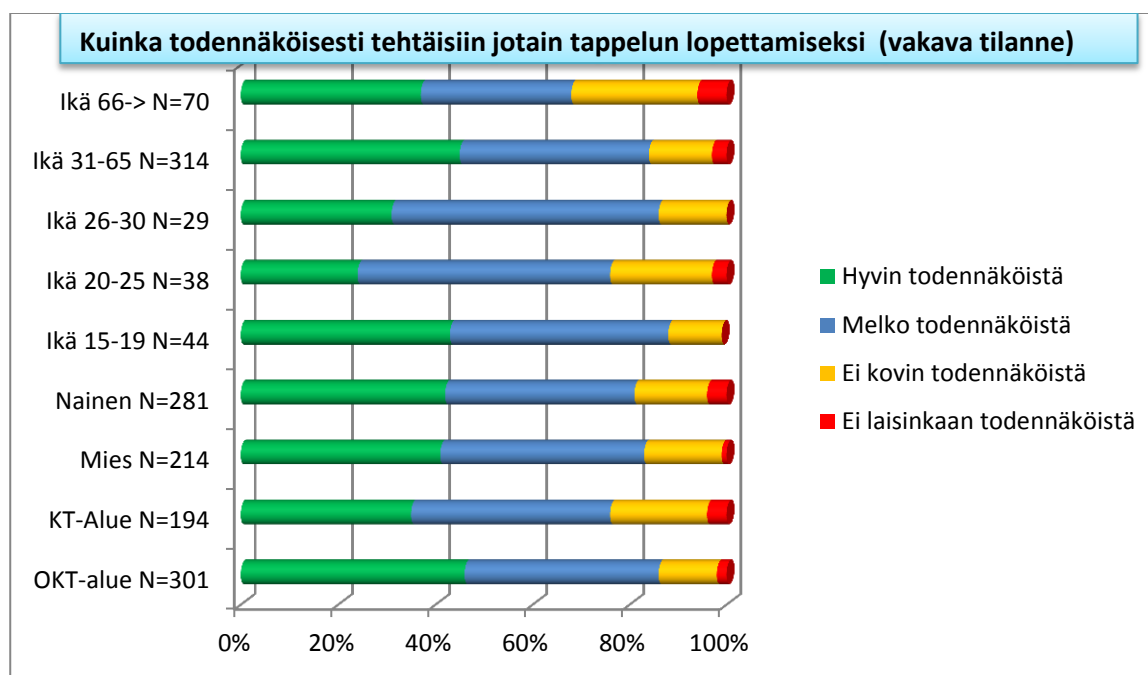
Asuiko vastaaja omistus- tai vuokra-asunnossa taajamassa, keskustassa tai haja-asutusalueella, vai oliko vastaaja asunut yli tai alle vuoden nykyisessä asunnossa, ei rikoksien ja järjestyshäiriöiden

kokemisessa ollut juurikaan eroja. Oma asuinalue koettiin turvalliseksi, ja ongelmia ei koettu juurikaan. Suurin osa, noin kolme neljästä oli kokenut rikokset joko hyvin pieniksi tai melko pieniksi.

7.8 AKTIIVISUUS ASUINALUEELLA

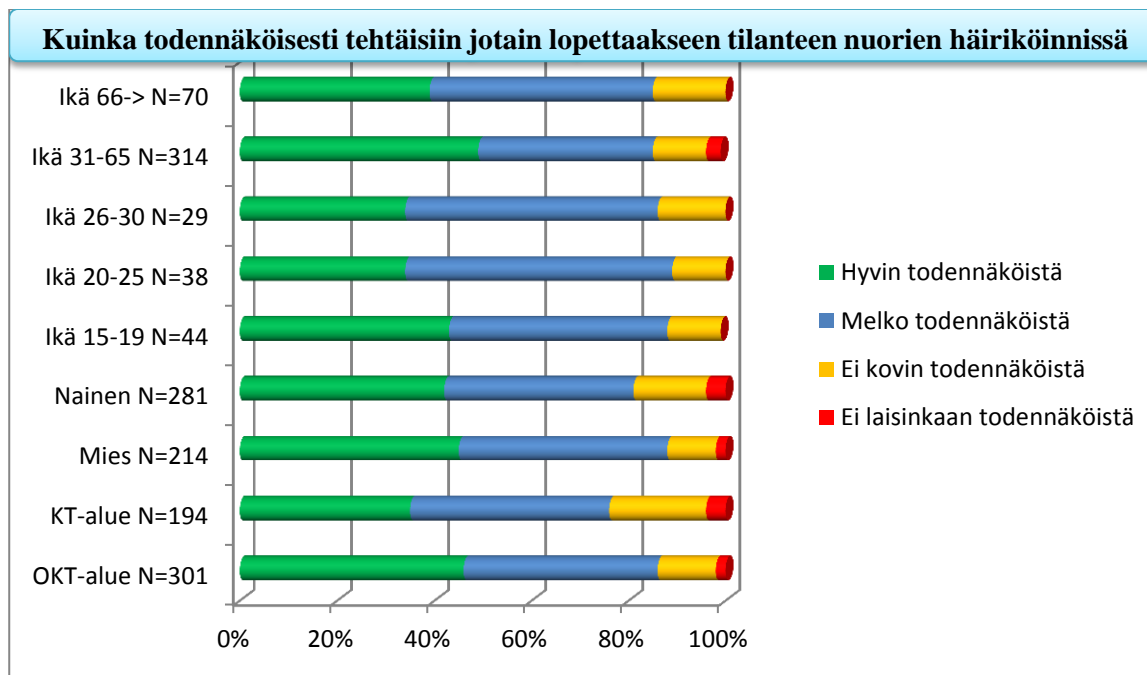
Turvallisuuskyselyssä kysyttiin vastajalta todennäköisyyttä sille että jos asuintalon ulkopuolella olisi käynnissä tappelu, niin joko vastaaja tai joku muu taloudesta tekisi jotain tilanteen lopettamiseksi. 42 prosenttia tekisi jotain hyvin todennäköisesti, ja melko todennäköisesti 40 prosenttia. Ei kovin todennäköisenä pitää 16 prosenttia, ja ei laisinkaan todennäköisenä kolme prosenttia vastajista

Miehet ja naiset tekisivät tasa-arvoisesti jotain tilanteen lopettamiseksi. Naisissa ja iäkkäämmissä vastaajissa oli enemmän niitä jotka eivät todennäköisesti tekisi mitään asialle. Omakotialueella tehtäisiin todennäköisemmin jotain tilanteen lopettamiseksi kuin kerrostaloalueella.

Kuva 37. Turvallisuuskyselyn kysymys: Jos asuintalosi ulkopuolella olisi käynnissä tappelu ja jotaki osallistujaa lyötäisiin tai uhattaisiin vakavasti, kuinka todennäköistä olisi, että sinä, joku taloudestasi tai naapurisi tekisi jotakin lopettaakseen tilanteen?

Aktiivisuutta tarkasteltiin asuinalueella myös liittyen häiriöihin ja ilkivaltaa. Häiriöistä ja ilkivallasta sekä asuinalueella tapahtuvaan väkivallantekoon puututtaisiin joko hyvin tai melko todennäköisesti, vain vajaa viidennes jättäisi tekemättä mitään. Omakotitaloalueella tehtäisiin jotain lopettaakseen tilanteen hieman varmemmin kuin kerrostaloalueella. Omakotialueella keski-ikäinen vastaaja tekisi todennäköisesti jotain tilanteen lopetettavaksi. Samoin miehet puuttuisivat hieman naisia aktiivisemmin. Vain yksittäiset vastaajat jättäisivät tekemättä mitään asiassa.

Kuva 38. Turvallisuuskyselyn kysymys: Jos asuintalosi ulkopuolella nuorisojoukko käyttäytyisi häiritsevästi tai tekisi ilkivaltaa, kuinka todennäköistä olisi, että sinä, joku taloudestasi tai naapurisi tekisi jotakin lopettaakseen tilanteen?

7.9 YHTEYDENPITO POLIISIN JA ASUKKAIDEN VÄLILLÄ

Poliisin ja kansalaisten välinen vuorovaikutus on kahdensuuntaista. Poliisi tiedottaa aktiivisesti alueella tapahtuvista asioista, ja toisaalta poliisille ilmoitetaan. Hyvä maine syntyy siitä, että tekee oikeita asioita ja kertoo niistä muille. Poliisin on panostettava näkyvyyteen, tavoitettavuuteen ja palveluiden saatavuuteen. Tämän lisäksi poliisin on tarjottava mahdollisuus vuorovaikutukseen. Erityisenä tavoitteena on ehkäistä rikoksia, häiriöitä ja onnettomuuksia ennalta. (Poliisin ylijohdon julkaisusarja 2/2015, 33). Sähköisten palveluiden yleistymisestä kertonee osaltaan se, että

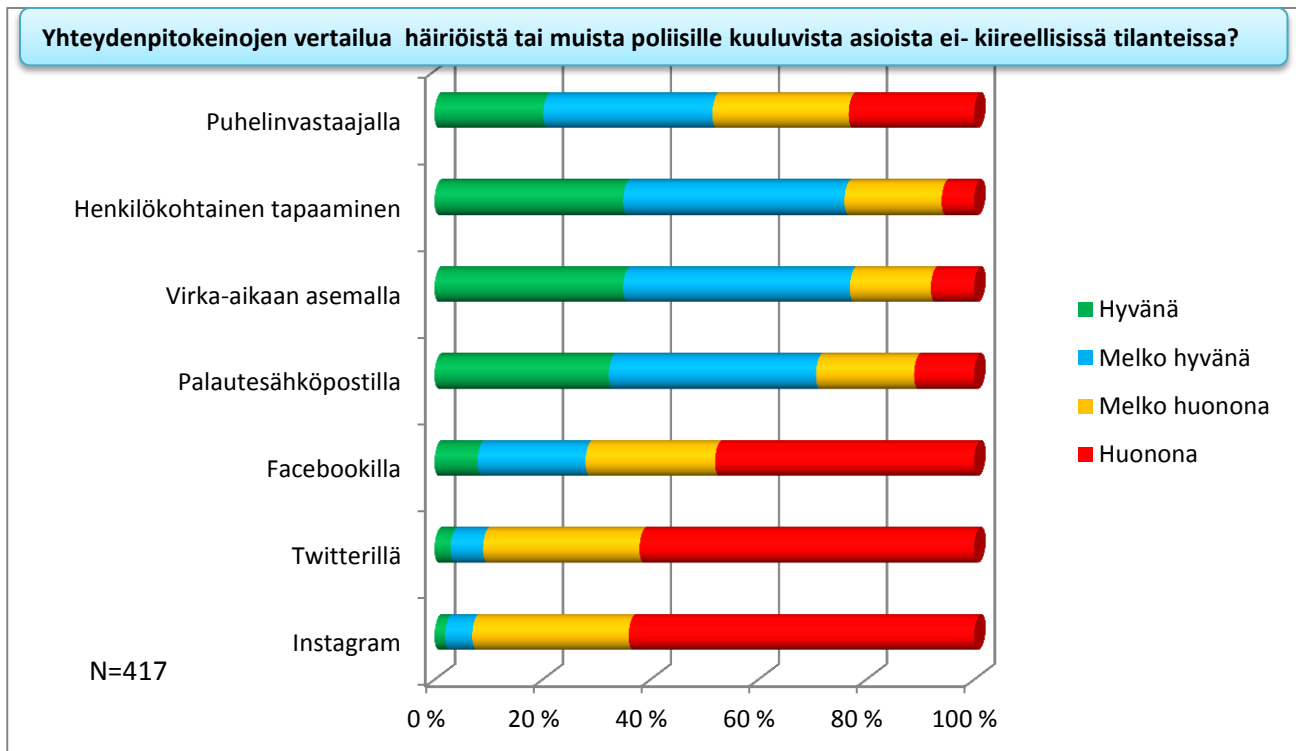
kaupunkilaiset pitävät mahdollisuutta tehdä rikosilmoitus internetin kautta aiempaa tärkeämpänä palveluna. (Tuominen 2014, 49).

Poliisibarometrin 2014 mukaan yli puolet suomalaisista (52 %) on ollut yhteydessä poliisiin viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana. 16 % vastaajista on tehnyt ilmoituksen poliisille havaitsemastaan häiriöstä tai epäkohdasta tai rikosilmoituksen tämän tai viime vuoden aikana. 80–88 % kansalaisista on tyytyväisiä poliisin asennoitumiseen, ammattitaitoon, huolellisuuteen/virheettömyyteen ja ripeyteen (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 4).

Mielipidettä Itä-Uudenmaan poliisin käytössä oleviin yhteydenpitokeinoihin poliisin ja asukkaan välillä kysyttiin seitsemään eri tapaan. Kysymyksenä oli: kuinka hyvänä yhteydenpitovälineenä pidät seuraavia keinoja, kun haluat kertoa poliisille häiriöistä tai muista poliisille kuuluvista asioista ei- kiireellisissä tilanteissa? Tämän kysymyksen pystyi myös jättää vastaamatta, näin oli tehnyt 16 prosenttia vastaajista. Kaikki vastaajat eivät varmaan tarkkaan tienneet mitä yhteisöpalvelut Twitter, Facebook tai Instagram tarkoittavat, joten vastaamatta jättäminen oli perusteltua. Nämä kolme yhteisöpalvelua ovat tiedon, asian, kuvien ja videoiden välittämiseen tarkoitettuja sovellutuksia, jotka kaikki olivat käytössä syksyllä 2015 Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella. Instagramia, Twitteriä sekä Facebookia koskevaan mielipiteeseen jätti vastaamatta noin 20 - 30 prosenttia niistä jotka vastasivat muihin kohtiin.

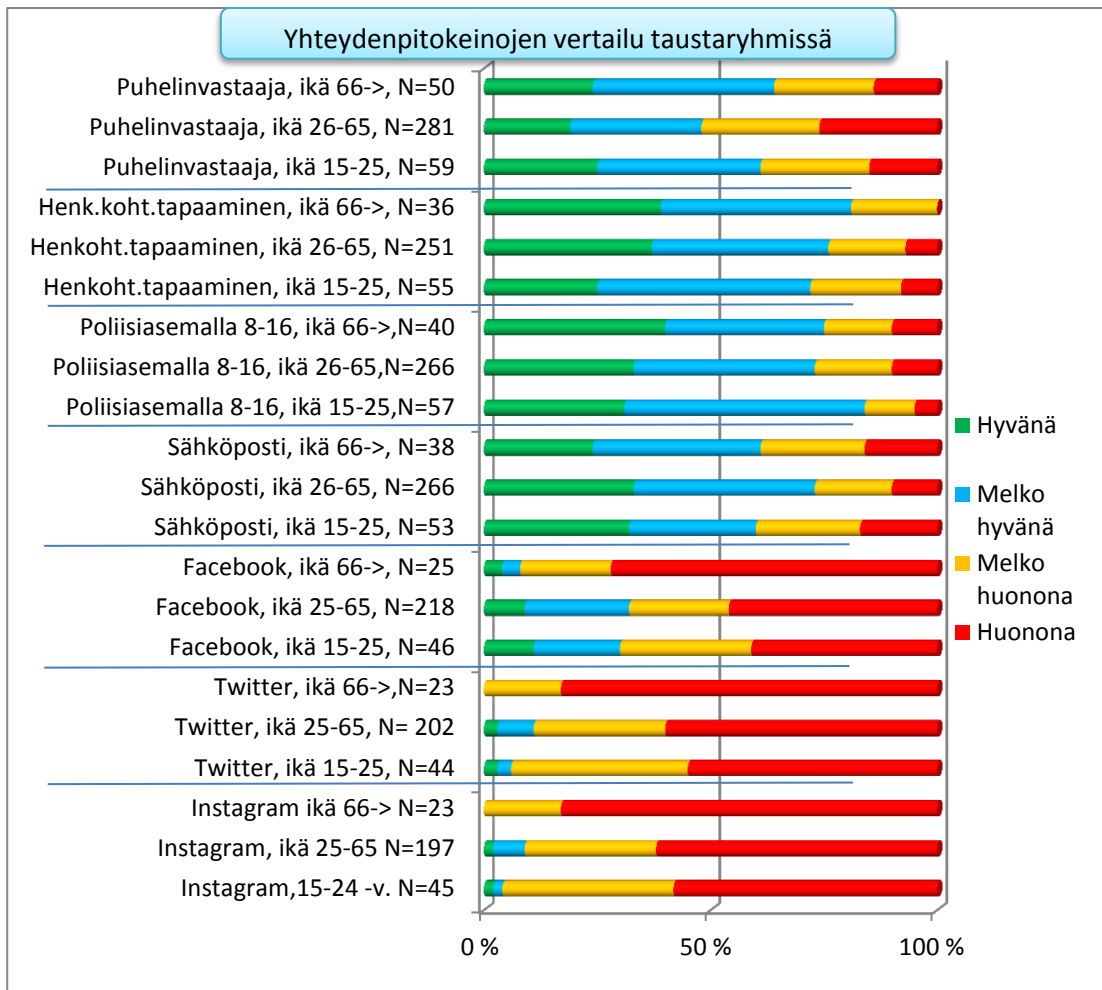
Henkilökohtaista tapaamista pidettiin kaikista vaihtoehtoista parhaimpana, ja melkein yhtä hyvänä virka-aikaan poliisiasemalla tapaamista, näitä pitivät joko hyvänä tai melko hyvänä keinoina kolme neljästä. Palautesähköposti ja viestin jättäminen puhelinvastaajaan olivat seuraavaksi suosituimmat. Sähköisistä yhteydenottokeinoista palautesähköpostia pidetään parhaimpana välineenä tiedonvälitykseen. Poliisin ja kansalaisten yhteydenpito nähdään ennemmin perinteisin poliisikeinoin kuin sähköisten viestimien välityksellä. Facebookia, Instagramia ja Twitteriä pitivät huonona tai melko huonoina 85 prosenttia näihin kohtiin vastanneista.

Perinteisin keinoin ei pysty yhtä nopeasti ja vaivattomasti saamaan tietoa julkisuuteen kuin vaikka Twitterillä, Instagramilla tai Facebookilla. Palautesähköposti nousi kuitenkin yhdeksi parhaimmaksi keinoksi tiedonvälityksessä, ja sitähan kysymyksessä nimenomaan kysyttiin. Palautesähköpostia halusivat erityisesti nuoret. Yli 66 -vuotiaissa tähän kysymykseen vastaamatta jätti 72 prosenttia, ja puolet vastanneista jätti yhteisöpalveluja koskevat kohdat väliin, mikä oli muita ikäryhmiä hieman isompi määrä.

Kuva 39. Turvallisuuskyselyn kysymys: Kuinka hyvänä yhteydenpitovälineenä pidät seuraavia keinoja, kun haluat kertoa poliisille häiriöistä tai muista poliisille kuuluvista asioista ei- kiireellisissä tilanteissa? (jos et osaa sanoa, voit jättää tyhjäksi)

Ikäjakautia otettiin vertailuun tähän kysymykseen kolme: 15 -25 -vuotiaat, 26 - 65 -vuotiaat sekä yli 66 -vuotiaat. Ikäryhmien välillä ei ollut suurta eroa eri yhteydenpitokeinoissa, vaan samalla tavalla, niin nuoret kuin vanhemmatkin kokivat keinojen paremmuuden. Palautesähköposti oli lähes yhtä hyvä keino kuin poliisin tapaaminen, ja nuorimmilla vastaajilla se oli paras yhteydenpitokeino. Vanhin väestö yli 66 -vuotiaat pitivät Facebookia, Instagramia ja Twitteria joko huonona tai melko huonona lähes täysin, vain yksi piti Facebookia melko huonona. Nuorimpien vastaajien mukaan Facebook, Instagram ja Twitter oli huono tai melkein huono 88 prosentin mielestä. Ero nuorimpien ja vanhimpien välillä ei siis ollut suuri.

Kuva 40. Turvallisuuskyselyn kysymys: Kuinka hyvänä yhteydenpitovälineenä pidät seuraavia keinoja, kun haluat kertoa poliisille häiriöistä tai muista poliisille kuuluvista asioista ei- kiireellisissä tilanteissa? (jos et osaa sanoa, voit jättää tyhjäksi)

8. JOHTOPÄÄTÖKSET

Valtaosa, noin kolme neljästä hyvinkääläisestä koki turvallisuuden pysyneen ennallaan, ja suhtautuivat eri tilanteisiin neutraalisti, mutta kuitenkin turvattomuus oli hieman lisääntynyt kaikissa tarkastelutyhmissä. Niiden määrä oli kasvanut jotka kokivat turvattomuutta voimakkaammin, ja hieman enemmän hyvinkääläisiä koki nyt turvattomuutta. Turvallisuuden kokeminen liittyi omakohtaiseen kokemiseen turvattomuudesta tai muuttuneeseen turvallisuusympäristöön.

Sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg (2016) totesi sisäisestä turvallisuudesta artikkelissaan että, turvallisuushaasteiden yksi ominaisuus on tällä hetkellä se, että niitä ei ensi kädessä välttämättä voi tunnistaa turvallisuussubstanssin kautta. myöskään siihen ei voida luottaa, että kaikilla on jaettu ymmärrys tilanteesta, sillä turvallisuus on kontekstisidonnaista. (Nerg 2016, 15 - 16).

Vastakohtina turvallisuus ja turvattomuus ovat toisiinsa kiinteästi liittyviä käsitteitä joiden taustalla olevia, tai puuttuvia tekijöitä, oli tässä tutkimuksessa pyritty jäsentämään ja ryhmittämään. Suomalaisessa turvattomuusprofiilissa eri muuttujien mukaan oli kahdeksan ryhmää, missä koettiin turvattomuutta samansuuntaisesti. Tämän kyselyn ja ja suomalaisen turvattomuuskyselyn (1997) perusteella voidaan turvallisuuden kokemiseen liittyviä taustatekijöitä osittain tarkastella samansuuntaisesti, samoja taustatekijöitä ja turvattomuusprofiileja löytyy turvattomuutta tai turvallisuutta kokevien taustalta. Turvallisuutta tai turvattomuutta kokevia on turvattomuusprofiilissa vajaa kymmenen prosenttia koko väestöstä, mikä näkyi tässä tutkimuksessa ongelmien kokemisessa ja katuturvallisuuden muutoksen kokevien määrässä samansuuntaisena. Turvallisuuden taustalla olevia tekijöitä oli tässä, ja suomalaisessa turvattomuustutkimuksessa: perheellisyys, työllisyys, koulutus- ja tulotaso sekä ongelmien tai rikoksien kohtaamisen yleisyys. Muita vaikuttavia taustatekijöitä, mitkä vaikuttivat turvallisuuden kokemiseen tai ryhmittelyyn turvattomuusprofiileissa olivat ikä, sukupuoli ja asuinpaikka. Eri taustatekijöiden sisällä oli myös vaihtelua. Pelkkä kategorinen ryhmittely antaa suuntaa siihen, miten turvallisuutta koettiin kyselyn aikaan. Taustatekijät olivat yksi keino etsiä turvallisuuden kokemiseen liittyvää ryhmittelyä, kuitenkin on otettava huomioon muuttuva aika, paikka ja tilanteet sekä ympäristö, mihin ei itse pysty vaikuttamaan, aiheuttivat myös turvattomuutta.

Turvallisuuden kokeminen liittyi tämän tutkimuksen perusteella taustatekijöiden lisäksi eri seikkojen tai ilmiöiden välisiin painotuksiin, ja siihen pystyykö niihin itse vaikuttamaan, ja

haluaako niihin vaikuttaa. Ilmiönä tässä tutkimuksessa oli lisääntynyt turvapaikanhakijoiden määrä sekä taloudellinen ja työllinen epävarmuus, mitkä nousivat huolena ihmisten syrjäytymisestä. Näistä kaikista oli kyselyn aikaan julkisuudessa yleisesti keskustelua niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikenteen aiheuttama huoli nousi keskeiseksi turvattomuutta aiheuttavaksi seikaksi. Ilta- ja yöaikaisen valaistuksen puuttuminen koettiin huolenaiheeksi, mutta myös ratkaisuksi niin häiriöihin kuin oman turvallisuuden kokemisen lisäämiseksi omalla asuinalueella.

Epävarmuutta koettiin nuorten aikuisten kohdalla, ja etenkin juuri työttömäksi joutuneiden keskuudessa. Ihmisten syrjäytymisvaarasta kannettiin nyt huolta aiempaa enemmän, sekä lisääntyneistä turvapaikanhakijoista. Avoimissa vastauksissa huoli turvapaikanhakijoiden lisääntyneestä määrästä ja heidän oletetun häiriön ja levottomuuden lisääntymisestä omalla asuinalueella nousi ilmiönä esille. Liikenne koettiin merkittävimmäksi huolta aiheuttavaksi ilmiöksi omalla asuinalueella, tähän pystyttiin nimeämään yksittäisiä kohteita ja parannusehdotuksia. Isoimmaksi parannuskohteeksi nousi kaupungin valaistuksen parantaminen ja lisääminen ilta- ja yöaikaan.

8.1 KOHDATUT RIKOKSET JA HÄIRIÖT

Useimmat rikokset edellyttävät toteutuakseen vähintään kolme seikkaa eli motivoitunut tekijä, sopiva kohde ja rikoksen estävän kontrollin puute (esim. muut ihmiset ja laitteet). Minkä tahansa näiden kolmen tekijän puuttuminen riittää yleensä siihen, että rikosta ei tapahdu. Rikoksen kohteiden lisääntyminen sekä valvonnan samanaikainen puuttuminen voi lisätä huomattavasti rikollisuutta, vaikka tekijöiden motivaatiotaso pysyy samana. Näin kontrollin merkitys korostuu. (Heiskanen 2002, 98).

Poliisibarometrissä 2014 tuotiin esille että, merkittävä osa rikoksista jää ilmoittamatta poliisille. Viimeksi tapahtuneista seksuaalisista ahdisteluista/väkivallasta ilmoitettiin ainoastaan neljäsosa, pahoinpitelyistä alle puolet, aseellisista uhkauksista puolet ja omaisuuden vahingoittamisista 55 %. Omaisuuden varastamisista jätettiin ilmoittamatta kolmasosa ja autovarkauksista tai sen yrityksistä neljäsosa. (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 53). Poliisin näkökulmasta ilmoituksentekokynnystä tulisi saada alemmas jotta oikea kuva turvallisuudesta saataisiin muodostumaan. Poliisibarometrissä 2014 kysyttiin ilmoittamatta jättämisen syistä, rikoksista jätettiin ilmoittamatta poliisille, koska rikoksen ei ajateltu olevan kyllin vakava.

Ajateltiin myös, että poliisi on kykenemätön ratkaisemaan asiaa, ettei poliisi ole kiinnostunut asiasta tai koettiin, ettei asia ole poliisiasia. Lisäksi asiaa pidettiin yksityisenä, ja rikosta ei pidetty kyllin vakavana tai ajateltiin poliisin olevan kykenemätön ratkaisemaan asiaa. Pahoinpitely katsottiin nyt aiempaa useammin yksityisasiaksi. (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 59). Turvallisuuden kokemiseen liittyviä asioita ja tapahtumia jää tämänkin tutkimuksen mukaan poliisin tiedon ulkopuolelle. Onko jatkossa koettu turvallisuus tärkeämpi lähde kuin todettu turvallisuus? Ainakin siitä olisi saatava enemmän tietoa päätöksenteon pohjalle, kun valitaan toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi.

Poliisin tilastojen mukaan katuturvallisuus oli parantunut viimeisen kolme vuoden aikana, mikä oli valittu tutkimuksen tarkastelujaksoksi. Tilastot ovat yksi mittari, mutta niistä ei voida tehdä suoria johtopäätöksiä turvallisuustilanteeseen. Tutkimuksessa viimeisen vuoden aikana oli väkivaltaa kohdattu suhteessa enemmän kuin kolme vuotta aiemmin, samoin niiden määrä jotka eivät ole kohdanneet lainkaan rikoksia viimeisen vuoden aikana oli hieman vähentynyt. Tilastoimaton rikollisuus näkyi juuri katuturvallisuuteen liittyvissä tapahtumissa kuten väkivalta- ja omaisuusrikollisuus. Niiden kohdalla jotka olivat kohdanneet väkivaltaa, rikoksia tai häiriöitä oli turvattomuus lisääntynyt.

8.2 TAUSTATEKIJÖIDEN VAIKUTUS

Tutkimuksen turvallisuuskyselyn taustatietojen perusteella turvallisuutta koettiin nuorimpien ja vanhimpien hyvinkääläisten joukossa, näissä ryhmissä ei pääsääntöisesti ollut omakohtaisia kokemuksia rikoksista ja häiriöistä edellisena vuotena tai aiemmin. Etenkin viikonloppuisin ilta- ja yöaikaan liikuttaessa koettiin turvallisuutta keskusta-alueella vanhimpien joukossa, jotka kokemuksen perusteella liikkuvat tuolloin vähemmän kuin muut. Omakohtaisilla kokemuksilla rikoksista ja häiriöistä on merkitys turvallisuuden kokemiseen. Tulisikin kiinnittää huomiota siihen miten pystytään vaikuttamaan rikoksensyntymisen mahdollisuuteen, ja mahdollisuuksien mukaan ennalta estämään seurauksien syntyminen. Järvenpääläisten nuorten mielikuva asuinalueensa turvallisuudesta (2007) mainitaan että, kokemukset saattavat kummuta lapsuudesta, mutta toisaalta ne ovat kiinteässä yhteydessä sukupuoleen, ikään ja henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen, sosioekonomiseen asemaan ja toimeentuloon. Asuinympäristö ja omat kokemukset vaikuttavat turvallisuuden kokemiseen. (Leppälä & Ruotsalainen 2008, 22).

Turvallisuutta koettiin eniten päiväsaikaan omistusasunnossa, ja omakotitalossa yli vuoden alueella asuneiden, niin nuorien kuin vanhimpienkin joukossa. Työllisyys, korkeampi koulutustausta ja perheellisyys lisäsivät turvallisuuden kokemista. Oma asuinalue koettiin tärkeäksi ja turvalliseksi, oli se sitten omakoti, rivi- vai kerrostalo tai asuiko taajamassa, keskustassa vai haja-asutusalueella. Omalla asuinalueella koettiin liikkuminen kaikissa olosuhteissa turvallisemmaksi kuin muualla. Nämä taustatekijät liittyvät laajan turvallisuuskäsityksen sosiaalipoliittiseen turvallisuuteen. Ihmisten riippumattomuus ja oma elämän hallinta riippuu yhä enemmän taloudellisista asioista. Tutkimuksen mukaan hyvä koulutustausta, vakaat työllisyysnäköymät, sosiaalinen koheesio ja varallisuus (kuten oma talo) toivat turvallisuutta. Turvallisuuden kokeminen oli liitoksissa sosiaalisen hyvinvoinnin kanssa.

Tätä taustaa vasten on vaikea yksin poliisitoimin saada turvattomuuden kokemista paranemaan. Omalta asuinalueelta löydettiin yksittäisiä ongelmia, ja usein niihin esitettiin myös ratkaisua. Omaan turvallisuuteen haluttiin vaikuttaa, ja tunne omien asioiden vaikutusmahdollisuuksiin koettiin tärkeäksi. Onkin huolehdittava, että esille nostettuihin turvattomuutta aiheuttaviin seikkoihin vastataan myös poliisin osalta.

8.3 YMPÄRISTÖN MUUTOS TURVALLISUUDEN KOKEMISESSA

Avoimissa vastauksissa huolta aiheutti liikenne ja ihmisten syrjäytyminen, mutta huolta kannettiin myös poliisitoiminnan suorituskyvystä. Yhteiskunnan instituutioiden toiminta- ja suorituskykyyn selviytyä muuttuneista tilanteista koettiin yleisesti luottamusta, mutta samalla koettiin huoltakin. Poliisin suorituskyvyn ylläpitoa voitiin osaltaan pitää ratkaisuna ongelmiin, onhan se keskeinen viranomainen juuri liikenneturvallisuuden parantamisessa, sekä näkyvien sosiaaliongelmien - ei ratkaisija - poistaja.

Turvallisuus oli Virran (2011) mukaan riippuvainen kontekstista ja sidoksissa ympäröivään tilanteeseen riippuen tarkastelukulmasta. Tutkimuksessa oli turvallisuustason vaihtelua riippuen kysymyksestä, ja vastaajajoukosta. Turvallisuutta koettiin yleisesti laajasti, mutta ongelmia ja häiriöitä koettiin omalla asuinalueella useasta eri seikasta. Ilta- ja yöaikaan koettiin turvattomuutta selkeästi enemmän kuin päiväsaikaan, kaupungin keskusta koettiin turvattomammaksi kuin oma asuinalue, nuoret aikuiset naiset sekä lapsiperheelliset, ja juuri työttömäksi jääneet kokivat turvattomuutta. Turvallisuuden kokeminen riippui näkökulmasta, miten omaa turvallisuutta

tarkasteli, ja mitä siihen liittyi, tai mitä siihen oletettiin liittyvän. Branders (2015) esitti turvattomuutta kompleksisena tapahtumana. Turvallisuuden kokemisen heikkenemiseen vaaditaan useita yksittäisiä tapahtumia jotka yhteenkietoutuneena kompleksisena yhtälönä voivat vaikuttaa turvallisuuden kokemisen heikkenemiseen.

Yksittäinen turvattomuutta aiheuttava seikka ei muuta turvallisuuden kokemista yleisesti, mutta voivat turvallisuuden nimissä oikeuttaa sekä mahdollistaa toimintansa ja huolensa kohdistuen yksittäiseen seikkaan. Tutkimuksessa oli yksittäisenä uutena seikkana lisääntynyt huoli turvapaikanhakijoiden määrästä, ja sen mukana tuomasta turvallisuuden tunteen heikkenemisestä, tämä mahdollisti osaltaan katupartio- toiminnan aloittamisen Hyvinkäällä. Tammikuussa 2016 aloitti katupartioinnin ryhmä nimeltään Soldiers of Odin- Hyvinkää. Ryhmä kokoontui ryhmänä kävelemään vastaanottokeskusten suunnalle ja paikkoihin missä oli ollut turvapaikanhakijat esillä jollakin tavoin. Tämän ryhmän omana tavoitteena oli tuoda turvallisuutta Hyvinkäälle. Oletettu turvattomuuden kokemisen lisääntyminen liittyen turvapaikanhakijoihin oli tekijä, mikä mahdollisti ja aktivoi tämän ryhmän toiminnan aloittamisen.

Absoluuttiseen turvallisuuteen on mahdoton päästä, suomalaisessa turvattomuusprofiilissakin (1997) perusturvattomien, niiden osuus, jotka kokevat lähes kaikesta turvattomuutta oli 8 prosenttia. Suurimpina turvattomuutta aiheuttavina tekijöinä olivat suomalaisessa turvattomuuskyselyssä (1997) ympäristöhuolet sekä riippuvuus muista, niin taloudellisesti kuin perhe- ja sosiaalisen tukiverkoston puutteesta. Hyvinkääläisten turvattomuutta aiheutti tässä tutkimuksessa eniten liikenne ja ihmisten syrjäytyminen. Poliisin palvelutason heikkeneminen koettiin melkein yhtä suureksi kokonaisuudeksi. Kyseisessä kysymyksessä nousi huoli lisääntyneistä turvapaikanhakijoista, sekä huoli poliisin voimavarojen riittävydestä ja tehokkuudesta. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu ja huoli poliisin voimavarojen riittävydestä nähtiin samansuuntaisena, ja osaksi ratkaisuksi.

Turvallisuusympäristön muutoksia ei välttämättä voi kuitenkaan ennustaa tai välttää. Kolme vuotta sitten turvallisuuskyselyn suorittamista edelsi Hyvinkäällä vakava ampumatapaus, missä murhattiin kaksi ja seitsemää yritettiin. Yksittäinen tapahtuma nousi myös silloin avoimissa vastauksissa yhdeksi turvattomuutta aiheuttavaksi tekijäksi, mutta ei merkittävästi muuttanut turvallisuuden kokemista Hyvinkäällä 2012. Vuonna 2012 kymmenen prosenttia vastaajista arveli katuturvallisuuden heikentyneen viimeisen vuoden aikana. Yksi mahdollinen selitys tälle oli juuri silloinen toukokuun lopun ampumistapaus. Nyt kyselyn suorittamisen aikaan, ja sen jälkeen, on kahden vastaanottokeskuksen, ja niissä asuvien turvapaikanhakijoiden määrän kasvu aiheuttanut

yleistä keskustelua liittyen oletettuun kasvavaan turvattomuuteen. Turvallisuuden muutos viimeisen vuoden aikana oli heikentynyt edelliseen kyselyyn verrattuna kuusi prosenttia, siis varsin vähän. Sisäisen turvallisuuden selonteossa 2016 todetaan että, turvallisuusympäristö on monimutkaistunut ja muuttunut pysyvästi sekä sen ennustettavuus on heikentynyt. (Sisäministeriön julkaisu 8/2016, 17).

Turvallisuutta koetaan valtaosan mielestä, mutta monessa avoimessa vastauksessa nousi silti esille turvapaikanhakijoihin liittyvä yleinen huoli rikoksista ja häiriöistä. Laajemmin tarkastellessa voidaan kyseenalaistaa, onko turvallisuus kuitenkin heikentynyt, vai onko kyse yksittäisestä tilanteesta, joka aiheuttaa turvattomuutta yhdestä näkökulmasta, mutta ei vaikuta olennaisesti koko turvallisuuden kokemiseen. Turvallisuuden kokemisen heikennys liittyy monen eri ilmiön yhteisvaikutuksen, nyt ihmisten syrjäytyminen ja lisääntynyt turvapaikanhakijoiden määrä lisäsi hieman turvattomuuden kokemista, mutta valtaosa koki turvallisuutta edelleen.

2016 tammikuussa julkaistiin Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan haastattelututkimus: Selkein muutos MTS:n vuoden 2015 mielipidetutkimuksessa, verrattuna edelliseen vuoteen, on turvattomuuden tunteen lisääntyminen. Kaksi kolmasosaa kokee tulevaisuuden nyt turvattomampana, vuosi sitten näin ajatteli hieman yli puolet. MTS on esittänyt tämän kysymyksen vuodesta 1990 lähtien joka vuosi. Koskaan aiemmin ei tulevaisuutta ole nähty näin laajasti turvattomana. Työllisyystilanne Suomessa, kansainvälinen terrorismi ja Euroopan talouden näkymät herättävät eniten huolta. Viime vuodesta huoli on lisääntynyt merkittävästi maahanamuuttajien määrän kasvusta Suomessa ja Syyrian tilanteesta. (Defmin.fi/mts). Luettu 20.1.2016.

Turvallisuuskyselyssä oli avoimissa vastauksissa nostettu turvapaikanhakijoihin liittyvät asiat turvattomuutta lisäävinä aiheina. Postinumerojen perusteella alueilla jotka sijaittivat lähellä perustettua vastaanottokeskusta, oli havaittavissa pieniä signaaleja jo heikentyneestä tai heikentymässä olevasta turvallisuustilanteesta. Samoin avoimista vastauksista nousi turvapaikanhakijoihin liittyvä teema yhdeksi keskeiseksi huolta aiheuttavaksi aiheeksi, nämä vastaajat ovat todennäköisesti niitä yksittäisiä, jotka kokivat eniten heikennystä katuturvallisuudessa, ja turvallisuudessa omalla asuinalueella.

Oman asuinalueen turvallisuus koettiin tutkimuksessa tärkeäksi, mikä näkyi siinä, että turvallisuus koettiin yleisesti pysyneen samanlaisena hyvänä, mutta ongelmia aiheuttavia paikkoja ja turvallisuusongelmia oli suurimmalla osalla asuinalueellaan. Omassa asuinympäristössä koettiin eniten huolestuneisuutta seikoista kuten liikenneongelmat ja nuorten häiriköinti eri tavoin. Heikko

valaistus asuinalueella oli seikka, mihin haluttiin ratkaisuja, niin rakenteellisia kuin toimenpiteinäkin.

8.4 YHTEYDENPITOKEINOISTA

Poliisin toimintaympäristön tarkastelussa (2012) todetaan sosiaalisen median ja virtuaalisen poliisitoiminnan tulleen jäädäkseen. poliisihallinnon on sopeuduttava tähän muutokseen. Kaikilla organisaatiotasolla on tiedostettava ja hyväksyttävä uusi poliisitoiminnan muoto, joka tukee poliisitoimintaa. Näkyvä virtuaalinen poliisitoiminta on myös lähipoliisitoiminnan uusi ilmenemismuoto, joka oikein käytettynä palvelee kansalaisia ja tuo huomattavaa lisäarvoa poliisitoiminnalle. Uusi teknologia tarjoaa varmuudella mahdollisuuksia, mutta mahdolliset riskit on myös aina arvioitava tarkkaan. (Honkonen & Muttilainen 2012, 250).

Poliisin yleisenä periaatteena omilla internetsivuilla kerrotaan viestinnästä, että tavoitteena on parantaa viestinnän vaikuttavuutta sekä ylläpitää ja lisätä poliisin näkyvyyttä muun muassa viestinnän keinoin, tarjota mahdollisuus vuorovaikutukseen ja pyrkiä siten ehkäisemään rikoksia, häiriöitä ja onnettomuuksia (poliisi.fi). Luettu 14.5.2016. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen päällikkö Kari Rantala on vahvasti kannustanut poliisia osallistumaan sosiaaliseen mediaan, ja itse omalla esimerkillä käyttää ahkerasti sosiaalista mediaa. Tarkoituksena on olla mukana sosiaalisessa mediassa kertomassa asioista, ja samalla parantamassa vuorovaikutusta ja luottamusta kansalaisten välillä.

Poliisin haasteena onkin pysyä muuttuvan ja ennustamattoman toimintaympäristön mukana, tavoite toimenpiteiden vaikuttavuudella tulee olla ennakoivaa, siten että luottamus yhteiskunnan ylläpitämään yleiseen järjestykseen ja järjestykseen säilyy. Pienilläkin muutoksilla on vaikutusta oman turvallisuuden kokemiseen ja turvallisuuden ylläpitoon. Turvallisuuden parantamiseksi ja tehostamiseksi tuleekin miettiä vaikuttavuutta turvallisuuden kokemiseksi. Kyse on osaltaan oikeasta ja oikeanaikaisesta tiedolla viestittämisestä viranomaisilta julkisuuteen. Yhtenä esimerkkinä tiedon oikea-aikaisesta viestinnästä, on julkisuudessa esillä olleet eri väitteet turvapaikanhakijoiden tekemistä rikoksista, joihin on pyydetty lausuntoa poliisilta. Poliisin näkökulmasta näitä väitteen oikaisuja voisi olla vähemmän. Tähän voidaan vaikuttaa etupainotteisella viestinnällä poliisin omia viestintäkeinoja käyttäen.

Julkinen valta kuuluu lain mukaan toimivaltaisille viranomaisille. Viranomaisten viestintää seurataan monipuolisesti, oikeanlaisella viestinnällä voidaan vähentää turvattomuuden kokemista, kun taas kertomatta jättämisellä lisätään epävarmuutta. Luottamusta voidaan lisätä oikeanlaisella ja oikeanaikaisella viestinnällä eri tapahtumista ja ilmiöistä. Valtakunnallisella turvallisuustutkimuksella Poliisibarometri- 2014 tutkittiin poliisin onnistumista eri osa-alueilla, poliisiin luotetaan yhä edelleen. (Poliisibarometri- 2014).

Yhteydenpitokeinojen johtopäätöksiä tarkasteltiin kahdesta näkökulmasta, poliisin tiedottamisesta ja poliisille tiedottamisesta. Yhteydenpitokeinoista Twitter, Instagram ja Facebook ovat enemmän tiedottamiseen liittyviä sovelluksia, toki niihin pystyy kommentoimaan, mutta pääasiassa ne eivät toimi itse kysymykseen vastaavina keinoina. Tutkimuksessa todettiin tiedolla viestittäminen ja sen oikea-aikaisuuden vaikeus. Yhtenä keinona muuttuvassa toimintaympäristössä tämän suuntaiset viestintäkeinot ovat nopeampia ja tehokkaampia asioiden ja tapahtumien viestinnässä kuin perinteisemmät. Näiden aktiivinen käyttö lisää ja tehostaa poliisin viestintää median ja kansalaisten suuntaan, samalla voidaan poliisissa paremmin oppia käyttämään tiedonvälityskeinoina kyseisiä sovellutuksia.

Poliisi saa jatkuvasti palautetta yhteydenoton ja yhteydensaamisen keinojen toimimattomuudesta ei-kiireellisissä asioissa, varsinkin kun kyse on usein asioista kuten liikenneongelmat ja valvontapyynnöt liittyen nuorison tai päihtyneiden aiheuttamaan häiriöön. Kyse on viestin saamisesta poliisille, ja takaisin palautteena viestin antajalle. Tärkeätä olisi saada yhteydenpitokeinojen lisäksi poliisille toimivat ja oikeanlaiset menetelmät kansalaisten ja poliisin välille.

Toisena näkökulmana oli saada tietoa kansalaisilta paremmin. Yhteydenpitokeinoista perinteinen palautesähköposti koettiin hyväksi menetelmäksi. Tämä yhteydenpitokeino on perusteltua pitää jatkossakin tärkeänä välineenä. Henkilökohtainen tapaaminen oli odotetusti paras tapa yhteydenpidossa, mutta palautesähköposti nousi lähes yhtä hyväksi, ja oli kaikissa ikäryhmissä haluttu keino pitää yhteyttä. Palautesähköpostia tuleekin kehittää siten että vihjeet ja valvontapyynnöt tukisivat sitä kautta jaettavaksi eteenpäin, unohtamatta palautteen antamista lähettäjälle. Suuri osa palautteista koskee liikennettä tai häiriökäyttäytymistä sekä niihin liittyvää valvontaa, mitkä eivät ole kiireellisiä, mutta niihin odotetaan poliisilta toimenpiteitä. Jatkossa voisikin miettiä menetelmä viestin saamiseksi käytäntöön, ja siihen liittyvä palaute. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla esimerkiksi lupaus viestiin vastaamisesta 24- tunnin sisällä, ja palautteen käytäntöön saamiseksi viikon sisällä.

Kaikki yhteydenpitokeinot ovat tärkeitä ja kaikkea tullaan varmaan käyttämään jatkossakin, olihan jokaisella tavalla kuitenkin kannattajansa, ja jokainen tapa voi olla riippuen käyttäjästä ja näkökulmasta parempi kuin toinen. Tavoitteena on kuitenkin saada tietoa ympäristöstä eri puolilta ja eri tavoin. Työn vaikuttavuus ja poliisin luottamuksen paraneminen ovat seurausta siitä. Toimivat vuorovaikutuskeinot vahvistavat tiedon liikkumista ja madaltavat viestienvälityskynnystä kansalaisilta poliisille.

8.5 POLIISITOIMINNAN VAIKUTTAVUUS

Turvallisuusviranomaisena poliisi saatetaan mieltää viranomaiseksi joka toimii vain esille tulevien tehtävien ja asioiden perusteella. Poliisitoiminnan legitimizeetti on näinkin turvattu kun toiminta perustetaan voimassa oleviin normeihin ja yleisesti hyväksytyihin käytäntöihin. Poliisitoiminnassa tietojohdoisuus ja lähipoliisitoiminta ovat aina läsnä, vaikka poliisi sitä ei itse aina huomaisikaan, nyt voitaisiin tarkastella miten hyvin toiminnot näkyvät käytännön työssä. Kyse ei ole pelkästään prosesseista vaan myös asenteista ja suhtautumisesta poliisityön vaikuttavuuteen, ja välittömien sekä välillisten seurausten hoitamista oikein. On keskeistä ajatella työn tekemistä vaikuttavuuden näkökulmasta, ei pelkästään tekemisen tai määrän, kyse on laadusta. Laatu on kansalaisten näkökulmasta hyvin tehtyä työtä, minkä seurauksena poliisin toimintaan luotetaan ja saadaan tietoa, mitä ei välttämättä muutoin saataisi. Lähipoliisitoiminnan vaikuttavuus perustuu sen yksinkertaisuuteen ja kustannustehokkuuteen. Kyse on enemmän asennoitumisesta ja suhtautumisesta poliisin perustyöhön. Kokemuksella ja käytännön toimilla saavutetaan hyviä tuloksia, ja siihen perustuu hyvin pitkälle poliisin ennalta estävä työ. Mutta pelkkä käytännön osaaminen ei riitä, on osattava hyödyntää, hankkia, omaksua ja välittää olemassa olevaa tietoa. On pystyttävä perustelemaan järkevästi ensinnäkin itselle, mutta myös muille, miksi kyseinen poliisin toiminta on järkevää juuri kyseisellä hetkellä. Ja toisaalta olisi hyvä tietää mihin seuraava tehtävä tai valvontakohde olisi tulossa.

Lähipoliisimalli, ongelmasuuntautunut poliisitoiminta, tietojohdoinen poliisitoiminta sekä hallinnon oma ohjaus ovat poliisin käytössä olevaa strategista tulossuunnittelua. Suunnittelun toimenpiteillä haetaan vaikuttavuutta työhön, ja työn tuloksilla parannetaan luottamusta poliisin ja kansalaisten välillä. Tuloksekkaassa poliisitoiminnassa korostuvat näkökulmat proaktiivisuus, ongelmasuuntautuneisuus, tietojohdoisuus, sekä toimintojen kokonaisvaltainen arviointi. Kyse on

jatkuvasta prosessimaisesta työstä, missä yhdistyvät edellä mainitut elementit yhdistettynä luottamukseen poliisin toimintaan, minkä vaikutuksena on tiedon saaminen paremmin kansalaisilta.

Perinteinen lähipoliisitoimintamalli, tietojohtoinen poliisitoiminta sekä näihin liittyvien paikallisten turvallisuussuunnitelmien jalkauttaminen toimintaan ja myös kansalaisnäkökulman huomioon ottaminen ovat vaikuttavuuteen tähtääviä toimintamalleja. Ennalta estävän toiminnan strategia tavoittelee perinteisin lähipoliisikeinoin vaikuttavuutta turvallisuuden paranemiseksi, tähän liittyy kansalaisten luottamus viranomaisiin. Poliisibaroometrissa 2014 poliisi oli kansalaisten mielestä edelleen selvästi tärkein turvallisuustaho rikostorjunnassa, ja lähiyhteisön turvallisuuden parantamisessa. Luottamusta poliisin ja kansalaisten välillä lisää avoin tiedonkulku, tiedon muuttaminen käytännön työksi sekä palautteen ja seuranta annetusta tiedosta, ilmiöstä tai esille tulleesta turvattomuudesta. (Sisäministeriön julkaisu 4/2015, 2 - 3). Luottamus vahvistaa edelleen sosiaalista koheesiota, joka luo perustan turvallisuudelle, turvallisuuden tunteelle ja hyvin toimivalle yhteiskunnalle (Nerg 2016, 15).

Oikean tiedon hallinta on haasteellista, kun tietoa saadaan monesta lähteestä, ja mitä enemmän kysytään, sitä enemmän tietoa saadaan. Tiedon saaminen ja vuorovaikutus kansalaisten kanssa tarkoittaa että poliisilla ja kansalaisilla on luottamus toisiinsa. Katuturvallisuuteen liittyvät rikokset ja häiriöt ovat yleisiä seikkoja joista valtaosa jätetään ilmoittamatta. Tavoitteena on saada ilmoituksentekokynnystä alemmas ja sitä kautta tarkempaa tietoa toimintaympäristöstä, mutta myös "heikot signaalit" on huomioitava. Luottamusta kansalaisten ja poliisin välillä lisää kun toimitaan lähipoliisiperiaatteiden mukaisesti kansalaisläheisesti, ennalta estävästi, ja tämän päivän mukaisesti kustannustehokkaasti. Rikosten torjunnaksi tarvitaan syrjäytymistä ja polarisaatiota estävää kasvattajien ja perheiden taloudellista, sosiaalista ja psyykkistä tukea (Korander 2002, 419).

Jotta analysoidulla tiedolla saataisiin vaikuttavuutta, tuloksellisuuteen ja vaikuttavuuteen rikoksien ja häiriöiden ehkäisemisessä päästään paremmin jos poliisi saa uutta tietoa ympäristöstä monipuolisesti. Monilla alueen asukkailla on vahva näkemys oman alueen turvallisuudesta, rikosten ehkäisemisen mahdollisuuksista itsellään. Tämänkaltaisesta tiedon saamisesta, joskus pienistäkin, voidaan saavuttaa konkreettisesti pysyviä tuloksia. Kyse on osaltaan yhteistyöstä, ja luottamuksesta. Tässäkin turvallisuuskyselyssä vastaajat toivat paljon parannus- ja kehittämis ehdotuksia.

Sirpa Virta (2004) nosti ajattelutavan muutoksen poliisitoiminnassa. Vuodesta 1996 on tehokkain muutos filosofisessa lähestymisessä lähipoliisitoimintaan. Myös rakenteelliset ja poliisikäytäntö ovat tehokkaita, mutta ajattelutavasta poliisitoimintaan, kansalaisiin ja asiakkaisiin suhtautumisena.

(Virta 2004, 40). Lähipoliisitoiminta- tai tietojohdoisuusmallit eivät kilpaile keskenään, eikä kyse ole joko - tai - valinnasta. Virta (2008) muotoilee lähipoliisitoiminnan ja tietojohdoisuuden välistä suhdetta asuinalueen ihmisten ja poliisin välisenä, josta odottamaton hyöty tulee poliisin luottamuksen lisääntymisenä. Tietoa on vaikea saada, elleivät ihmiset luota poliisiin. Luotto ja luottamus edellyttävät toimien avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Lähipoliisitoiminta rakentaa luottamusta ja tietojohdoisen poliisitoiminnan tulisi olla linjassa sen kanssa. (Virta 2008, 37).

Kaiken kaikkiaan on siis huomattava, että turvallisuuden ongelma ei ole selitettävissä pelkistämällä sitä rikollisuuteen tai sen ja epäjärjestyksen pelkoon. Tätä ei pitäisi unohtaa edes silloin, kun suunnitellaan rikostorjuntaa ja kun poliisi on yhtenä turvallisuuden luojana, vaan päinvastoin: poliisilla on myös mahdollisuus vaikuttaa laajasti em. turvallisuuden syntymiseen. Tämä tapahtuu erityisesti siten, ettei poliisi ja koko kontrollipoliittinen koneisto keskity vain ilmiselviin ns. kaduilla tapahtuviin rikollisuus tai turvallisuusongelmiin, vaan että poliisi panostaa kautta linjan hyvän yhteiskunnan rakenteiden turvaamiseen (Kiehelä & Virta 1999, 231).

Lopuksi tuon esille Koranderin (2002) toteamuksen, että "on vielä muistutettava rikostorjunta- ja turvallisuuskyselyjen kaksiteräisestä miekasta, Ne orientoivat ihmisiä ajattelemaan elinympäristönsä rikos- ja turvattomuuskysymyksiä ja saattavat aiheuttaa itsessään turvattomuutta, vaikka niiden tavoite olisikin päinvastainen. Ensisijaisesti ei kannata vaan tehdä turvallisuuskyselyjä, vaan tulisi miettiä miten nykyisiä eri tahojen kyselyitä saataisiin järkevästi yhdistettyä." Pelkästään katukäytökseen tarttuvalla rikosentorjunnalla ei ole paljoakaan annettavaa, päinvastoin se voi lisätä pelkoa ja kontrollinvaatimuskierkeitä. Pahinta olisi, jos tuo katukontrolli vain siirtäisi ongelmista kertovia pahoinvoinnin oireita vain "pois silmistä, pois mielestä". (Korander 2002, 132).

Tutkimuksessa turvallisuus ryhmittyi taustatekijöiden mukaan samansuuntaisesti laajan turvallisuuskäsityksen kanssa. Turvallisuuden kokemiseen liittyy tämän tutkimuksen näkökulmasta sosioekonominen tausta, oman lähipiirin (perheen) taustatekijät, asuinympäristön turvallisuus sekä muu sosiaalinen koheesio. Turvallisuus on riippuvainen taustatekijöiden lisäksi tarkastelukulmasta, kontekstista, miten turvallisuutta lähestytään ja mitä siinä tarkastellaan. Käsitteenä turvallisuus on paljon enemmän kuin mistä tässä tutkimuksessa oli tarkasteltu, mutta nytkin erottuivat näkökulmat turvapaikanhakijoiden aiheuttamasta turvattomuudesta, liikenneturvallisuus, nuorison aiheuttamat häiriöt ja syrjäytyminen. Turvallisuutta tarkasteltiin kyseisissä konteksteissa tutkimuksen esille nostamissa turvallisuusnäkökulmissa, joilla on kytkentäpintaa muihinkin näkökulmiin. Valtaosa

vastaajista koki turvallisuutta, mutta lähes kaikilla oli turvallisuuden parantamiseksi kehittämis- tai parantamisehdotuksia kun tarkasteltiin lähemmin omaa lähialueen turvallisuutta.

Turvallisuuden hallinta on oikean tiedon oikeanaikaista käyttämistä oikealla tavalla. Luottamusta parannetaan vuorovaikutuksellisella yhteydenpidolla kaikkien välillä. Keskeistä on etupainotteinen toiminta turvallisuuden parantamiseksi muuttuvassa turvallisuusympäristössä, myös oikeanaikainen toiminnasta kertominen eri viestintäkeinoin on oikeanlaista turvallisuuden parantamista. Turvallisuustutkimuksilla on jatkossakin tärkeä osa turvallisuuden nykytilan kartoittamisessa, mutta jatkuvalla yhteydenpidolla voidaan reagoida muuttuviin haasteisiin yksityiskohtaisemmin, ja näin ollen ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista.

LÄHTEET

Aaltonen, Mikko & Salmi, Venla & Danielsson, Petri & Suonpää, Karoliina 2014: Omaisuusrikokset, Rikollisuustilanne 2014 rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto.

Airaksinen, Timo 2012: Yksilöturvallisuutta etsimässä. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, SPEK. Tammerprint Oy, Tampere.

Alkula, Tapani & Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka 2002: Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. WSOY. Helsinki.

Bernard, Yvonne 1992: North American and European Research on Fear of Crime. Applied psychology, an international review, 41. p. 65 - 75. University of Paris.

Brodgen, Mike & Nijhaar, Preeti 2005: Community Policing. USA & Kanada, Willan publishing.

Covington, Jeanette & Taylor B. Ralph 1991: Fear of crime in urban residential neighborhoods: implications of between- and within-neighborhood sources for current models. The sosiological quarterly, volume 32, number 2, pages 231 - 249. JAI Press inc. Luettavissa: http://www.rbtaylor.net/pub_soc_q_1991.pdf. Luettu 11.7.2016.

Danielsson, Petri & Kääriäinen, Juha 2016: Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2015 - kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Katsauksia 3/2016, Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto.

Danielsson, Petri & Salmi, Venla 2015: Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2014 - kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Katsauksia 3/2015, Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto.

Danielsson, Petri & Salmi, Venla & Siren, Reino 2014: Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2013 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Verkkokatsauksia 37/2014, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Luettavissa: <http://docplayer.fi/10559065-Optl-verkkokatsauksia-37-2014-suomalaiset-vakivallan-ja-omaisuusrikosten-kohteena-2013-kansallisen-rikosuhritutkimuksen-tuloksia.html>. Luettu 14.5.2016.

Gonzales R. Alberto & Schofield B. Regina & Herralz S. Domingo 2005: Bureau of Justice Assistance. U.S. Department of Justice ,Office of Justice Programs. Luettavissa: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/bja/210681.pdf>. Luettu 19.8.2016.

Hartikainen, Ilkka 2016: Soldiers of Odin partioi jo Hyvinkään yössä. Aamuposti 25.1.2016.

Heinonen, Markku & Keinänen, Anssi & Paasonen, Jyri 2013: Turvallisuustutkimuksen tekeminen. Tietosanoma Oy, as Pakett, Tallinna.

Heiskanen, Markku 2002: Väkivalta, pelko, turvattomuus. Helsinki: Hakapaino.

Heiskanen, Markku & Roivainen, Outi 2005: Tutkimuksia helsinkiläisten turvallisuudesta ja Helsingin poliisin palvelukyvystä, Poliisiammattikorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki.

Heikkilä, Tarja 2008: Tilastollinen tutkimus. Edita Prima Oy, Helsinki.

Heusala, Anna-Liisa 2011: Kokonaisturvallisuus ja inhimillinen turvallisuus yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Artikkel: s. 96 - 111. Tiede ja Ase. Helsinki.

Hirvola, Aino 2016: Turvallinen kaupunki- näkökohtia rakennetun ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen. Suomen ympäristö 4 | 2016, Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto, Helsinki.

Friedmann R. Robert & Cannon J. William 2007: Homeland Security and Community Policing: Competing or Complementing Public Safety Policies. Vol. 4, is.4, Article 2. Georgia State University, The Berkeley Electronic Press. Luettavissa: http://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=cj_facpub&sei-redir=1&referer=http%3A%2F%2Fwww.bing.com%2Fsearch%3Fq%3DHomeland%2BSecurity%2Band%2BCommunity%2BPolicing%253A%26src%3DIE-TopResult%26FORM%3DIE%26conversationid%3D#search=%22Homeland%20Security%20Community%20Policing%3A%22. Luettu 15.8.2016.

Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa (toim)1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4, Espoo 1999. Oy Edita ab, Helsinki.

Kivivuori Janne & Niemi, Hannu 2014: Rikollisuutta kuvaavan tiedon lähteet, Rikollisuustilanne 2014, katsauksia 4/2015, Valtiotieteellinen tiedekunta, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Helsingin Yliopisto.

Korander, Timo 1992: Nuorten käsityksiä rikollisuudesta. Opettajankoulutuslaitos, Kasvatustieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto.

Korander, Timo 1994: Suomalaisen turvallisuuden kokeminen ja suhtautuminen poliisiin 1993. Sisäasianministeriön julkaisu 10/1994. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, sosiaalitieteiden laitos. Kuopion yliopisto.

Korander, Timo 2000: Turvallisuus rikollisuuden ja sen pelon vastakohtana. Teoksessa: Niemelä, Pauli & Lahikainen, Anja Riitta (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Vastapaino, Tampere.

Korander, Timo & Soine-Rajanummi Seppo (toim.) 2002: Kaheksalta koskarille - samantie sakot. Tampereen nollatoleranssikokeilu 1999 - 2000: historiallinen konteksti, vastaanotto ja vaikuttavuus. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 13. Espoo.

Laihin Eija & Tuominen, Martti 2012: ”STADIIN KUULUU PIENI ROSOISUUS” - HELSINGIN TURVALLISUUSTUTKIMUS 2012. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2013:4. Saatavilla pdfmuodossa: **Virhe. Hyperlinkin viittaus ei kelpaa.**

Lehtonen, Anniina 2014: Millainen on hyvä Espoolainen asuin ympäristö? Kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisu 3/2014.

Leppälä, Timo & Ruotsalainen, Seppo 2008: Turvallisuus puntarissa. Järvenpäälaisten lukiolaisten mielikuvia asunto alueensa turvallisuudesta. Tampereen Yliopisto, Tampere.

Mankkinen, Tarja 2015: Ennalta estävä toiminta. Luento 20.10.2015. Tampere, Tampereen Yliopisto.

Metsämuuronen, Jari 2000: Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Methelp international Ky, Helsinki.

- Nerg, Päivi 2016: Ennennäkemätön toimintaympäristön muutos. Maanpuolustus, maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu 115 s.12 - 16. Edita Prima oy, Helsinki.
- Niemelä, Pauli & Lahikainen, Anja Riitta 2000: Inhimillinen Turvallisuus. Kirjakas/ Tallprint, Tallinna.
- Nolan J. James, Conti Norman & McDevitt Jack (2004): Policing and Society, Neighbourhood Development and Crime Control. Editor: Martin Innes, Routledge Taylor & Francis Group. Volume 14, Number 2, June 2004.
- Oliver, M. Willard 1998: Community-Oriented Policing - A Systemic Approach to Policing. Prentice Hall, A Simon & Schuster Company, Upper Saddle River, New Jersey.
- Pawli, Johan 2010: Tietojohdoisen poliisitoiminnan kehittäminen paikallispoliisissa. Tietojohdoisen poliisitoiminnan käytäntöjen ja rakenteiden kehittämisprojektin loppuraportti. Poliisiammattikorkeakoulu.
- Peak, J Kenneth & Glensor, W Ronald 2004: Community policing and problem solving, strategies and practices, Upper saddle river, New Jersey.
- Perttula, Juha & Syväjärvi, Antti 2012: Johtamisen psykologia, PS-kustannus. Juva.
- Ratcliffe, Jerry H 2004: Strategic Thinkin in Criminal Intelligence. The Federation Press, Sydney, Australia.
- Ratcliffe, Jerry H 2008: Intelligence-Led Policing. Routledge, Taylor & Francis group. London & New York
- Ratcliffe, Jerry H 2009: Strategic Thinking in Criminal Intelllignce 2nd edition. Sydney, The Federation Press.
- Stenvall, Jari 2012: Julkinen hallinto poliisin toimintaympäristönä. Teoksessa: Honkonen, Risto & Muttillainen, Vesa Poliisin toimintaympäristö, Poliisiammattikorkeakoulun katsaus 2012. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 102.
- Stenvall, Jari & Virtanen, Petri 2014: Älykäs julkinen organisaatio. Tietosanoma Oy, Tallinna.
- Thibault, Edward A & Lynch, Lawrence M & McBride, Bruce R 2007: Proactive police management, 7th edition. New Jersey, Pearson Prentice Hall.
- Treverton F. Gregory & Wollman, Matt & Wilke, Elizabeth & Lai, Deborah 2011: Moving Toward the Future of policing p. 32 - 39.. National Security research division, RAND Corporation. Luettavissa: rand.org. Luettu 20.8.2016.
- Tikkala, Vesa 1999: Lähipoliisiohjelman toteuttaminen paikallistasolla. Teoksessa: Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4, Espoo 1999. Oy Edita ab, Helsinki.
- Tuominen, Martti 2006: "Siis tosi turvallinen paikka", Helsingin turvallisuuskysely vuonna 2006. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2007/6. Saatavilla pdfmuodossa:
http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/07_11_29_tutkkats_6_tuominen.pdf

Virta, Sirpa 2004: Moving forward with community policing in Europe, Sharing an developing good practice. Publications 8/2004, Department on management sciences, Security management, University of Tampere.

Virta, Sirpa (2005) Tavoitteena turvallisuus, Poliisin strategisen johtamisen haasteita, Tampereen yliopisto, Turvallisuushallinto, Tampereen yliopistopaino Oy, Tampere.

Virta, Sirpa 2007: Turvallisuustieto ja poliisin muuttuva rooli. Kirjassa Rantala, Kati & Virta, Sirpa (toim.): Tieto - mahdollisuus, uhka vai turva? Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 47, Edita Prima Oy, Helsinki.

Virta, Sirpa 2008: Policing Meets New Challenges, Preventing radicalization and recruitment. Security and police Management publications 13/2008. University of Tampere.

Virta, Sirpa 2011: Turvallisuuden tutkimus – tieteenalat ja monitieteisyyden lähtökohtia. Tiede ja ase Vol 69, 112–126.

MUUT LÄHTEET

Mattila, Jyrki 2015: Turvallinen Hyvinkää - pelkkää sanahelinää? Blogikirjoitus, syyskuu 2015. Hyvinkää.fi. Luettu 3.4.2016.

Oikeusministeriön julkaisu 30/2016. Turvallisesti yhdessä- Kansallinen rikosentorjuntaohjelma, Rikosentorjuntaneuvosto, Oikeusministeriö Kriminaalipoliittinen osasto.

Poliisin ylijohdon julkaisusarja (2007): Lähipoliisitoiminnan strategia, Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet, SM035:00/2006.

Poliisihallituksen julkaisusarja 1/2010: Lähipoliisitoiminnan strategia, Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010. Työryhmän loppuraportti 15.12.2010.

Sisäasiainministeriön julkaisu 16/2008. Turvallinen elämä jokaiselle - Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäasiainministeriö 2008.

Sisäasiainministeriön julkaisu 23/2011. Arjen turvaa yhteistyöllä, Ehdotus alueellisen sisäisen turvallisuuden, yhteistyön toimintamalliksi. Sisäinen turvallisuus.

Sisäasiainministeriön julkaisu 26/2012. Turvallisempi huominen, sisäisen turvallisuuden ohjelma. Helsinki 2012.

Sisäministeriön julkaisu 2/2014: Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014 - 2018. Sisäministeriö, Helsinki.

Sisäasiainministeriön julkaisu 4/2015: Poliisibarometri 2014, Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta.

Poliisihallitus POL-2015-3384. Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelma 2016 - 2019 ja tuloussuunnitelma 2015. Poliisi.fi. Luettu 5.5.2016.

Poliisihallituksen julkaisusarja 2/2015. Poliisin viestintä nykytila, strategia ja kehittämisalueet 2015–2018.

Sisäministeriön julkaisu 8/2016: Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Sisäministeriö, Helsinki.

Tietojohdoisen poliisitoiminnan kattava käyttöönotto operatiivisessa poliisitoiminnassa, loppuraportti 15.12.2011.

Valtioneuvoston selonteko Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja | 5/2012. Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2012.

Safe Community, 24- turvallista tuntia Hyvinkäällä: <http://www.hyvinkaa.fi/kaupunki-ja-hallinto/turvallisuus/>. Luettu 15.1.2016.

Kansallinen turvallisuustutkimuksen strategia, Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan julkaisuja 17:2009. http://www.defmin.fi/files/1479/Kansallinen_turvallisuustutkimuksen_strategia.pdf. Luettu 8.1.2016

Kuntalaisen turvallisempi arki: Mitä kunnanvaltuutetun tulisi tietää kuntansa turvallisuudesta. (2013) Sisäministeriö, Rikoksentorjuntaneuvosto. http://www.intermin.fi/download/43473_Kuntalaisen_turvallisempi_arki_esite_FINAL.pdf. Luettu 9.1.2016

<http://kaks.fi/uutiset/vastaanottokeskuksiin-suhtaudutaan-neutraalisti-2/>. Luettu 15.3.2016.

<http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/fi/index/tyontueksi/asukkaidenosallistaminen.html>. Luettu 16.1.2016

Liitteet:

Liite 1.

Ryhmä	Ikä ja elämänvaihe	Sukupuoli	Siviilisääty/perhetyyppi	Koulutustaso	Ammatti/sosioekonominen asema	Integroitu -minen
Perusturvattomat	Eri ikäiset (35-44)	Nainen	Lapsiperhe	Alhainen	Kotiäiti, Työtön, Työntekijä	Perhe- ja asumisyhteisö
Uhriksi joutumista pelkäävät	Nuoret (13-17, -34)	Nainen	Naimaton (uusperhe)	Yo + opistotutkinto	Koulukainen, opiskelija	Perhe suku
Eläkkeellä selviytymisen suhteen turvattomat	Vanhat (yli 55)	Mies/Nainen	Leski, eronnut, Yksin asuva	Alhainen	Eläkeläinen	Seurakunta Heimo Yhteiskunta
Menetyksiä pelkäävät	Keski-ikäiset (45-64)	Nainen	Leski, eronnut	Yleensä alhainen	Eläkeläinen, alempi toimihenkilö, työntekijä	Seurakunta Heimo
Taloudellisesti turvattomat	Nuoret aikuiset (25-34, -44)	Mies	Lapsiperhe	Keskimääräistä parempi	Työtön Työntekijä	Perhe Työ- ja opiskelijayhteisö
Yksityisyyden menettämistä pelkäävät	Nuoret aikuiset (25-34, -44)	Mies	Aviopari Lapsiperhe	Hyvä (korkeakoulututkinto)	Ylempi toimihenkilö	Työyhteisö
Globaalisten asioiden suhteen turvattomat	Vanhat (yli 50)	Nainen	Leski Eronnut Yksin asuva	Hyvin koulutettu	Yrittäjä ylempi toimihenkilö Eläkeläinen	Seurakunta Työyhteisö

Perusturvalliset	Eri ikäiset (13-17, 45-54, yli 75)	Mies	Naimaton Leski Lasten kanssa asuva	Hyvin koulutettu	Yrittäjä Ammatinharjoittaja Ylempi toimihenkilö	Perhe Suku Yhteisöt
------------------	---------------------------------------	------	--	---------------------	--	---------------------------

Kuva 41. Sov. turvattomuusryhmien peruspiirteiden yhteenveto. (Niemelä & Lahikainen 2000, 372).

Liite 2.

Turvallisuuskyselyn kysymykset

Kyselyssä kartoitettiin vastaajan taustatietoja monivalintakysymyksillä (11 kpl): iän, sukupuolen, koulutuksen, asumismuodon ja -alueen, työllisyystilanteen, asumisaika nykyisellä asuinpaikalla, postinumeroalue sekä perhetilanteen mukaan. Näitä taustakysymyksiä pystyttiin käyttämään hakuehtoina Webropol- ohjelmassa kun tarkasteltiin turvallisuuskyselyn vastauksia.

- Onko asuinalueesi rakennusmuodoltaan pääsääntöisesti?
 - Kerrostaloalue vai omakotialue?
- Oletko asunut nykyisellä asuinalueellasi?
 - Yli vuoden (<12kk) vai alle vuoden (>12kk)?
- Asuinalueesi postinumero on?
 - 05800, 05810, 05820, 05830, 05840, 05860, 05880, 05440, 05460, 05470, 05510, 05620, 05720, 05850, 05900, 05950?
- Asutko kotikuntasi tai kaupunkisi?
 - Keskustassa, taajama-alueella vai haja-asutusalueella?
- Onko asuntosi?
 - Omistusasunto vai vuokra-asunto?
- Sukupuoli?
 - Mies vai nainen?
- Oletko iältäsi?
 - 15-19, 20-25, 26-30, 31-65 vai yli 66 vuotta?
- Perhesuhteesi?
 - Parisuhteessa asuva, avioliitossa, naimaton vai leski?
- Onko kotitaloudessasi alle 18-vuotiaita lapsia? (voit valita useita vaihtoehtoja)
 - Alle 7-vuotiaita lapsia, 7-12-vuotiaita lapsia, 13-17-vuotiaita lapsia? ei ole alle 18-vuotiaita lapsia?
- Koulutuksesi?
 - Perus-, keski- tai kansalaiskoulu, ammattikoulu, ammattikorkeakoulu, yliopisto vai muu?
- Oletko tällä hetkellä?
 - Vakituksessa työsuhteessa, määräaikaaisessa työsuhteessa, yrittäjä, työtön (alle vuoden), työtön (yli vuoden), opiskelija, eläkkeellä, kotiäiti /-isä vai varusmies- tai siviilipalveluksessa?

Turvallisuuskyselyssä oli turvallisuutta ja turvallisuuden kokemista mittaavia kysymyksiä 12 kappaletta joihin kysyttiin vastaajien mielipidettä. Taustatietoja ja turvallisuutta koskeviin kysymyksiin ei voinut jättää vastaamatta:

- Missä määrin koet rikokset ja järjestyshäiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?
 - En lainkaan, hyvin pieniksi, melko pieniksi, melko suuriksi ja hyvin suuriksi?
- Miten katuturvallisuusasuinalueellasi on muuttunut viimeisen 12 kuukauden aikana?
 - Parantunut selvästi, parantunut jonkin verran, pysynyt samana, heikentynyt jonkin verran vai heikentynyt selvästi?
- Oletko nähnyt tappelon tai pahoinpitelyn asuinalueellasi viimeeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?
 - En ole nähnyt, kerran, kaksi kertaa, 3-4 kertaa vai yli neljä kertaa?
- Kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa?
 - Kävellessäsi yksin päivällä asuinalueellasi, kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina kaupunkisi tai kuntasi taajamassa, kävellessäsi yksin päivällä kaupunkisi tai kuntasi taajamassa, kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina kaupunkisi tai kuntasi keskustassa, ollessasi yksin kotona?
- Jos asuintalosi ulkopuolella olisi käynnissä tappelu ja jotakin osallistujaa lyötäisiin tai uhattaisiin vakavasti, kuinka todennäköistä olisi, että sinä, joku taloudestasi tai naapurisi tekisi jotakin lopettaakseen tilanteen?
 - Hyvin todennäköistä, melko todennäköistä, ei kovin todennäköistä vai ei laisinkaan todennäköistä?
- Jos asuintalosi ulkopuolella nuorisojoukko käyttäytyisi häiritsevästi tai tekisi ilkivaltaa, kuinka todennäköistä olisi, että sinä, joku taloudestasi tai naapurisi tekisi jotakin lopettaakseen tilanteen?
 - Hyvin todennäköistä, melko todennäköistä, ei kovin todennäköistä vai ei laisinkaan todennäköistä?
- Onko sinuun tai omaisuuteesi kohdistunut jokin seuraavista rikoksista asuinalueellasi kuluneiden 12 kuukauden aikana?
 - Väkivallalla uhkailu, varastettu asuintalon yhteisistä tiloista, varastettu asuintalon pihapiiristä, sanallinen häirintä, Ilkivaltaa tai vahingoitettu/ särjetty omaisuutta, polkupyörä varastettu vai ei ole tapahtunut mitään.
- Miten huolestunut olet siitä, että joudut seuraavien 12 kuukauden aikana alla mainittujen rikosten tai tapahtumien kohteeksi asuinkunnassasi/-kaupungissasi?
 - Omaisuuttasi varastetaan tai vahingoitetaan, asuntoosi yritetään murtautua, joudut liikenneonnettomuuden uhriksi, joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi, joudut seksuaalirikoksen uhriksi, joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi, joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi vai sinulle kaupitellaan huumausaineita?
- Onko asuinalueellasi turvattomia tai vaarallisia paikkoja? Mitkä paikat? (tähän kysymykseen oli myös mahdollisuus täydentää vastausta avoimella tilalla)
 - Alkoholin anniskelupaikat ja niiden lähiympäristö, ostoskeskukset tai kaupat ja niiden lähiympäristö, koulun tai lastentarhan alue ja lähiympäristö, alikulut ja tunnelit tai sillat, puistot ja viheralueet sekä ulkoilureitit tai rannat, julkisen liikenteen pysäkit, jalankulku- tai pyöräilyväylät, suojatiet, risteysalueet, muu vai asuinalueella ei ole turvattomia tai vaarallisia paikkoja?
- Kerro esimerkiksi syy siihen miksi koet kyseiset paikat turvattomiksi tai vaarallisiksi sekä näiden paikkojen sijainti? (tämä oli avoin kysymys)

- Mitkä olisivat mielestäsi toimivia ratkaisuja edellä ilmoittamiisi ongelmiin? (tätä kysymystä pystyi tarkentamaan avoimella vastauksella)
 - Anniskelupaikkojen tehokkaampi valvonta, alaikäisten alkoholin tehokkaampi valvonta, poliisin suorittama yleisen järjestyksen valvonnan lisääminen, kameravalvonnan lisääminen, poliisin suorittaman liikenteenvalvonnan lisääminen, liikennejärjestelyjen muuttaminen, liikennevalot ja nopeusrajoitukset, valaistuksen lisääminen / rikkinäisten lamppujen nopea vaihtaminen, parempi kunnossapito (siivous, graffitien poisto ja lumien auraus), kävelijöiden ja pyöräilijöiden väylien selkeä erottaminen toisistaan, pensaiden ja puiden harventaminen, bussipysäkin siirtäminen vai muu?
- Mitkä ovat mielestäsi kuntasi kolme suurinta turvallisuusongelmaa? (tätä kysymystä pystyi täydentämään avoimella vastauksella)
 - Sosiaalipalvelujen heikkeneminen, terveyspalvelujen heikkeneminen, peruskoulutuksen heikkeneminen, poliisin palvelutason heikkeneminen, pelastustoimen palvelutason, joukkoliikenteen palvelutaso, liikennekäyttäytyminen holtittomat autoilijat, liikennekäyttäytyminen holtittomat mopoilijat tai pyöräilijät, liikenteen määrän kasvaminen, työttömyys, ihmisten syrjäytyminen, nuorison häiriökäyttäytyminen, huumeiden käyttäjät tai huumekauppa, ympäristön epäsiisteys, ilkivalta, alkoholin anniskelupaikkojen ja niiden ympäristöjen häiriökäyttäytyminen, alkoholin juominen julkisella paikalla, katuväkivalta, rikollisuus, rasismi vai muu?

Eri yhteydenpitokeinoja muissa kuin hätäkeskukseen ilmoitettavista asioista kysyttiin vastaajien mielipidettä seuraavasti:

- Kuinka hyvänä yhteydenpitovälineenä pidät seuraavia keinoja, kun haluat kertoa poliisille häiriöistä tai muista poliisille kuuluvista asioista ei-kiireellisissä tilanteissa? (jos et osaa sanoa, voit jättää tyhjäksi)
 - Puhelimella poliisin vastaajaan, henkilökohtaisena tapaamisena, virka-aikaan poliisiasemalla, palautesähköpostilla, Facebookilla, Twitterillä vai Instagramilla?

Tämä kysymys oli turvallisuuden ja huolestuneisuutta kokemista käsittelevien kysymysten jälkeen, mikä on osaltaan voinut vaikuttaa vastauksiin suhtautumiseen kyselyyn. Lisäksi on huomattava kysymyksen eri sähköisten yhteydenpitokeinojen käytettävyys, ja niiden käyttötarkoitus. Facebook, Twitter ja Instagram ovat olleet poliisin sähköisiä palveluja lähinnä tiedotuksena poliisilta kansalaisille, mutta näissäkin on myös kahdensuuntaisen viestinnän mahdollisuus.

Liite 3

Huolestuneisuus eri rikoksista vuonna 2012 ja 2015					
v.2012 N=603-625 v.2015 N=495	En ollenkaan huolestunut	Hieman huolestunut	Melko huolestunut	Erittäin huolestunut	Keskiarvo (1,2,3,4)
Omaisuuksi varastetaan tai vahingoitetaan	v.-12 = 44 % v.-15 = 34 %	v.-12 = 50 % v.-15 = 51 %	v.-12 = 11 % v.-15 = 11 %	v.-12 = 5 % v.-15 = 5 %	v.-12 = 1.85 v.-15 = 1.86
Asuntoosi yritetään murtautua	v.-12 = 42 % v.-15 = 47 %	v.-12 = 44 % v.-15 = 39 %	v.-12 = 9 % v.-15 = 10 %	v.-12 = 5 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.78 v.-15 = 1.71
Joudut liikenneonnetto- muuden uhriksi	v.-12 = 36 % v.-15 = 33 %	v.-12 = 46 % v.-15 = 53 %	v.-12 = 13 % v.-15 = 10 %	v.-12 = 6 % v.-15 = 3 %	v.-12 = 1.88 v.-15 = 1.83
Joudut väkivallan tai väkivallalla uhkailun kohteeksi	v.-12 = 56 % v.-15 = 52 %	v.-12 = 34 % v.-15 = 36 %	v.-12 = 5 % v.-15 = 8 %	v.-12 = 4 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.57 v.-15 = 1.65
Joudut seksuaalirikoksen(esim. raiskaus) uhriksi	v.-12 = 79 % v.-15 = 74 %	v.-12 = 14 % v.-15 = 18 %	v.-12 = 2 % v.-15 = 5 %	v.-12 = 4 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.31 v.-15 = 1.39
Joudut seksuaalisen häirinnän kohteeksi	v.-12 = 80 % v.-15 = 74 %	v.-12 = 14 % v.-15 = 17 %	v.-12 = 2 % v.-15 = 5 %	v.-12 = 3 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.29 v.-15 = 1.39
Joudut muunlaisen häirinnän kohteeksi	v.-12 = 54 % v.-15 = 51 %	v.-12 = 38 % v.-15 = 37 %	v.-12 = 5 % v.-15 = 8 %	v.-12 = 3 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.57 v.-15 = 1.65
Sinulle kaapitellaan huumausaineita	v.-12 = 79 % v.-15 = 81 %	v.-12 = 14 % v.-15 = 13 %	v.-12 = 2 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 5 % v.-15 = 3 %	v.-12 = 1.33 v.-15 = 1.29
Yhteensä	v.-12 = 57 % v.-15 = 56 %	v.-12 = 32 % v.-15 = 33 %	v.-12 = 6 % v.-15 = 8 %	v.-12 = 4 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.57 v.-15 = 1.6

Kuva 42. Turvallisuuskyselyn kysymys. Miten huolestunut olet siitä, että joudut seuraavien 12 kuukauden aikana alla mainittujen rikosten tai tapahtumien kohteeksi asuinkunnassasi/-kaupungissasi? (Mukana v. 2012)

Liite 4.

Viimeisen vuoden ajalta kohdatut rikokset (keskeisimmät vastaukset)							
	Ei ole tapahtunut	Polkupyörä varastettu	Ilkivalta, vahingoitettu	Sanallinen häirintä	Varastettu asuintalon	Varastettu asuintalon	Väkivallalla uhkailu

	mitään.		tai sárjettu omaisuutta		pihapiiristä	yhteisistä tiloista	
2012	70 %	12 %	15 %	9 %	9 %	4 %	3 %
2015	76 %	10 %	11 %	11 %	10 %	5 %,	2 %
	yli 66-vuotiaat. Eläkeläiset Yliopisto koulutus	Nuoret, ja nuoret aikuiset. Opiskelija	Nuoret, ja nuoret aikuiset, Opiskelijat ja yrittäjä.	Nuoret, Naiset Työttömiin ja opiskelijoihin Ammattikoulu Naimaton ja lesket*. Keskusta ja taajama-alueet.	Kaikki ikäryhmät. Opiskelijat	Kaikki ikäryhmät	Nuoret, Opiskelijat, lesket*

Kuva 42. Turvallisuuskyselyn kysymys. Onko sinuun tai omaisuuteesi kohdistunut jokin seuraavista rikoksista asuinalueellasi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Liite 5.

Eri Tilanteissa turvallisuuden kokeminen vuonna 2012 ja 2015 (1,2,3,4)					
v.2012 N=616 - 630 v.2015 N=495	Turvalliseksi	Melko turvalliseksi	Melko turvattomaksi	Turvattomaksi	Keskiarvo (1,2,3,4)
Kävellessäsi yksin päivällä asuinalueellasi	v.-12 = 85 % v.-15 = 86 %	v.-12 = 14 % v.-15 = 13 %	v.-12 = 0 % v.-15 = 1 %	v.-12 = 0 % v.-15 = 0 %	v.-12 = 1.15 v.-15 = 1.16
Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi	v.-12 = 35 % v.-15 = 25 %	v.-12 = 50 % v.-15 = 48 %	v.-12 = 11 % v.-15 = 18 %	v.-12 = 4 % v.-15 = 9 %	v.-12 = 1.82 v.-15 = 2.1
Kävellessäsi yksin päivällä kaupunkisi tai kuntasi taajamaassa	v.-12 = 71 % v.-15 = 72 %	v.-12 = 27 % v.-15 = 24 %	v.-12 = 2 % v.-15 = 3 %	v.-12 = 1 % v.-15 = 1 %	v.-12 = 1.33 v.-15 = 1.33
Kävellessäsi yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina kaupunkisi tai kuntasi keskustassa	v.-12 = 13 % v.-15 = 12 %	v.-12 = 56 % v.-15 = 50 %	v.-12 = 25 % v.-15 = 25 %	v.-12 = 7 % v.-15 = 13 %	v.-12 = 2.26 v.-15 = 2.39
Pankkiautomaatilla asioidessasi	v.-12 = 38 % v.-15 = 36 %	v.-12 = 52 % v.-15 = 53 %	v.-12 = 9 % v.-15 = 9 %	v.-12 = 15 % v.-15 = 2 %	v.-12 = 1.74 v.-15 =

					1.78
Olessasi yksin kotona	v.-12 = 80 % v.-15 = 79 %	v.-12 = 20 % v.-15 = 18 %	v.-12 = 1 % v.-15 = 2 %	v.-12 = 0 % v.-15 = 0 %	v.-12 = 1.22 v.-15 = 1.24
Yhteensä	v.-12 = 54 % v.-15 = 52 %	v.-12 = 36 % v.-15 = 34 %	v.-12 = 8 % v.-15 = 10 %	v.-12 = 2 % v.-15 = 4 %	v.-12 = 1.59 v.-15 = 1.67

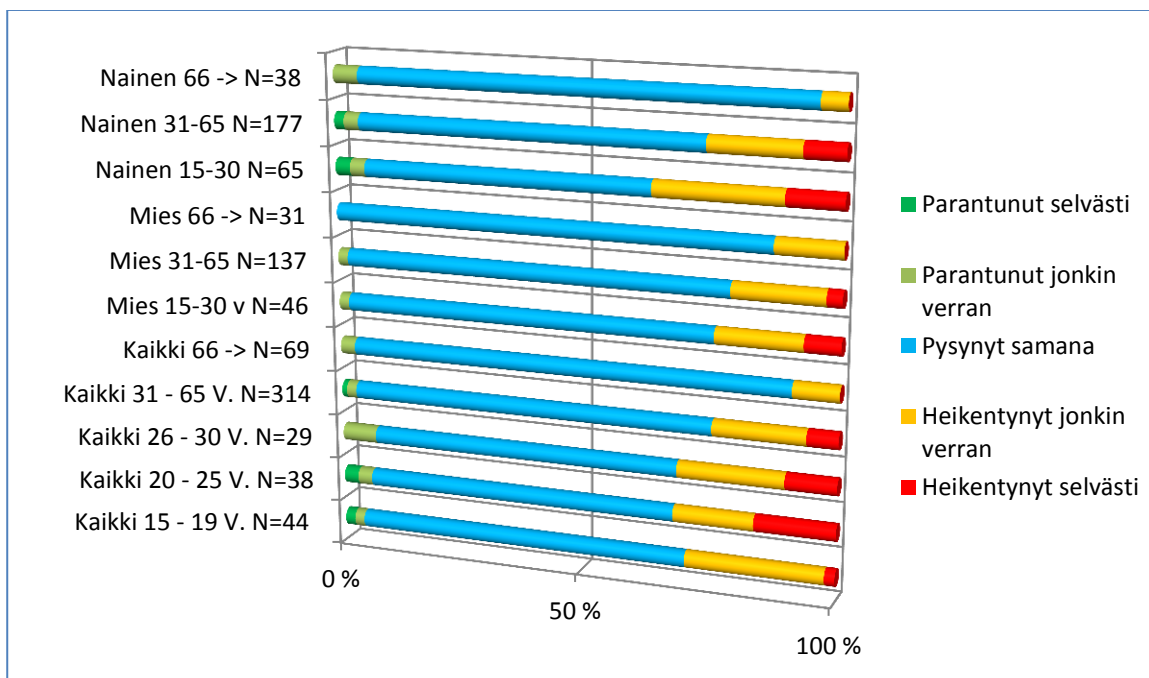
Kuva 43. Turvallisuuskyselyn kysymys. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa?

Liite 6.

Eri Tilanteissa turvallisuuden kokeminen vuonna 2012 ja 2015 (1,2,3,4)										
YKSIN KÄVELLEN	Parisuh-teessa asuva N=184	Avio-liitossa N=168	Naima-ton N=122	Leski N=20	Vak. työsuhde N=229	MA työsuhde N=25	Yrittäjä N=29	Työtön, kotiäiti / -isä N=42	Opis-kelija N=46	Eläk-keel-lä N=124
Päivällä asuinalueellasi	1.18	1.12	1.16	1.25	1.16	1.08	1.14	1.28	1.15	1.13
Myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina asuinalueellasi	2.09	1.99	2.2	2.45	2.17	1.88	1.9	2.21	2.11	2.02
Päivällä kaupunkisi tai kuntasi taajamassa	1.3	1.32	1.38	1.3	1.31	1.36	1.34	1.63	1.26	1.29
Yksin myöhään perjantai- tai lauantai-iltoina kaupunkisi tai kuntasi keskustassa	2.42	2.34	2.38	2.7	2.39	2.28	2.41	2.54	2.33	2.39

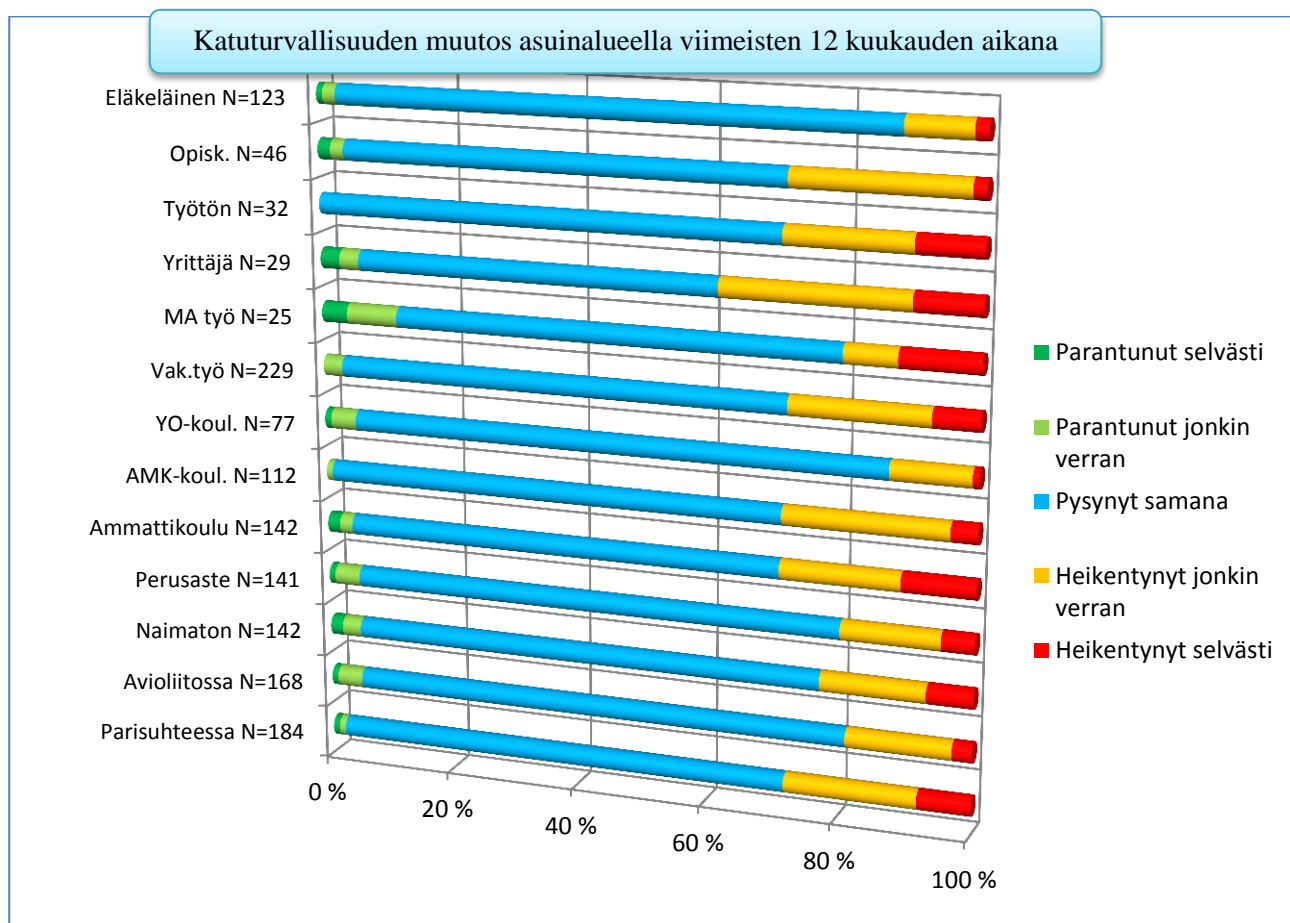
Kuva 44. Turvallisuuskyselyn kysymys. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi seuraavissa tilanteissa?

Liite 7.

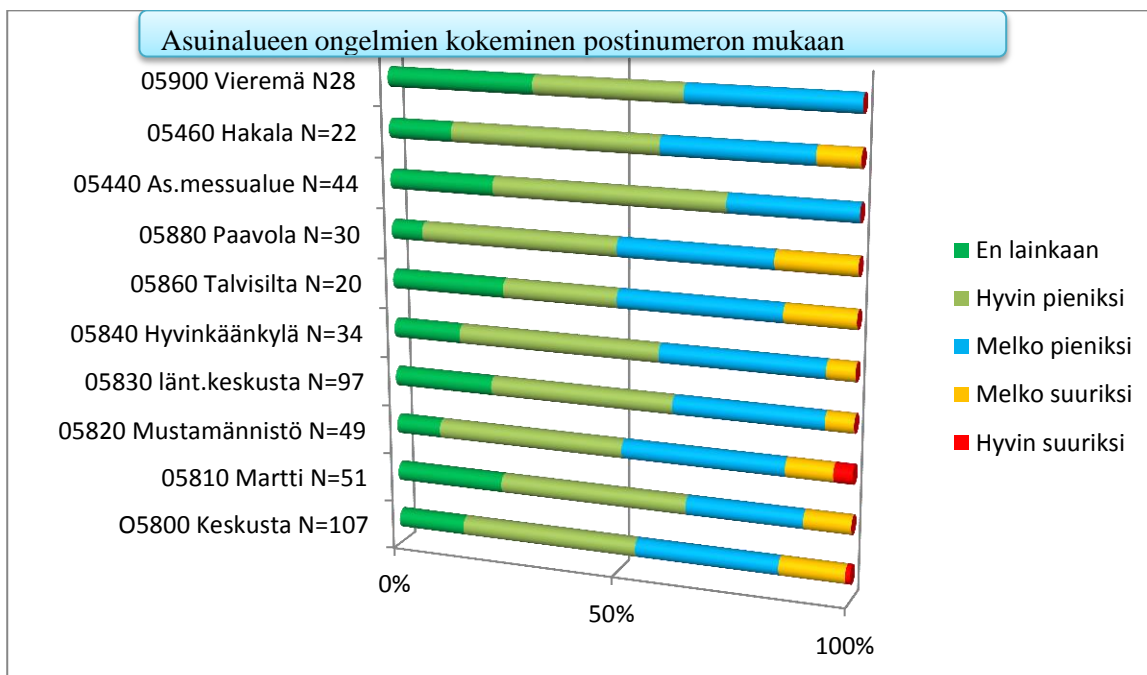
Kuva 45. Turvallisuuskyselyn kysymys. Miten katuturvallisuus asuinalueellasi on mielestäsi muuttunut viimeisen 12 kuukauden aikana?

Liite 9.

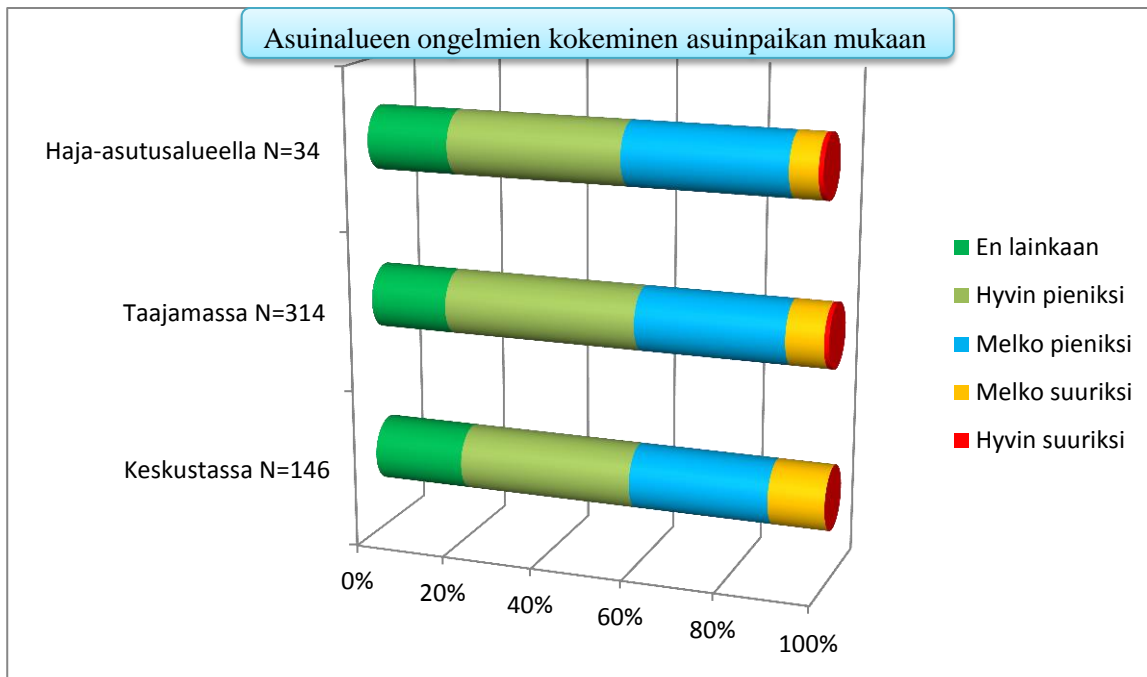
Kuva 46. Miten katuturvallisuus asuinalueellasi on mielestäsi muuttunut viimeisten 12 kuukauden aikana?

Liite 10.

Kuva 46. Turvallisuuskyselyn kysymys. Missä määrin koet rikokset ja häiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?

Liite 11.

Kuva 47. Turvallisuuskyselyn kysymys. Missä määrin koet rikokset ja häiriöt ongelmaksi asuinalueellasi?